

Stockholms folkskoledirektion (och barnavårdsnämnd)

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

*Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57;
sessionstid: i regel varannan fredag un-
der läseterminerna kl. 3,15 e. m.*

Ända till och med år 1861 skötte var och en av huvudstadens församlingar sitt folkskoleväsende oberoende av de övriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöll emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöras en detta samhälles gemensamma angelägenhet, vars förvaltning handhades dels av en för samtliga folkskolor tillsatt överstyrelse, dels av de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande av detta förvaltningssätt blivit än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse av några §§ i förordningen om kyrkostämna, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet därstädes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöras numera på sätt som om kommunalutskydler är stadgat; dock blev från de samtidigt lämnade bestämmelserna om övertagandet å angivna villkor av församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten har endast tagits i anspråk av Klara församling; genom avtal mellan Stockholms stad och Klara församling år 1918 har emellertid numera även Klara folkskolas fastighet övergått i stadens ägo.

Efter inrättandet från och med år 1914 av en statens folkskolöverstyrelse, har den kommunala överstyrelsen för folkskolorna i Stockholm till undvikande av namnförväxling erhållit benämningen »*Stockholms folkskoledirektion*».

Sedan kungl. maj:t genom nådigt brev den 12 september 1919 föreskrivit, att riket från och med den 1 januari 1920 skulle tillsvidare med avseende å inspektion av folkskoleväsendet vara indelat i 52 inspektionsområden, därvid Stockholms stad hänförs till Stockholmstraktens inspektionsområde, samt kungl. maj:t genom nådigt kungörelse den 9 oktober 1914 utfärdat bestämmelser angående inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting, har kungl. maj:t på framställning av folkskoledirektionen genom nådigt beslut den 13 februari 1920 medgivit, att Stockholms stad må jämlikt nämnda kungörelse tillsvidare under tio år, räknat från och med

den 1 januari 1920, på vissa villkor vara befriad från inspektion av sitt folkskoleväsende genom statens folkskolinspektör, dock att denna befrielse icke skall gälla granskningen och vitsordandet av folkskoledirektionens ansökningar om statsbidrag.

Enligt lagen den 14 februari 1920 om ändring av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall folkskoledirektionen utgöras, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. I anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 15 mars 1920, att direktionen efter den 1 april 1920 skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads konsistorium, en, tillika ordförande, av stadskollegiet bland borgarråden, en, tillika vice ordförande, av stadskollegiet bland stadskollegiets övriga ledamöter samt återstående tolv ledamöter av stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade inbyggare, som uppnått tjugufem års ålder. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Konsistorium och stadsfullmäktige kunna ock utse suppleanter till det antal, som anses erforderligt. Enligt kungl. kungörelse den 15 december 1905 äger folkskollärarkåren i Stockholm att utse en representant att närvara vid direktionens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Lärarkårens representant får dock ej deltaga i behandlingen av frågor rörande lärares skiljande från tjänsten eller extra lärares entledigande.

Folkskoledirektionen åligger, enligt den av kungl. maj:t den 19 mars 1920 fastställda instruktionen, att handhåva huvudstadens folkskoleväsen i överensstämmelse med gällande författningar ävensom övriga undervisningsväsendet rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt direktionen överlämnas.

För den årliga granskningen av direktionens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige fem revisorer.

Direktionen äger (enligt lagen den 29 juni 1908 om ändring av § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. Av denna rätt har direktionen med avseende å folkskoleärenden icke begagnat sig i annan mån än att en ekonominämnd blivit utsedd. Ekonomi-

Fd.

nämnden äger besluta ang. tillämpning av gällande lönerementen i vissa fall, upplåtelse av skollokaler samt mindre betydande ärenden av ekonomisk natur. I övrigt förbereder nämnden ekonomiärenden, som skola prövas av folkskoledirektionen.

Vidare har direktionen inom sig utsett fem delegerade för undervisningsärenden, två delegerade för skolhusärenden (med två suppleanter) och två delegerade för barnbespisingens ärenden; för sistnämnda ärenden är jämväl utsedd en delegerad utom direktionen. (Rörande den för barnvårdsärenden utsedda nämnden se nedan.)

Dessutom utser direktionen inom sig kassaförvaltare samt ombud att närvara vid lärarprov.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolrådet. Ledamöter i skolrådet väljas till lämpligt antal, dock icke understigande fem, av församlingen å kyrkostämman för två år i sänder. Även kvinna är valbar. Skolrådet väljer inom sig för varje år en vice ordförande.

Församlings skolråd har till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet avgiver utlåtande vid tillsättande av överlärarbefattningar och ordinarie lärarbefattningar, utfärdar, efter vederbörande överlärarens hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolhus i församlingen m. m.

Direktionen är tillika barnvårdsnämnd i Stockholm. Med stöd av § 2 i lagen den 13 juni 1902 ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, sådan denna § lyder genom lag den 25 juni 1909, har direktionen uppdragit handläggningen av i nämnda lag avsedda ärenden åt en särskild nämnd (barnvårdsnämnd i inskränkt bemärkelse). Denna nämnd fullgör jämväl de i lagen om barn utom äktenskap den 14 juni 1917 barnvårdsnämnd givna åligganden. Vissa barnvårdsärenden skola dock handläggas av direktionen in pleno. Ang. direktionens verksamhet som barnvårdsnämnd se sid. 206.

Folkskoledirektionen fungerar vidare enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1919 t. v. som styrelse för de högre folkskolor, som från och med höstterminen 1919 upprättats i Stockholm (se vidare sid. 192).

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863 med senare ändringar (se under Kyrkliga institutioner sid. 305). Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 med ändringar den 7 juli 1905, den 29 juni 1908, den 25 juni 1917, den 16 sept. 1918 och den 14 febr. 1920. K. stadgan

ang. folkundervisningen i Stockholm den 8 nov. 1901 med ändringar den 15 dec. 1905, 27 okt. 1911, 21 nov. 1913, 9 okt. 1914, 4 febr. 1916 och 16 maj 1919. K. stadgan ang. fortsättningskolor den 16 sept. 1918. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918. K. instruktionen för folkskoledirektionen den 19 mars 1920. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändring den 8 dec. 1911. Reglemente för Stockholms högre folkskolor den 6 febr. 1920. Bestämmelser angående handhavandet av den med anslag av stadens medel anordnade barnbespisingen vid Stockholms folkskolor, antagna av stadsfullmäktige den 29 december 1915. Lag ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändringar den 29 juni 1908 och den 25 juni 1909. Lag ang. barn utom äktenskap den 14 juni 1917 jämte i samband därmed utfärdade författningar.

Stat år 1920. Utgifter: 14,490,700 kr.; inkomster: 2,771,400 kr. (däruv statsbidrag 2,569,800 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.; rt. 156 45; st. 231 16; träffas å direktionens lokal fredagar 2—3 samt övriga söckendagar 10—11.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(valda en av Stockholms stads konsistorium, se nedan, och övriga av stadsfullmäktige).

Almén, Gunhild F., lärarinna.

***Carlsson, B. A.**, förste aktuarie, stadsfullm.

***Fähræus, G. R.**, rektor.

***Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.**, fru, stadsfullm.

***Lindbäck, C. V.**, postexpeditör, stadsfullm.

Lindhagen, Anna J. J., barnvårdsinspektör, stadsfullm.

Lindhagen, L. T., kyrkoherde (vald av konsistorium).

Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.

Molin, E. W., justitieråd.

Quint, Stina, redaktör.

Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm.

***Ström, O. F.**, redaktör, stadsfullm.

***Widerström, Karolina O.**, prakt. läkare.

Suppleant

(vald av konsistorium).

Lindskog, H. J., kyrkoherde.

Lärarkårens representant.

Jönsson, Maria G.; Stenberg, O. (suppl.).

Folkskoledirektionens nämnder och delegerade.

Ekonominämnd.

Carlsson, B. A.; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.; Larsson, O. E., ordf.; Magnuson, P. K.; Norén, A. J. N.

Delegerade för undervisningsärenden.

Fåhræus, G. R.; Larsson, O. E.; Magnuson, P. K.; Widerström, Karolina O.; Sjöström, Chr.

Delegerade för skolhusärenden.

Norén, A. J. N., ordf.; Sjöström, Chr.; Magnuson, P. K. (suppl.); Carlsson, B. A. (suppl.).

Delegerade för barnbespisningsärenden.

Carlsson, f. Lindskog, Anna R. (tillhör ej direktionen); Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., ordf.; Ström, O. F.

Ombud att närvara vid lärarprov.

Fåhræus, G. R.; Quint, Stina.

Suppleanter.

Carlsson, B. A.; Lindhagen, L. T.; Widerström, Karolina O.

Kassaförvaltare.

Carlsson, B. A.; Magnuson, P. K.

Suppleanter.

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.; Lindbäck, C. V.

Barnavårdsnämnden.

(Se vidare sid. 206.)

Ordförande.

Molin, E. W., justitieråd.

Övriga ledamöter.

Lindhagen, L. T. (självskr. ss. konsistorii repr.); Almén, Gunhild F.; Lindhagen, Anna J. J.; Quint, Stina.

Folkskoledirektionens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Forssberg, E. V., direktör.

Hedenstierna, C. A. O. H., revisor vid stadens revisionskontor.

Jansson, W. A. W., ingenjör.

Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

Folkskoledirektionens expedition. Fd.

Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57; expeditionstid: 10—12 samt 1—3, under juni—augusti 10—2.

Instruktion. Instruktion för kamreraren hos Stockholms folkskoledirektion, antagen av direktionen den 25 febr. 1914.

Stat år 1920. Utgifter: 120,700 kr.; inkomster: 3,475 kr.

Kamrerare (15)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; rt. 29 30; st. 89 92; träffas 2—3, under juni—augusti 1—2.

Sekreterare för folkskoleärenden

(3,000 kr.; ej å stat).

Österberg, B. A. E.; rt. 92 07; st. 240 61; träffas i regel 2,30—3,30.

Bokhållare (13).

Gustafson, J. A. Th.; st. 113 95.

Redogörare (9).

Brunius, Augusta Ch.; rt. 92 07; st. 9 26.

Kassör

(2,400 kr.; ej å stat).

Barklund, Astrid M. E., tf. (se nedan); rt. 92 07; st. 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 1—3, under juni—augusti 10—2.

Registrator (7).

Wallander, Karin J. M.

Statistiskt biträde (7).

Andersson, Agnes Ch.

Kontorsbiträden (5).

Barklund, Astrid M. E., tjf. (se ovan), tjf. Magnusson, A. Torborg (se nedan); Gehlin, Märta A. J.; Lenander, E. V. (Ella).

Skrivbiträde (4).

Magnusson, A. Torborg, tjf. (se ovan), tjf. Hjoltmanson, Märtha.

Byggnadsinspektör

(4,000 kr.; ej å stat).

Sjösteen, B. F. O.; st. 150 69; träffas å folkskoledirektionens lokal i regel måndagar 9—11 samt onsdagar 1—3.

Värmeledningsinspektör

(700 kr.; ej å stat).

Dahlgren, W.; rt. 12 84; st. 61 50 (kontoret, Strömsborg, C.).

Förste vaktmästare (6)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Nilsson, J.

Vaktmästare (4).

Lindeberg, E. L.

Desutom extra biträden.

Fd. Inspektionen över folkskolorna.

Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan förste och andre folkskolinspektören.

Vid övervakandet av folkskolornas verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens och barnavårdsnämndens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i beslut. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnes även en andre folkskolinspektör, som skall närvara vid direktionens sammanträden med uppgift att förbereda företrädesvis frågor av administrativ och ekonomisk natur. Assistenten biträder förste folkskolinspektören med nödiga utredningar och särskilt i handläggning av ärenden rörande fortsättningskolorna och högre folkskolorna. Slöjdinspektören och slöjdinspektrisen åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över skolköksundervisningen tillkommer skolköksinspektrisen, som också biträder med ordnande av barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna åligger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarpersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m. I samband med utslutande ur staten av anslagen till lärare i vapenföring och skjutning har även den förutvarande befattningen som exercisinstruktör vid folkskolorna fr. o. m. år 1920 indragits (jfr sid. 195).

Instruktioner m. m. K. brev ang. inspektionen av folkskoleväsendet i Stockholm den 13 febr. 1920. Instruktioner den 25 nov. 1910 för förste och andre folkskolinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektrisen, gymnastikinstruktören och exercisinstruktören. (De senare äro under omarbetning.)

Stat år 1920. Utgifter: 49,290 kr.

Förste folkskolinspektör (0)

(dessutom personligt lönetillägg 2,000 kr.).

Nordlund, K., fil. d:r (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1923); rt. 22 78; st. 198 86; träffas måndagar och fredagar 2—3 och onsdagar 10—11.

Andre folkskolinspektör (16).

Jonsson, J. A.; rt. 218 39; st. 89 93; träffas tisdagar och fredagar 1—2 och onsdagar 10—11.

Assistent

(7,000 kr.; ej å stat).

Lidman, C., överlärare (se nedan sid. 204), stadsfullm.; rt. 219 69; träffas måndagar och fredagar 2—3 samt onsdagar 10—11.

Slöjdinspektör

(lön som folkskollärare, dessutom tilläggslön 2,200 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Bergh, G.; träffas i regel å folkskolektionens expedition alla arbetsdagar 11—12, st. 150 69, och därjämte å exp., Klara folkskola, Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., st. 193 07, onsdagar 2—3 samt i slöjdsalen, Storkyrkoförss folkskola, Svartmangatan 22, St., st. 142 70, fredagar 1,30—3.

Slöjdinspektris

(lön som folkskollärarinna, dessutom tilläggslön 1,000 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Blomberg, Fanny E.; st. 215 37; träffas i bostaden Banérgatan 31, Ö.Dj., onsdagar 2—3 och lördagar 11—1.

Skolköksinspektris (10)

(dessutom personligt lönetillägg 600 kr.).

Bergström, Gertrud K. A.; rt. 219 69; st. 239 82; träffas å direktionens lokal onsdagar 2,30—3,30 och fredagar 3—4.

Gymnastikinspektris (10).

Falk, Elin; st. 161 10; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö.Dj., tisdagar och fredagar 2—3.

Gymnastikinspektör

(2,000 kr.; ej å stat).

Littorin, B. E., major; rt. 213 70; st. 150 07; träffas i bostaden, Nybrogatan 45, Ö., måndagar och torsdagar 5—5,30.

Folkskolans läkarvård.

För undersökning av barn vid Stockholms folkskolor antagas av direktionen medelst förordnande tillsvidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende var och en inom den församling, för vars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning av sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon, ävensom för underlivssjukdomar hos flickorna, varjämte särskild läkare är anställd för biträde med den psykiska vården av de i hjälpklasserna intagna barnen ävensom för verkställande av nödiga undersökningar för intagning i hjälpklasser.

Skolläkare åligger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrivning vid läsarets början, att undersöka nyinskrivna barn, varvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas, å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att varje läsår undersöka dessa barn samt i övrigt de barn, som till ho-

nom hänvisas av skolans överlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollovskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som av överläraren till honom hänvisas för lindrigare invärtes sjukdom, att vid inträffad smittosam sjukdom giva nödiga föreskrifter till hindrande av smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Varje av direktionen för undersökning av barn i stadens folkskolor antagen läkare är skyldig att till direktionen före februari månads utgång lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förflutna året samt därvid göra de framställningar och anvisningar, vartill hans arbete kunnat giva anledning. Fr. o. m. år 1906 erhålla folkskolebarnen även fri läkarbehandling i skolan, utom i akuta sjukdomsfall. Det åligger därför vederbörande läkare att hålla särskild mottagning i skolans lokal — i de större skolorna en gång i veckan — för att meddela de föreskrifter och den övriga läkarbehandling, som kan vara av nöden.

Numera äro dessutom anställda två skolsköterskor dels för att biträda vid läkarnas skolundersökningar, dels för att genom besök i barnens hem etc. medverka till och övervaka, att läkarnas ordinationer följäs.

Slutligen finnas vid folkskolorna inrättade en klinik för talrubbingar, en ortopedisk klinik samt sex tandkliniker (se nedan).

Instruktioner. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkares åligganden av den 12 juni 1912. Instruktion för skolsköterska, antagen av folkskolektionen den 14 febr. 1919.

Avlöningar m. m. Skolläkare: inalles 36,500 kr.

Stat år 1920. Utgifter: 45,700 kr.

Läkare.

Scholander, C. Th. (Storkyrkoförs.); rt. Storaängen 61.

Zander, E. W. (Klara förs.); rt. 92 06; st. 147 84.

Spangenberg, K. G. V. (Kungsholms förs.); rt. 87 16; st. 183 00.

Blumenthal, G. M. (Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.); rt. 29 88; st. 126 99.

Billqvist, O. G. (Jakobs och Johannes förs.); rt. 729 08; st. 196 30.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.); rt. 39 84; st. 73 36.

Sundell, C. (Katarina och Sofia förs.); rt. 40 19; st. 30 40.

Nylin, E. W. A. (Maria förs.); rt. 10 68.

Kinberg-von Sneidern, f. Rosenbaum, Julia (Brännkyrka förs.: Liljeholmens och Blommensbergs distrikt); rt. 25 01; st. 231 47.

Hulting, C. G. (Brännkyrka förs.: Enske och Älvsjö distrikt); rt. 168 88; st. Söder 4 09.

Peyron, J. A. (Bromma förs.); rt. 60 77; st. Österm. 29 92. **Fd.**

Lönborg, Fr. U. (för ögonsjukdomar); rt. 31 63; st. 70 24.

Klingspor, S. W. (Storkyrko-, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars samt Brännkyrka förs.); rt. 730 83; st. 97 97. (för sjukdomar i öron, näsa och svalg).

Häggström, A. E. (Kungsh., Ad. Fredr., Gustav Vasa, Matteus och Bromma förs.); rt. 145 29; st. 129 38.

Stangenberg, A. E. (Katarina, Sofia och Maria förs.); rt. 14 63; st. 88 08.

Wester-Hallberg, Malin (för underlivssjukdomar hos flickorna); rt. 66 03; st. 234 42.

Tamm, A. Alfhild (för undersökningar vid intagning i hjälpklasserna); rt. 86 04; st. Österm. 41 32.

Skolsköterskor

(2,000 kr.; ej å stat).

Gjörloff, Hedvig (för Katarina och Sofia förs. folkskolor); **Albertsson, Dagmar A.** (för Liljeholmens och Blommensbergs överlärardistrikt).

Klinik för talrubbingar vid Stockholms folkskolor.

För att söka lindra och bota talrubbingar hos barnen vid Stockholms folkskolor öppnades vårterminen 1914 på enskilt initiativ en klinik å Norrmalm, till vilken sedermera upplåtits lokal inom Klara folkskola. Höstterminen 1917 utvidgades kliniken med en filial för södra stadsdelarna, vilken erhöi lokal i Katarina norra folkskola. Då kliniken visat sig fylla ett stadigvarande behov, har densamma fr. o. m. år 1920 erhållit en fast organisation samt inordnats under folkskolektionen.

Behandlingen vid kliniken pågår under läse-terminerna vid kliniken å Norrmalm måndagar och fredagar kl. 1,15—3 samt vid kliniken å Södermalm tisdagar och torsdagar kl. 1,15—2,45.

Föreståndare

(arvode 1,000 kr.; ej å stat).

Tamm, A. Alfhild (se ovan).

Dessutom 2 biträden.

Ortopedisk klinik vid Stockholms folkskolor.

Från och med år 1920 är försöksvis upprättad en ortopedisk klinik vid folkskolorna, dels för att omhändervä de undersökningar, vilka erfordras för hänvisning till hållningsgymnastik, dels för att i övrigt ombesörja undersökningar av sjukdomar eller missbildningar i rörelseorganen, vilka kunna föranleda hänvisning till särskild klinisk behandling.

Kliniken hålles under läse-terminerna öppen i Adolf Fredriks folkskola första och tredje onsdagarna i varje månad samt i Sofia folkskola andra onsdagen i varje månad.

Fd.**Föreståndare**

(arvode 1,500 kr.; ej å stat).

Asplund, E. G.Dessutom en *assistent*.**Folkskolornas tandkliniker.**

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1906 anslagos 6,200 kr. för anordnande under år 1907 av en försökstandklinik vid Stockholms folkskolor, varav 1,000 kr. för inredning och uppsättningskostnader, och i enlighet med stadsfullmäktiges beslut ang. stat för direktionen har anslaget för samma klinik under vartdera av åren 1908 och 1909 utgjort 5,200 kr. För år 1910 blev anslaget höjt till 6,700 kr. I staten för år 1911 anslago stadsfullmäktige för tvenne försökstandkliniker (i Engelbrekts och Katarina norra folkskolor) 9,825 kr. och i staten för år 1912 9,900 kr. Sedermera hava medel anslagits för inrättande av nya kliniker, fr. o. m. hösten 1913 i Adolf Fredriks folkskola samt fr. o. m. vårterminen 1920 i Kungsholmens, Enskede och Örby folkskolor, varjämte verksamheten i övrigt skall utvidgas i syfte att successivt utsträcka den konservativa tandbehandlingen till barn från samtliga folkskolor.

Instruktion. Bestämmelser rörande Stockholms folkskolors tandkliniker, antagna av folkskolektionen den 14 juni 1918.

Stat år 1920. Utgifter: 108,300 kr.

Föreståndare för tandklinikerna.

Vakant, *tj.* **Hammarlund, H. A. F.** (se nedan).

Engelbrekts tandklinik.

Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 63, Ö.; st. 293 95; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Lundberg, f. von Schulzenheim, E. J. A. E. (Nonny), föreståndare; **Stene, N. A.; Erikson, Märta.**

Adolf Fredriks tandklinik.

Adolf Fredriks folkskola, Tegnérsgatan 44, Va.; st. 293 96; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Dahlén, G. S., föreståndare; **Wannberg, K. L. J.**

Katarina tandklinik.

Katarina norra folkskola, Tjärhovsgatan 15, Sö.; st. 304 94; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Hammarlund, H. A. F., föreståndare; **Mårtensson, Agnes; Norén, A. Emelie H.**

Kungsholms tandklinik.

Kungsholms folkskola, Mariebergsgatan 34, C.; st. Kungsh. 52 60; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Fischer, E. W.; Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.

Enskede tandklinik.

Enskede folkskola, Enskede; st. Enskede 9 02; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Isacsson, f. Aronson, Agda K. S.

Örby tandklinik.

Örby folkskola, Älsjö; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Wadensten, Gullborg L.

Dessutom vid samtliga kliniker inalles 12 *biträden*.

Stockholms högre folkskolor.

Som en självständigt organiserad överbyggnad på folkskolan hava fr. o. m. höstterminen 1919 inrättats högre folkskolor, för vilka reglemente faststälts av kungl. maj:t den 6 febr. 1920. Dessa högre folkskolor äro av följande typer, nämligen högre folkskola för allmänt medborgerlig bildning med 4 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass, högre folkskola för kvinnlig utbildning med 3 årsklasser och byggd på avslutad folkskola, högre folkskola för handelsundervisning, fördelad på två linjer, nämligen en tvåspråkig linje med 3 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass samt en enspråkig linje med 2 årsklasser, byggd på avslutad folkskola, samt slutligen högre folkskola för teknisk utbildning med 2 årsklasser och byggd på avslutad folkskola. De två förstnämnda skolorna äro av allmän och de två senare av yrkesbestämd karaktär. Antalet avdelningar inom de högre folkskolorna är vårterminen 1920 17, av vilka samtliga, utom en, tillhöra de olika linjernas första årsklasser. Höstterminen 1920 beräknas tillkomma ytterligare 16 avdelningar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under resp. församlingars skolor (sid. 193). Lärjungeantalet vårterminen 1920 utgör 711.

Enligt reglementet för Stockholms högre folkskolor, skola dessa skolor stå under förvaltning och ledning av folkskolektionen, som för den närmare värden och ledningen av skolorna utser särskilda skolstyrelser, en för varje skola. Sådan styrelse skall bestå av, förutom tjänstgörande rektor, fyra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter utses av folkskolektionen för en tid av två år. Nuvarande ledamöter och suppleanter äro valda för tiden t. o. m. den 31 dec. 1921.

Författningar. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt av kungl. maj:t den 6 febr. 1920. Lönerreglemente ang. ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, uttaget av stadsfullmäktige den 7 april 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 283,600 kr.; inkomster: 70,000 kr. (statsbidrag).

Avlöningar. Arvoden åt rektorer 6,400 kr.; lärarpersonal: 137,000 kr. Fr. o. m. den 1 juli 1920 skola vid de högre folkskolorna upprättas 16 ordinarie ämneslärartjänster, varav 9 manliga och 7 kvinnliga. Avlöningarna skola utgå enligt följande grunder. Vid yrkesbestämd högre folkskola och högre folkskola för allmänt medborgersk bildning 4,800 kr. för manlig och 3,850 kr. för kvinnlig lärare. Vid annan allmän högre folkskola 4,500 kr. för manlig och 3,600 kr. för kvinnlig lärare. Härtill komma tre ålderstillägg, vart och ett å 500 kr. för manlig och 400 kr. för kvinnlig lärare.

Högre folkskolan för allmänt medborgersk bildning.

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Bergman**, Signe V. U., bankkassör; **Fähræus**, G. R., rektor, ordf.; **Jonsson**, J. A., andre folkskolinspektör, vice ordf.; **Lindhagen**, L. T., kyrkoherde.

Suppleanter.

Jönsson, Maria G., folkskollärarinna; **Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; **Ottelin**, O., lektor; **Ström**, O. F., redaktör, stadsfullm.

Rektor.

Öije, E. J. V.

Högre folkskolan för handelsundervisning.

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Holmblad**, D., grosshandlare, ordf.; **Nyberg**, J., lektor vid handelshögskolan; **Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm.; **Wetterlind**, J. A., grosshandlare, vice ordf.

Suppleanter.

Almén, Gunhild F., lärarinna; **Ameln**, Chr. G., grosshandlare; **Andrén**, J. C., speeribandlare; **Månsson**, Gertrud K., fröken, stadsfullm.

Rektor.

Ehlin, E. E., överlärare (se sid. 197).

Högre folkskolan för teknisk utbildning. **Fd.**

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Graham**, P. S., ingenjör, ordf.; **Höggquist**, F., fabrikör; **Magnuson**, P. K., förgyllare, stadsfullm., vice ordf.; **Norén**, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.

Suppleanter.

Almström, K. W., disponent; **Carlson**, O. B., direktör; **Fridenborg**, R. A., verkställare; **Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Rektor.

Pehrsson, A. T.

Högre folkskolan för kvinnlig utbildning.

Styrelsens ledamöter.

Skolans rektor (se nedan); **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.; **Ramstedt**, Eva J. A., lektor, vice ordf.; **Schager**, H. Ingeborg S., skolkökslärarinna; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, ordf.

Suppleanter.

Bergstrand, Anna-Brita, lärarinna; **Lindley**, f. Jonsson, Elin J., fru, stadsfullm.; **Quint**, Stina, redaktör; **Östlund**, f. Lundgren, Agda M., fru.

Rektor.

Aspman, Maria, E.

Församlingarnas folkskolor.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör ett skolområde. Skolan vid den år 1747 grundade Murbeckska inrättningen (numera förlagd till Täby socken i Stockholms län) tillhör Maria församlings skolområde. Genom kungl. brev d. 6 juni 1914 har skolan vid Sättra barnkoloni ställts under folkskolektionens uppsikt och ledning.

Varje skolområde utgör ett eller flera överlärardistrikt. Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläraren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande av folkskolinspektören på överlärares förslag tillsatta tillsyningslärare. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av högst fem år. Till överlärare kan numera även kvinna förordnas. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom

Ed.

sig ett ombud för varje helt eller påbörjat tiotal av ledamöternas antal. Dessa ombud jämte överlärarna utgöra tillsammans lärarkårens ombuds-församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektörerna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Folkskolan i Stockholm omfattar sju årsklasser. Såsom överbyggnad på dem finnes en högre avdelning, omfattande en årsklass. Dessutom finnas fortsättningsskolor och ersättningsskolor. Försättningsskolan är inrättad för lärjungar, som genomgått de för folkskolan fastställda lärokurserna samt icke ännu övergå till den högre avdelningen. Ersättningsskolan avser lärjungar, som på grund av fattigdom hindrats att fullständigt begagna folkskolans undervisning. Lärjungarna i varje klass fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungeantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan även som i fortsättningsskolan och ersättningsskolan ej överstiga trettio samt i folkskolans övriga klasser och dess högre avdelning icke uppgå till mer än fyrtio. I årsklasserna 1—3 och, då så anses fördelaktigt, även i årsklassen 4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttages i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinnor) i regel behåller samma avdelning klass efter klass. Antalet undervisningsavdelningar vid Stockholms folkskolor uppgår vårterminen 1920 till inalles 1,076 med tillsammans 31,915 skolbarn.

Förutom fortsättnings- och ersättningsskolor enligt äldre bestämmelser hava under läsåret 1919—20 upprättats ett mindre antal frivilliga fortsättningsskolor i huvudsaklig överensstämmelse med de typer, som äro omnämnda i 1918 års riksdagsbeslut om upprättande av praktiska ungdomsskolor. Dessa fortsättningsskolor äro yrkesbestämda, nämligen dels för handel (7 avdelningar) och dels för elektroteknik (2 avdelningar). Antalet lärjungar är vårterminen 1920 inalles 198.

Från och med höstterminen 1920 skola emellertid jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 i stället för dessa frivilliga fortsättningsskolor upprättats obligatoriska fortsättningsskolor i enlighet med bestämmelserna i kungl. stadgan ang. fortsättningsskolor den 16 sept. 1918. Dessa komma att bliva dels allmänna, dels yrkesbestämda samt med dela undervisning under högst 440 lästimmar. Den närmare utformningen av ifrågakarande fortsättningsskolor är emellertid ännu ej (maj 1920) bestämd.

Beträffande de högre folkskolorna se ovan, sid. 192.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan minst två terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår högst fyra timmar om dagen och till lärarinnor utses sådana, som själva önska komma in fråga och kunna anses lämpliga. För att bereda värd åt barnen även efter slutad skolgång har stiftats en förening »Hjälpklassernas skyddsförening», som utsänder skollovskolonier och har upprättat ett arbetshem (se vidare sid. 293).

För enskilda barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna tillgodogöra sig vanlig klassundervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning. Ett antal med lungtuberkulos behäftade skolbarn åtnjuter undervisning i för ändamålet särskilt upprättade friluftsavdelningar (f. n. vid Engelbrekts och Midsommarkransens folkskolor). En särskild klass för synsvaga barn finnes anordnad i Adolf Fredriks folkskola.

Bespisning av fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad har sedan länge förekommit i folkskolan. Tills år 1909 har den dock i regel omfattat blott middagsspisning. Genom anslag dels av stadsfullmäktige, dels av församlingarna samt med andra medel har därefter även frukostbespisning kunnat anordnas. Stadsfullmäktige hava den 29 december 1915 fastställt nya bestämmelser ang. bespisningen, enligt vilka det tillkommer direktionen att anordna bespisningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet av vilka barn äro i behov av skolbespisning, tillkommer lokala kommittéer, en för varje överlärardistrikt, bestående av ordförande utsedd av folkskolektionen, en medlem utsedd av skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd av fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd av den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärardistriktet, folkskolans överlärare samt en lärare eller lärarinna utsedd av skolans lärarkollegium. För lokalkommittéerna har av direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916.

Undervisning i huslig ekonomi började meddelas första gången 1869, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning av mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredes av församlingarna och enskilda. Verksamheten utvecklades rasht och flera församlingar inrättade särskilda skolkök. År 1899 utfärdade direktionen ett »reglemente för Stockholms folkskolors skolkök». Lärarinnornas avlönning bekostas av direktionen, som emellertid erhåller statsbidrag därtill. I undervisningen deltaga flickor ur sjätte till och med åttonde klasserna samt från en del hjälpklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet, och först 1907 kom åter en skolträdgård till stånd, men då i större skala och mer planmässigt ordnad, och våren 1910 tillkom ytterligare en. Den förra, södra trädgården, är belägen vid Stora Blecktornet och den senare, norra trädgården, vid Solnavägen. Trädgårdarna, som skötas av barnen under lärares ledning, leverera årligen tusentals exemplar av växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan av det praktiska arbetet meddelas ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel. I södra trädgården har uppförts ett växthus, från vilket även under den kallare årstiden tillhandahållas blommande växter för teckningsundervisningen i folkskolorna. I växthuset odlas även krukväxter, som vid lämplig storlek kostnadsfritt eller mot ringa avgift utdelas till folkskolebarnen. Skolträdgårdar finnas även vid flera skolor såväl i den egentliga staden som i Brännkyrka och Bromma församlingar.

I de flesta skolhusen finnas rymliga och väl inredda gymnastiksalar, i vilka barnen erhålla undervisning 2 å 3 gånger i veckan. Gymnastikskolor tillhandahållas genom direktionens försorg. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda 13 fackutbildade gymnastiklärarinnor. För gossar i folkskolans högre avdelning hava hittills anordnats *exercis-* och *skjutövningar*, dessa äro emellertid numera enligt av folkskole-direktionen fattat beslut tillsvidare inställda. Vid skolorna äro anställda särskilda lekledare för att ordna barnens friluftss lekar; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava upplåtits i parker i skilda delar av staden. I de flesta av skolhusen i den egentliga staden äro inrättade skolbad, och beredna därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i Stockholms stads sim- och badinrättning (se sid. 71).

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoleldirektionen undervisning i instrumentalmusik vid skolor, till vilka instrument blivit på enskild väg anskaffade.

År 1907 grundlades lärarbibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1920 anslagit 9,100 kr., äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där överläraerna hava sina expeditioner, och uppdelade i en referensavdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en låneavdelning för hemlån. Biblioteken omfattade den 31 dec. 1919 ialles 14,819 band. För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid. 286) och utdelas kommunala resestipendier. Dessutom beredes varje år tillfälle för sex lärare att deltaga i de av centralförbundet för nykter-

hetsundervisning anordnade sommarkurserna i alkohologi och hälsolära.

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1920 anslagit 20,600 kr. Deras sammanlagda bokantal uppgick den 31 dec. 1919 till 53,653 band. För de särskilda bibliotekens bokbestånd den 31 dec. 1919 redogöres nedan under de olika skolorna. Genom anordnande under vintern av s. k. »läsaftnar» i skolorna har man berett barnen tillfälle till mer ostörd läxläsning.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändring den 8 dec. 1911. Instruktion för överlärare den 7 mars 1911. Lönerreglemente ang. lärarpersonalen i läs- och skrivämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Lönerreglemente ang. lärare i övningsämnena samt i fortsättnings- och ersättningsskolan vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Avlösningsbestämmelser för småskollärarinnor vid Stockholms folkskolor i Brännkyrka och Bromma församlingar, antagna av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Reglemente för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. den 31 dec. 1919. Reglemente ang. tilläggs pension för ordinarie lärare och lärarinnor vid Stockholms folkskolor den 1 juni 1906 med ändring den 26 april 1915. Reglemente ang. pension för fast anställda övningslärare vid Stockholms folkskolor den 23 febr. 1914.

Stat år 1920. För folkskolorna: utgifter 7,013,846¹⁾ kr., inkomster 2,467,800 (därav 2,452,800 kr. statsbidrag); för folkskolelokaler: utgifter 5,857,113; 65 kr. (därav 3,121,300 kr. till ny- och ombyggnader), inkomster 73,000 kr.

Avlöningar m. m. Lärarpersonalen vid folkskolorna ingick icke i 1911 års lönereglering, vilket däremot var fallet beträffande vaktbetjäning m. m. vid folkskolelokalerna. För lärarpersonalen har lönereglering fastställts av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918.

Överlärare. 19 överlärare: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggs-lön: 10 överlärare 2,200 kr.; 9 överlärare 1,200 kr. och fri bostad; var och en av dessa 19 dessutom rätt till ett ålderstillägg å 400 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. Storkyrkoförsamlingen: 4 lärare, 15 lärarinnor. Klara församling: 5 lärare, 17 lärarinnor. Kungsholms församling: 24 lärare, 104 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 15 lärare, 64 lärarinnor. Gustav Vasa församling: 8 lärare, 26 lärarinnor. Mattens församling: 11 lärare, 43 lärarinnor. Jakobs församling: 5 lärare, 18 lärarinnor. Johannes församling: 8 lärare, 36 lärarinnor. Engelbrekts församling: 12 lärare, 46 lärarinnor. Hedvig

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för läkarvården 45,700 kr. och tandklinikerna 108,300 kr. (se ovan).

Fd. Eleonora församling: 3 lärare, 16 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare, 22 lärarinnor. Katarina församling: 23 lärare, 93 lärarinnor. Sofia församling: 15 lärare, 55 lärarinnor. Maria församling: 30 lärare, 115 lärarinnor. Brännkyrka församling: 32 lärare, 85 lärarinnor samt 25 småskollärarinnor. Bromma församling: 10 lärare, 19 lärarinnor och 7 småskollärarinnor. — Varje lärare 3,500 kr., varje lärarinna 2,900 kr. Dessutom rätt till tre ålderstillägg, vardera å 500 kr., åt varje ordinarie lärare och tre ålderstillägg, vardera å 300 kr., åt varje ordinarie lärarinna. Varje småskollärarinna 2,200 kr. med rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kr.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen, tillsammans: 123,000 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnena. 46 lärarinnor i kvinnlig slöjd 2,300 kr., 17 lärare i teckning var och en 2,500 kr., 15 lärare i sång var och en 2,500 kr., 38 lärarinnor i huslig ekonomi var och en 2,460 kr. jämte fri middag under arbetsdagarna (40 kr.). Samtliga övningslärare äga dessutom rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kr.

E. o. och biträdande lärare och lärarinnor i övningsämnena. E. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, tillsammans: 12,000 kr. Biträde vid undervisningen i kvinnlig slöjd: 3,400 kr. E. o. lärare i teckning, tillsammans: 4,100 kr. E. o. lärare i sång, tillsammans: 2,600 kr. E. o. lärarinnor i huslig ekonomi, tillsammans: 15,560 kr.

Lärare och lärarinnor i metall-, trä- och pappslöjd, tillsammans: 99,000 kr. Lärarinnor i gymnastik, tillsammans: 21,100 kr. (därav till modifierad gymnastik 5,500 kr.). Lärare i vapenföring och skjutning, tillsammans: 2,000 kr. Lektledare, tillsammans: 6,650 kr.

Lärare i fortsättnings- och ersättningskolorna: 81,000 kr. (varav 73,000 kr. äro avsedda för de fr. o. m. hösten 1920 inrättade obligatoriska fortsättningskolorna). Extra undervisning: 13,500 kr. Undervisning i kvinnlig hygien: 600 kr.

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp. Bibliotekarierna avlönas med arvoden olika i de olika skolorna.

Vaktbetjäning m. m. 25 vaktmästare¹⁾: avlöning i lönegrupp 6 (utom en, som kvarstår å äldre stat). 13 värmeledningsskötare²⁾: avlöning i lönegrupp 6. 17 baderskor: avlöning i lönegrupp 2. En extra baderska (för samtliga skolor): 800 kr. Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

¹⁾ Av dessa äro 7 vaktmästare vid Brännkyrka och Bromma folkskolor tillika värmelednings-skötare.

²⁾ Därav en gemensam för samtliga skolor.

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 19 undervisningsavdelningar med 523 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, *St.*, med 14 klassrum, den andra vid Skärgårdsgatan 6, *St.*, med 8 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 2,433 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 793 band.

Skolrådets ledamöter.

Stortorget 1, *St.*

Welinder, N. J., vice pastor, självskr. ordf.; Berglund, E. K., vice häradshövding; *Brandel, R. A., komminister; Creutz, J. W., assurancesdirektör; Hellström, L. G., grosshandlare; *Henriksson, P., boktryckare; *Lund, C. J., skräderiäldre, stadsfullm., vice ordf.; Malmgren, O. W., grosshandlare, kassör; *Thurnell, K. J. A. J:son, förman.

Sekreterare.

Gyllensvärd, G. V.; st. Söder 3 08.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Karlsson, L. V., överlärare, ordf.; Malmgren, O. W., grosshandlare (sk.)¹⁾; Axelsson, Lilly M., fröken (f.); Schifström, Mathilda E., f. d. folkskollärarinna (a.); Svensson, Ingrid, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Brandel, R. A., komminister (sk.); Eriksson, C. R., järnhandlare (f.); Brandel, f. Jernberg, Gerda, fru (a.); Jungmarker, Milly, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Karlsson, L. V.; st. 142 70; träffas å exp. Svartmangatan 22, *St.*, alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	15
Lärare i övningsämnena	3
Lärarinnor i övningsämnena	8

Så lärare och lärarinnor 30

Bibliotekarie.

Jungmarker, Milly.

¹⁾ sk. = vald av skolrådet; f. = vald av fattigvårdsstyrelse; a. = vald av arbetsstugestyrelse; l. = vald av lärarkollegium.

Vaktmästare (6).

Jansson, V. E.

Dessutom fyra *städerskor* och en *baderska* (2).**Klara församlings folkskola.**

Klara församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 23 undervisningsavdelningar med 693 skolbarn. Dessutom finnes en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 22 barn samt fem avdelningar av den högre folkskolan (fyra för handelsundervisning och en för kvinnlig utbildning) med inalles 297 elever. Skolan är inrymd i nya skolhuset vid Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., och innehåller 30 klassrum förutom ett antal rum för speciella skoländamål ävensom gymnastiksal, badavdelning och skolkök samt bostadslägenhet för överlärare, vaktmästare och värmeledningsskötare. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 2,736 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 980 band.

Skolrådets ledamöter.

Klara östra kyrkogata 8, C.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf.;

*Ehlin, E. E., överlärare; *Lilja, S. A. J., hovintendent; Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm., vice ordf. och kassör; Ståhlberg, J. A. A., zinketsare; Törnberg, A. O. Oson, signalreparatör, stadsfullm.; *Widerström, Karolina O., prakt. läkare.

Sekreterare.

Romare, P. B.; st. Österm. 10 57.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Ehlin, E. E., överlärare, ordf.; Ståhlberg, J. A. A., zinketsare (sk.); Thulin, E. L., handlande (f.); Hellstenius, f. Skogman, Minna, fru (a.); Aspmann, Maria E., rektor (l.).

Suppleanter.

Linde, A., inspektionskonstapel (sk.); en vakant (f.); Pegelow, f. Hedlund, Emma, fru (a.); Granlund, f. Wallis, J. K. M. (Hanna), folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Ehlin, E. E. (jfr ovan sid. 193); st. 193 07: träffas å exp. Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 16
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 3
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 5

Sa lärare och lärarinnor 30

Bibliotekarie.

Granlund, f. Wallis, J. K. M. (Hanna).

Vaktmästare (6).

Andersson, K. W.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6) och en *baderska* (2).**Kungsholms församlings folkskola.**

Kungsholms församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 131 undervisningsavdelningar med tillsammans 3,961 skolbarn. Vidare är hit förlagd en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning med 38 elever samt en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 25 elever. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Mariebergsgatan 34, C., med 88 klassrum, den andra vid Hantverkaregatan 17, C., med 12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholmsgatan 72, C., två skolkök och en bespisningsanstalt. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 4,254 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,153 band.

Skolrådets ledamöter.

Parrmätaregatan 3, C.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.;

Bergqvist, B. J. son, generaldirektör, vice ordf.;

Davidson, J. A. L., komminister; Eén, O. B. L.,

verkmästare; Hermansson, K. T. E., lödare;

Holm, J. A., järnarbetare; *Karlsson, A. F.,

järnarbetare; *Larsson, J. A. C., förman;

*Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare, kassör.

Suppleanter.

Thurberg, G. O., järnarbetare; Magnusson, E. J. S., järnarbetare; *Eriksson, B. K. J., ombudsman; *Lagerqvist, A. V., typograf.

Sekreterare.

Eckerström, I. J. B. A. A. E.; st. 235 26.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Olsson, J., överlärare, ordf.; Larsson, J. A. C., förman (sk.); Olsson, N. M., skomakeriätkare (f.); Fristedt, J. Maria, folkskollärarinna (a.); Romulus, Anna E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Jansson, K. Elida W., folkskollärarinna (sk.); Karlsson, A. F., järnarbetare (f.); Sjöholm, Svea, prokurist (a); Skoglund, Gerda F., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Olsson, J.; st. Kungsh. 3 04; träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., C., alla läsdagar 7,30—8,30 f. m. och 5—5,30 e. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och därjämte å exp. Hantverkaregatan 17, C., st. 193 04, onsdagar 10,30—11,30 f. m.

Fd. Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	22
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	103
E. o. lärare å vakant plats i läs- och skriv- ämnen	2
E. o. lärarinna å vakant plats i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	5
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	16

S:a lärare och lärarinnor 153

Bibliotekarie.

Florman, Elisabet. K.

Vaktmästare (6).

Zallhagen, K. E.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), två *biträden* och två *baderskor* (2).**Adolf Fredriks församlings folkskola.**Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérsgatan 44—46, *Va.*, och en vid Saltmätaregatan 2, *Va.*Folkskolhuset vid Tegnérsgatan 44—46 har 66 klassrum, skolhuset vid Saltmätaregatan 2¹⁾ 12 klassrum. Skolan räknar vårterminen 1920 inalles 75 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,317 skolbarn. Dessutom finnes här en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgarlig bildning med 38 elever samt en avdelning av den frivilliga fortsättningskolan med 17 elever. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,503 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 856 band.**Skolrådets ledamöter.**Kammakaregatan 30, *Va.*

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Asklund, H. G., läroverksadjunkt; Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor; *Granberg, K. G., bokbindare; Johannesson, E. A. V., justerare; Rosenberg, J. O., f. d. professor, vice ordf.; Rudner, A. E., möbelsnickare; *Sterner, J. L., överlärare; *Svensson, F. L., prakt. läkare.

Kassör.

Grönfors, G. B. V., direktör.

Sekreterare.Ljungman, C. J. D.; *rt.* 29 90.**Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.**

Sterner, J. L., överlärare, ordf.; Rudner, A. E., möbelsnickare (sk.); Boström, Clara G., fröken (f.); Blomquist, Augusta L., fröken (a.); Österberg, Ebba K. E., folkskollärarinna (l.).

¹⁾ Detta skolhus är sedan oktober 1917 upp-
låtet till provisoriska bostäder åt husvilla.**Suppleanter.**

Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor (sk.); Carlson, C. G., fabrikör (f.); Israelsson, Anna M., slöjdlärrarinna (a.); Brenner, Ester, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.Sterner, J. L.; träffas å exp. Tegnérsgatan 44—46, *Va.*, st. 169 14, alla läsdagar 7.45—8.30 f. m. ävensom måndagar och torsdagar 1—1.30 e. m. samt å exp. Saltmätaregatan 2, *Va.*, st. 169 16, lördagar kl. 12 middagen.**Lärare och lärarinnor.**

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	62
Lärare i övningsämnen	6
Lärarinnor i övningsämnen	13

S:a lärare och lärarinnor 96

Bibliotekarie.

Locander, Cecilia K.

Vaktmästare.

Gustafson, E. G. (6) (vid Tegnérsgatan); Forsling, Gustava (lön 1,100 kr., bostad, värme och lyse) (vid Saltmätaregatan).

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), en *eldare* och en *baderska* (2).**Gustav Vasa församlings folkskola.**Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, *Va.*, räknar vårterminen 1920 39 skolavdelningar med tillsammans 1,158 barn, därav 13 avdelningar undervisas kl. 1.30—5.30. Hela barnantalet är således 1,190. Skolhuset har 26 klassrum. Den 31 dec. 1919 funnos i skolbiblioteket 2,302 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 925 band.**Skolrådets ledamöter.**Västmannagatan 63, *Va.*

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; Dalström, J. J., f. d. överlärare; Enqvist, C. E., postvaktmästare; *Francke, Cecilia, folkskollärarinna; Hallström, K. L. F., snickare; *Lundbergh, G. H., grosshandlare, vice ordf.; *Löfgren, A., sekreterare; Rudberg, T. A., lektor; *Sällström, G. F. W., ingenjör.

Kassör.

Enell, H. G. O., apotekare.

Sekreterare.

Falkenberg, A. C. M., frih.; st. 193 00.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Andrén, O., överlärare, ordf.; Hallström, K. L. F., snickare (sk.); Feght, J. P., bruksägare (f.); Rydberg, Olga A., föreståndarinnan (a.); S ing, Hildur J., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Löfgren, A., sekreterare (sk.); **Fjällbäck-Holmgren**, Karin H., fru, stadsfullm. (f.); **Heimbürger**, f. Hildebrand, Elin M. Ch., fru (a.); **Hansson**, Hulda E., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Andrén, O.; st. 193 03; träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, *Va.*, varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen m. m. 26
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 6
Lärare i övningsämnen 6
Lärarinnor i övningsämnen 10

S:a lärare och lärarinnor 56

Bibliotekarie.

Eriksson, S. Konkordia.

Vaktmästare (6).

Pettersson, E. V.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6).

Matteus församlings folkskola.

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 55 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,698 skolbarn, varjämte hit äro förlagda 2 avdelningar av den högre folkskolan för handelsundervisning med inalles 68 elever. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, *Va.*, och har 49 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,450 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 872 band.

Skolrådets ledamöter.

Västmannagatan 92, *Va.*

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Ahlberg**, K. J., direktör; ***Carli**, E. J., överlärare, vice ordf.; ***Carlson**, H. J., barnhemsföreståndare; ***Danielsson**, T. Hj., möbelsnickare, stadsfullm.; **Ferm**, A. V., snickare; **Forsell**, J. A. S:son, expeditiönsföreståndare, kassör.

Suppleanter.

***Norén**, G. E., läroverksadjunkt; ***Odin**, S. J., handlande; **Wollert**, E. A., förrådsföreståndare; **Kampf**, A. F., snickare; **Larsson**, E. A., chaufför; ***Ahlin**, Hj., förrådsförvaltare.

Sekreterare.

Edman, P. V.; rt. 155 82.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Carli, E. J., överlärare, ordf.; **Jacobson**, T. A., intendent (sk.); **Sandberg**, H. T., f. d. bokauktionskommissarie (f.); **Möller**, Esther M., arbetsstugeföreståndarinna (a.); **Carlson**, H. J., barnhemsföreståndare (l.).

Suppleanter.

Forsell, J. A. S:son, expeditiönsföreståndare (sk.); **Svensson**, K. F. I., verkmästare (f.); **Sjöman**, E. F., grosshandlare (a.); **Morath**, Maria K., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Carli, E. J.; st. 180 51; träffas å exp. Norrtullsgatan 18 n. b., *Va.*, varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 43
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 2
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 6

S:a lärare och lärarinnor 63

Bibliotekarie.

Almin, f. Pettersson, A. Wilhelmina.

Vaktmästare (6).

Strömbäck, T. G.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6) och en *baderska* (2).

Jakobs och Johannes församlingars folkskola.

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 67 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,087 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 53, *Va.*, med 28 klassrum, en vid Ynglingagatan, *Va.*, med 12 klassrum och en å Skeppsholmen, *Ö.Dj.*, med 1 klassrum. Sju avdelningar undervisas i skolhuset Valhallavägen 63, *Ö.* Skolbiblioteket i Johannes folkskola omfattade den 31 dec. 1919 3,026 band och det höstterminen 1915 inrättade biblioteket vid Jakobs folkskola den 31 dec. 1919 1,072 band. Johannes folkskolas lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,006 band och Jakobs 615 band.

*Jakobs församlings folkskola.**Skolrådets ledamöter.*

Jakobsgratan 4, *C.*

Hammarsten, F., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Bäckström**, J. W., grosshandlare; **Hedin**, Clara C. H., fröken; ***Jonsson**, G. A., pastoratsadjunkt; ***Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.; ***Wretman**, J., f. d. rådmann, vice ordf.; en vakant.

Kassör.

Sjöberg, A. Th., grosshandlare.

Fd.

Sekreterare.

Afzelius, A. C. A.; st. Brevik 31.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Wassberg, A., överlärare, ordf.; Sjögren, A. fabrikör (sk.); Brandt, J. T. I., f. d. kapten (Jak. f.); Lignell, E., komminister (Joh. f.); Edén, L. A., f. d. överlärare (a.); Andersson, Sofia V., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Johansson, K., möbelsnickare (sk.); Vigrén, O. R., mek. arbetare (Jak. f.); Lindberg, A. W., kamrerare (Joh. f.); Smerling, Eva V., fröken (a.); Johnsson, Augusta, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wassberg, A.; st. 193 06; träffas å exp. Roslagsgatan 53, n. b., Va., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, C., st. 169 15, fredagar kl. 1 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 18
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärarinna i övningsämnen 1

S:a lärare och lärarinnor 25

Bibliotekarie.

Andersson, Emelie K.

Johannes församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Kammakaregatan 12, Va.

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Alfvén, K. A., prakt. läkare; *Edén, L. A., f. d. överlärare; Hjorth, J. E., direktör; *Johansson, K., möbelsnickare; Granholm, C. H., direktör; Nilsson, M. G., möbelsnickare.

Suppleanter.

Eklund, K., tjänsteman, stadsfullm.; *Lignell, E., komminister; Lindgren, K. J. O:son, snickare.

Sekreterare.

Engellau, I.; rt. 97 49.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Samma kommitté som för Jakobs förs:s folkskola (se ovan).

Överlärare.

Wassberg, A. (se Jakobs förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 36
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 8

S:a lärare och lärarinnor 54

Bibliotekarie.

Jönsson, Maria G.

Vaktmästare (6).

Ek, N. A. (Johannes folkskola); Söhr, O. (Jakobs folkskola).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eйдare, tretton stüderskor och en baderska (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Östermalmsgatan 67, Ö.

Lindhagen, L. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; *Berg, J. H., undervisningsråd, vice ordf., kassör; Branzell, A., överlärare; Carlsson, J. A., måleriarbetare; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna; *Lindblom, K. A., rektor; *Westermark, F. J. E., f. d. professor.

Suppleanter.

*Fagerström, J., verkställare; Janson, E. J. (Emy), lärarinna; Andersson, E. V., förrädmästare; Gunnarsson, f. Hoppe, Laila S. E., lärarinna.

Sekreterare.

Åkerman, G. A.; rt. 105 94.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Branzell, A., överlärare, ordf.; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna (sk.); von Hermansson, Anna K., fröken (f.); Afzelius, S. Harriet K. M., fröken (a.); Lundberg, Hildegard J., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Lind, N. G. C., bokhållare (sk.); Johansson, A., verkställare (f.); Svedelius, Ewa H. Ch., fröken (a.); Swensson, f. Jepson, Sigröd M., folkskollärarinna (l.).

1. Folkskolan vid Valhallavägen.

Folkskolan räknar vårterminen 1920 inalles 49 undervisningsavdelningar med 1,306 skolbarn. Dessutom finnes här en avdelning av den högre folkskolan för teknisk utbildning med 27 elever. Skolan är belägen vid Valhallavägen 63, Ö., och har 60 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,131 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 924 band.

Överlärare.

Branzell, A.; st. 110 29; träffas å exp. Valhallavägen 63, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt tisdagar i skolan vid Värtan 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	38
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärare i övningsämnena	5
Lärarinnor i övningsämnena	10

S:a lärare och lärarinnor 66

Bibliotekarie.

Vakant.

Vaktmästare (6).

Hagberg, A. S.

Dessutom en värmeledningskötare (6), en elldare, en portvakt och en baderska (2).

2. Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen 1920 inalles 14 undervisningsavdelningar med 389 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och har 11 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 1,053 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 473 band.

Överlärare.

Branzell, A.; st. 68 13; träffas å exp. tisdagar 1—1,30 e. m. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	2
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	12
Lärare i övningsämnena	2
Lärarinnor i övningsämnena	2

S:a lärare och lärarinnor 18

Bibliotekarie.

Swensson, f. Jepson, Sigrd M.

Vaktmästare (6)

(dessutom ersättning såsom elldare 200 kr.).

Åström, P.

Dessutom en baderska (2).

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskolor.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hava tillsvidare en gemensam folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, Ö.Dj., som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, Ö.Dj., som ligger inom Hedvig Eleonora församling, och den tredje å Djurgården, tillhörande Oscars församling.

Folkskolhusen räknar vårterminen 1920 inalles 49 undervisningsavdelningar med tillsammans

1,395 skolbarn, vartill kommer en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 29 elever. Skolhuset vid Linnégatan 54 har 32 klassrum; skolhuset vid Linnégatan 37¹⁾ har 13 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig Eleonora och Oscars församlingars skolbibliotek omfattade den 31 dec. 1919 3,124 band och lärarbiblioteket 838 band.

Hedvig Eleonora församlings folkskola.*Skolrådets ledamöter.*

Jungfrugatan 7 B, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, stadsfullm., självskr. ordf.; **Fähræus, G. R.**, rektor, vice ordf.; ***Hellström, f. Kullberg, E. S. E.** (Lilly), fru; ***Larsson, C. F.**, direktör, kassör; **Nordgren, R. E.**, överläkare; **Nylund, S. J.**, undervisningsråd; ***Schultén, O. W.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Forssell, f. Forssell, Anna S., fru; **Lindqvist, J. G.**, handlande; **Quint, Stina**, redaktör.

Sekreterare.

Holmström, G. S.; rt. Söder 6 22; st. Söder 8 90.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Blomqvist, A., överlärare, ordf.; **Göranzon, J. F.**, byggmästare (Oscars sk.); **Bergendahl, A.**, f. d. kontorschef (Hedvig Eleonora f.); **Wedberg, Ebba Ch.**, fröken (Oscars f.); **Svensson, Anna A. Ch.**, folkskollärarinna (a.); **Karlsson, G.**, folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Schultén, O. W., grosshandlare (Hedvig Eleonora sk.); **Johnson, E. R.**, generalkonsul (Hedvig Eleonora f.); **Rosengren, Karolina M.**, f. d. folkskollärarinna (Oscars f.); **Ljungstedt, Sigrd E.**, fröken (a.); **Johansson, J.**, folkskollärare (l.).

Överlärare.

Blomqvist, A. (t. o. m. ³⁰/₁₀₀ 1920); **Stålfelt, P. E.** (fr. o. m. ¹/₇ 1920); st. 192 98; träffas å exp. Linnégatan 54, Ö.Dj., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt i Djurgårdens folkskola fredagar 12,45—1,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	16
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnena	5
Lärarinnor i övningsämnena	1

S:a lärare och lärarinnor 26

¹⁾ Detta skolhus har sedan oktober 1917 varit upplåtet till provisoriska bostäder för genom bostadsbristen husvilla familjer men kommer fr. o. m. höstterminen 1920 att åter tagas i anspråk av skolan.

Fd.

Oscars församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Blomqvist**, A., överlärare; **Gezelius**, A., apotekare; ***Göranson**, J. F., byggmästare; **Huldt**, Hilda Ch., lärarinna; **Sandberg**, K. L. E., undervisningsråd; ***Wennerholm**, O. T. H., vice härads hövding, vice ordf. och kassör.

Sekreterare.

Törnell, E. R.; rt. Österm. 68; st. Österm. 8 39.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Samma som för Hedvig Eleonora förs. folkskola (se ovan).

*Överlärare.***Blomqvist**, A.; **Stålfelt**, P. E. (se Hedvig Eleonora förs. folkskola).*Lärare och lärarinnor.*

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	22
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	7

S:a lärare och lärarinnor 40

*Bibliotekarier.***Hellberg**, Augusta K. (Linnégatan 54); **Hansson**, Betty (Djurgårdens folkskola).*Vaktmästare (6).***Westrén**, S. J. E. (Linnégatan 54).Dessutom en *värmeledningsskötare* (6) och en *baderska* (2).**Katarina församlings folkskolor.**

Katarina församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Högbergsgatan 15, Sö.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf.;
Andersson, E. T., bryggeriarbetare; ***Bergström**, A. W., arkitekt; **Brate**, E., lektor, vice ordf.;
Danielson, H., folkskollärare; **Lund**, f. Lindqvist, Elin E. S., fru; ***Lundberg**, Ester H. A., fröken, kassör; ***Lundahl**, Fr., apotekare; **Sjöberg**, G., silverarbetare; ***Thunell**, J. W., byggmästare; ***Zetterlund**, C. R., kontorschef, stadsfullm.

*Sekreterare.***Lundwall**, S. A.; st. 12 12.*Ledamöter i lokalkommittéerna för barnbespisningen.*

Se nedan i de olika överlärardistrikten.

Katarina norra folkskola.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 46 undervisningsavdelningar med 1,423 skolbarn. Dessutom finnes här en avdelning av den högre folkskolan för kvinnlig utbildning med 38 elever. Skolan är belägen Tjärhovsgatan 15 & 17, Sö., och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 2,592 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 865 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Persson, P. E., överlärare, ordf.; **Dimander**, C. A., handlande (sk.); **Beckstrand**, Stina J., folkskollärarinna (f.); **Wendelin**, Emma H., folkskollärarinna (a.); **Lilja**, Maria E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Karlsson, C. Th., värmeledningsskötare (sk.); **Nilsson**, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm. (f.); **Hedberg**, D., folkskollärare (a.); **Lundberg**, G. Elisabeth, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Persson, P. E.; st. 135 05; träffas å exp. Tjärhovsgatan 15, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f.m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e.m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	36 1)
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	6

S:a lärare och lärarinnor 55 1)

*Bibliotekarie.***Lilja**, Maria E.*Vaktmästare (6).***Edling**, A. J.Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), en *baderska* (2) och en *portvakt*.**Katarina södra folkskola.**

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 74 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,332 skolbarn. Härtill kommer två avdelningar av den högre folkskolan för handelsundervisning med tillsammans 76 elever. Skolan är belägen vid Värmdögatan 2, Sö., och är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset²⁾ med 15 klassrum och nya skolhuset med 47 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31

¹⁾ Därav en med tjänstgöring som föreståndarinna vid barnavårdsnämndens barnhem vid Stora Blecktornet.

²⁾ Detta skolhus är sedan oktober 1917 upplåtet till provisoriska bostäder åt husvilla.

dec. 1919 5,375 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 942 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Bergh, A., överlärare, ordf.; **Andersson, E.** T., bryggeriarbetare (sk.); **Sjöberg, G.**, silverarbetare (f.); **Ingelström, A.**, folkskollärare (a.); **Bergström, Anna E.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Karlsson, C. Th., värmeledningsskötare (sk.); **Johansson, J. A.**, f. d. restauratör (f.); **Kjerling, Edith M. K.**, folkskollärarinna (a.); **Holm, Hulda S.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Bergh, A.; st. 302 09; träffas å exp. Värmdögatan 2, *Sö.*, nya skolhuset, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	13
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	53
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	10
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	10

S:a lärare och lärarinnor 88

Bibliotekarie.

Andersson, K. Augusta.

Vaktmästare (6).

Erikson, F. V.; Dahlberg, E. R.

Dessutom en värmeledningsskötare (6) och en baderska (2).

Sofia församlings folkskola.

Sofia församlings folkskola, som är belägen Skånegatan 117, *Sö.*, räknar vårterminen 1920 inalles 76 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,232 barn och innehåller 71 klassrum. Dessutom äro hit förlagda dels en avdelning av den frivilliga fortsättningsskolan med 26 elever, dels en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning med 36 elever. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 3,366 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 762 band.

Skolrådets ledamöter.

Borgmästaregatan 11, *Sö.*

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm., självskr. ordf.; ***Adamson, J. R.**, ingenjör, kassör; ***Dahlberg, L. A.**, civilingenjör; ***Göthberg, J. A.**, tullpackhuskarl; ***Liljebäck, E. S.**, tapetserare; **Lundborg, K. O. N.**, folkskollärare; **Pålsson, E. A. V.**, möbelsnickare; **Wihlander, A. G.**, överlärare, vice ordf.; **Ölund, T. F.**, tjänsteman.

Sekreterare.

Wibelius, O. G. S.; rt. Österm. 18 32; st. 205 73.

Fd.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Wihlander, A. G., överlärare, ordf.; **Ljungberg, P. G. L.**, handelsarbetare (sk.); **Pettersson, C. A.**, handlande (f.); **Rundgren, f. Persson, Anna**, folkskollärarinna (a.); **Samuelsson, Anna L.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Göthberg, J. A., tullpackhuskarl (sk.); **Liljebäck, E. S.**, tapetserare (f.); **Löfgren, f. Swanberg, Anna, fru (a.); Bäckman, Eugenia**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wihlander, A. G.; st. 313 38; träffas å exp. Skånegatan 117, *Sö.*, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	57
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	6
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	11

S:a lärare och lärarinnor 92

Bibliotekarie.

Ideström, S. O.

Vaktmästare (6).

Frisk, A. R.

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och en baderska (2).

Maria församlings folkskola.¹⁾

Maria församlings folkskola räknar vårterminen 1920 inalles 148 undervisningsavdelningar med tillsammans 4,552 skolbarn. Härtill komma två avdelningar av den högre folkskolan (en för handelsundervisning och en för teknisk utbildning) med tillsammans 65 elever samt fyra avdelningar av den frivilliga fortsättningsskolan med inalles 79 elever. Skolan är fördelad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen, *Sö.*, med 62 klassrum och de båda övriga vid Timmermansgatan 28, *Sö.*, med 26 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjd-sal och skolkök med matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 5,720 band. Skolans

¹⁾ Då det nya skolhuset i kvarteret Ångpannan (vid Reimersholmshuset) blir färdigt att tagas i bruk under år 1920, kommer det nuvarande överlärardistriktet att uppdelas i två distrikt. Beträffande överlärare för det nya distriktet se nedan.

Fd. lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,395 band.

Skolrådets ledamöter.

S:t Paulsgatan 10, Sö.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Anderson, C. W.**, maskinarbetare; ***Boije af Gennäs, S. J. A.**, rektor, vice ordf.; ***Edberg, Ingrid M.**, lärarinna; **Lidman, C.**, överlärare, stadsfullm.; ***Molin, O. E.**, fil. dr., pastorsadsjunkt; **Rissén, Hj. R.**, tulltjänsteman, stadsfullm.; **Rosengrén, C. O. L.**, grosshandlare, kassör; ***Wickberg, Th. W.**, tulltjänsteman.

Sekreterare.

Masreliez, K. V.; rt. 96 69.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm., ordf.; **Bode, f. Svensson, Signe I. H.**, fru (sk.); **Nilsson, G. E. E.**, handlande (f.); **Sahlin, A. Cecilia**, folkskollärarinna (a.); **Ericsson, f. Bäckström, Anna F.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Widtskiöld, f. Peterson, Jenny, fru (sk.); Montelius, f. Reuterskiöld, Agda G. D. A., professorska (f.); **Lindeberg, E. W.**, komminister (a.); **Holm, N. Sigrd A.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Lidman, C., tjf. (se ovan sid. 190), *tjef.* **Runö, J. O.**; st. 302 10; träffas å exp. vid Ringvägen, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och å exp. vid Timmermangatan 28, Sö., st. 135 06, onsdagar 10,30—11 f. m.

Steenberg, K. (fr. o. m. 1/7 1920); för det nya distriktet (se noten å föreg. sida).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	30
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	115
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Biträdande lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	26

Så lärare och lärarinnor 175

Bibliotekarie.

Svensson, Elin.

Vaktmästare (6).

Sävelin, P. J. (skolan vid Ringvägen); **Regnström, C. A.** (skolan vid Timmermangatan).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och två baderskor (2).

Brännkyrka församlings folkskolor.

Brännkyrka bildar från den 1 juli 1918 fyra överlärardistrikt, *Enskede-, Ålvsjö-, Liljeholmens och Blommensbergsdistrikten.*

Skolrådets ledamöter.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Andersson, P.**, folkskollärare; ***Bergquist, J. A.**, folkskollärare; ***Granlund, S. J. R. W.**, kamrerare; **Gäbel, M.**, disponent, kassör; ***Jonsen, J.**, banktjänsteman; **Lantz, W. G. G:son,** tulltjänsteman; **Wiberg, f. Lundberg, Ingrid V.**, fru; **Sandberg, C. A. J:son,** förman; ***Wallin J. A.**, tf. uppbördsman, vice ordf.; **Åhrberg F. A. L.**, typograf.

Sekreterare.

Öström, J. N. H.; rt. 139 51; st. 195 31.

Enskede överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Enskede och Gubbängen, vilka vårterminen 1920 räkna 38 undervisningsavdelningar med tillsammans 956 skolbarn. Dessutom finnes vid Enskede skola en avdelning av den högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning med 28 elever. Nytt skolhus uppfördes i Enskede under åren 1914—1915. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 863 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 264 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Edman, E. A., överlärare, ordf.; **Lantz, W. G. G:son,** tulltjänsteman (sk.); **Sandberg, M. O.**, slakthusdirektör (f.); **Björling, J.**, folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Hindersson, f. Johnsson, T. Maria, folkskollärarinna (sk.); **Magnusson, E.**, förtroendeman (f.); **Broberg, Ester,** folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Edman, E. A.; träffas å exp. i Enskede folkskola alla läsdagar kl. 7,45—8,30 f. m. samt dessutom måndagar och torsdagar kl. 1—1,30 e. m.; st. Enskede 62.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	21
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Småskollärarinnor	6
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	8

Så lärare och lärarinnor 51

Bibliotekarier.

Regfors, K. (Enskede skola); **Hindersson, f. Johnsson, T. Maria** (Gubbängens skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Carlberg, V. T. (Enskede skola).
Dessutom en baderska (2).

Älvsjö överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Solberga (kyrkskolan), Örby, Långbrodal och Södertörn, vilka vårterminen 1920 räkna 39 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,083 skolbarn. I Örby och Långbrodal äro nya skolhus uppförda under åren 1914 och 1915. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1919 1,262 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 275 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbispisningen.

Granér, C. T., överlärare, ordf.; **Sandberg**, C. A. J:son, förman (sk.); **Lindskog**, H. J., kyrkoherde (f.); **Ericson**, Elsa M. L., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Kling, F. A., byggmästare (sk.); **Mild**, C. A., sysloman (f.); **Levedal**, Gerda, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Granér, C. T.; träffas å exp. i kyrkskolan alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., rt. Örby 1 25, st. Örby 1 27; i skolan i Långbrodal måndagar 1—1,30 e. m., st. Långbrodal 56; i skolan i Örby torsdagar 1—1,30 e. m., st. Örby 25.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 20
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 9
Småskollärarinnor 4
Lärare i övningsämnen 2
Lärarinnor i övningsämnen 5

S:a lärare och lärarinnor 47

Bibliotekarier.

Malmgren, Ulla (Örby skola); **Nyström**, A. Greta (Södertörns skola); **Nilsson**, Karin (Långbrodals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Andersson, Th. (Örby skola); **Olofsson**, C. J. (Långbrodals skola).

Dessutom en *baderska* (2).**Blommensbergs överlärardistrikt.**

Distriktet omfattar Blommensbergs¹⁾, Johannisdals och Sättra skolor, vilka vårterminen 1920 räkna 44 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,362 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade

den 31 dec. 1919 1,676 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 501 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbispisningen.

Wahlström, A. Th., överlärare, ordf.; **Gäbel**, M., disponent (sk.); **Wallin**, J. A., tf. uppbördsman (f.); **Wiman**, Anna M., arbetsstugeföreståndarinna (a.); **Boman**, Elisabet, småskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Lundh, J. A., folkskollärare (sk.); **Ekstam**, A., arrendator (f.); **Wernström**, f. Olsson, J. Augusta, fru (a); **Carlson**, Anna S., småskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wahlström, A. Th.; träffas å exp. i nya skolhuset vid Blommensberg alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Gröndal 65.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 19
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 9
Småskollärarinnor 9
Lärarinnor i övningsämnen 7

S:a lärare och lärarinnor 52

Bibliotekarier.

Östman, J. L. (Blommensbergs skola); **Carlsson**, H. Maria (Johannisdals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Carlsson, E. J. (Blommensbergs skola).

Dessutom en *e. o. baderska*.**Liljeholmens överlärardistrikt.**

Distriktet omfattar Liljeholmens, Årsta och Midsommarkransens skolor, vilka vårterminen 1920 räkna 47 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,408 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1919 1,183 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 210 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbispisningen.

Kjellberg, A. G., överlärare, ordf.; **Andersson**, P., folkskollärare (sk.); **Söderberg**, N. E., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm. (f.); **Breden**, Ingeborg Ch., fattigvårdssyster (a); **Magnusson**, Ida, lärarinna (l.).

Suppleanter.

Wallin, J. A., tf. uppbördsman (sk.); **Uddin**, K. J. R., pastor (f.); **Andersson**, Annie, folkskollärarinna (l.).

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 30 juni 1919 och den 1 april 1920 anslagit medel för uppförande av ny skolbyggnad vid Blommensberg.

Fd.

Överlärare.

Kjellberg, A. G.; träffas å exp. i Midsommar-kransens skolhus alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., ävensom måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Liljeholmen 1, samt därjämte i skolhuset vid Liljeholmen tisdagar 1—1,30 e. m., st. Liljeholmen 81.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	19
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	14
Småskollärarinnor	7
Lärarinnor i övningsämnen	7

Så lärare och lärarinnor 55

Bibliotekarie.

Larson, C. L.

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Olsson, P. O.

Dessutom en baderska (2).

Bromma församlings folkskolor.

Församlingen utgör enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 mars 1916 fr. o. m. den 1 juli 1916 ett överlärardistrikt. Församlingens skolor äro belägna vid Bromma kyrka, i Bällstalund, Alvik och å Lilla Essingen, den senare i förhyrd lokal. Å Stora Essingen upprättades vid 1917 års början en provisorisk skola, omfattande de två lägsta klasserna. I dessa skolor undervisas vårterminen 1920 inalles 1,052 barn, fördelade på 43 undervisningsavdelningar. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1919 1,532 band (varav i kyrkskolan 377, i Bällstalund 441, i Alvik 574 och å Lilla Essingen 140). Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 170 band (varav 51 i Bällstalund och 119 i Alvik).

Skolrådets ledamöter.

Svensson, M. Th. K., kyrkoherde, självskr. ordf.;

***Bergh, G.**, slöjdsinspektör, vice ordf.; **Berg-**

stedt, P., ingenjör, stadsfullm., kassör; **Björk-**

lund, C. A., skofabriksarbetare; ***Eriksson, A.**

G., järnarbetare; **Hedvall, A. G.**, folkskollärare;

***Karlsson, K. O.**, förman.

Suppleanter.

Larsén, C. G., verkställare; **Lindkvist, F. S.**, timmerman; **Sandström, A. T. V.**, överlärare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj.; st. Ulvsunda 10.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Rendahl, J. F., kamrerare, ordf.; **Sandström, A. T. V.**, överlärare, självskr.; **Eriksson, A. G.**,

järnarbetare (sk.); **Winberg, E. G.**, stenhuggare (f.); **Olsson, Ruth E.**, folkskollärarinna (a); **Bergqvist, J. A.**, folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Karlsson, K. O., förman (sk.); **Pettersson, A. G.**, snickare (f.); **Kihlmark, f. Bröling, Anna A.**, fru (a); **Olsson, S. R.**, folkskollärare (l.).

Överlärare.

Sandström, A. T. V.; st. Ulvsunda 26; träffas å exp. i Alviks skola alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Ulvsunda 26; å exp. i Bällstalunds skola fredagar 1—1,30 e. m., st. Bromma 22.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	19
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	8
Småskollärarinnor	7

Så lärare och lärarinnor 43

Bibliotekarier.

Pettersson, Anna M. K. (Alviks skola); **Gustafsson, Teres R.** (Essings skola); **Bergqvist, J. A.** (Bällstalunds skola); **Gerdelius, J.** (kyrkskolan).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Rydhammar, C. O. (Bällstalunds skola); **Johansson, J. A.** (Alviks skola).

Barnavårdsnämnden.

För ärenden angående vanartade och i sedligt avseende försummade barn: Fredsgatan 9, C.; rt. 69 52; st. 46 14; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; under juni—augusti 10—2.

För ärenden enligt 1917 års barnlagar: Hamngatan 36, C.; rt. 236 46; st. 190 61; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; under juni—augusti 10—2.

Anmälningar om havandeskap, jämlikt lagen om barn utom äktenskap (se nedan), göras å svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyråer: *Triewaldsgränd 3, St.*; rt. 21 98; st. 29 54; expeditionstid: alla dagar, utom lördagar, 10—12 (15 juni—15 sept. endast måndagar och torsdagar); kommunalhuset, Liljeholmen (för Brännkyrka); rt. Liljeholmen 14; st. Liljeholmen 29; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—11.

Enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn skall i varje skoldistrikt finnas en barnavårdsnämnd, vilken det åligger att taga vård om dylika barn under femton år, som vistas inom distriktet. I Stockholm är Stockholms folk-

skoledirektion barnavårdsnämnd, men har densamma med få undantag uppdragit beslutanderätten i hithörande ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Barnavårdsnämnden utser årligen för de tretton distrikt, vari staden delats, till sitt biträde kretsombud, antingen bland sina egna ledamöter eller ock bland andra män eller kvinnor, vilka nitälska för ungdomens uppfostran. Kretsombuden samt folkskollinspektören äga att närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden och att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Barnavårdsnämndens ledamöter och kretsombud böra hava uppmärksamhet därå, att barn ej må bli försummade i sedligt avseende eller vanartas, samt, om sådant förekommer, därom göra anmälan hos nämnden. Sådan anmälan må ock göras av någon statens eller kommunens myndighet eller ock av ämbets- eller tjänsteman, vilken i denna sin egenskap erhållit kännedom om förhållanden, som föranleda till anmälan. Finner barnavårdsnämnden anmält barn vara i sedligt avseende försummat, skall nämnden tilldela dem, vilka det åligger att hava vård om barnet, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina uppfostringsplikter. Visar barnet vanart, skall nämnden tilldela det en allvarlig varning och, om sådant anses gagneligt, jämväl föreskriva, att barnet skall inom viss tid och i ojäviga vittnens närvaro tilldelas lämplig åga. Då barnavårdsnämnden beslutit någon av dessa åtgärder, bör densamma jämväl uppdraga åt viss person (tillsyningsman) att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande. Nämnden äger att i vissa fall skilja barnet från hemmet att för vård och uppfostran till annan överlämnas. När omhändertaget barn hunnit den ålder och nått den stadga, att det anses kunna i tjänst eller yrke anställas, skall nämnden söka bereda barnet lämplig anställning och tillse, att det erhåller nödig utrustning. Utöver det kalenderår, under vilket barnet fyller sexton år, bör gottgörelse för dess vård och uppfostran i enskilt hem eller barnhem icke utfästas av nämnden. För gottgörelse, som utfästes i strid häremot, äger rätt till ersättning icke rum. Barnavårdsnämnden bör övervaka de barns uppförande och uppfostran, som till enskilt hem eller barnhem av nämnden överlämnats. Angående inspektion av barnhem och skyddshem förordnar konungen. Kostnaderna för sådan inspektion bestridas av statsmedel. Barnavårdsnämnden i Stockholm har för tillgodoseende av barnavården inrättat fem barnhem (se nedan). I dessa omhändertagas också barn, som tidigare intagits å Stockholms folkskolors skolkarhem, som hösten 1907 upphörde.

Genom lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap har barnavårdsnämndens uppgift blivit väsentligen utvidgad. Nämnda lag stadgar, att för varje barn utom äktenskap skall av barnavårdsnämnden förordnas lämplig man eller kvinna

till barnavårdsman. Förordnandet meddelas, så snart nämnden mottagit anmälan om den blivande moderns havandeskap eller erhållit kännedom om barnets födelse. Barnavårdsmanens allmänna uppgift anges i lagen vara »att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behögen tillvaratages». Särskilt åligger honom att sörja för, att barnets börd fastställs och att barnet tillförsäkras underhåll, varjämte han skall biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag. Avtal om periodiskt utgörande av framtida underhållsbidrag är ej giltigt utan hans godkännande. Ehuru barnavårdsmanenskapet närmast är tänkt såsom ett oavlönat förtroendeuppdrag, åtaget av personligt intresse för modern och barnet, har lagen räknat med nödvändigheten att anställa kommunalt avlönade män eller kvinnor, vilka, efter barnavårdsnämndens för varje särskilt fall meddelade uppdrag, fungera såsom barnavårdsmän. Att befattningen får en sådan mera yrkesmässig karaktär, kan tydligen i större samhällen, särskilt Stockholm med dess inemot ett par tusen utom-äktenskapliga födelser årligen, ej undvikas. För ändamålet hava stadsfullmäktige för innevarande år ställt till förfogande ett anslag av 60,000 kronor.

Över barnavårdsmanens verksamhet skall tillsyn övas av barnavårdsnämnden, varjämte nämnden bör bistå barnavårdsmannen i hans verksamhet samt lämna honom erforderliga råd och upplysningar. Nämnden åligger att årligen granska av barnavårdsmannen förda anteckningar och räkenskaper.

Nämnden har även att pröva avtal, som innefattar åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, samt mottaga och besluta om användningen av sådant belopp.

Till biträde åt nämnden vid fullgörande av dess ovannämnda åligganden har anställts en särskild inspektör för barnavårdsmännen.

För att i övrigt äga tillgång till lämpliga personer att fungera såsom barnavårdsmän, i fall där frivilliga krafter icke stå till förfogande, har nämnden antagit några personer, av vilka flertalet tänkts skola huvudsakligen ägna sig åt sin ifrågakarande verksamhet.

Härjämte hava svenska fattigvårdsförbundets i Stockholm arbetande barnavårdsbyråer (se ovan samt sid. 295) åtagit sig nämndens uppdrag att mottaga anmälningar om havandeskap, varom förmåles i 14 § av ovannämnda lag, och förklarat sig villiga att, jämte under rättelse till nämnden om skedd anmälan, tillika till barnavårdsman föreslå någon för det särskilda fallet lämplig och villig man eller kvinna, där sådan står byrån till buds.

Utom sina ovan angivna uppgifter har nämnden att i äktenskapsmål och adoptionsärenden på domstols begäran avgiva yttrande rörande vederbörandes lämplighet såsom barnafostrare.

Från och med år 1920 har barnavårdsnämnden fått sitt verksamhetsområde ytterligare utvidgat därigenom, att det nyinrättade skydds-

Fd.

hemmet för flickor samt det från fattigvårdsnämnden till folkskoledirektionen överflyttade skyddshemmet för gossar å Skrubba blivit ställda under dess förvaltning.

Lagarm.m. Lag angående uppfostran åt var-artade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändring den 25 juni 1903. Lag om barn utom äktenskap den 14 juni 1917. Kungl. kung. ang. föreskrifter om barnavårds-mans verksamhet och tillsynen därå den 23 nov. 1917. Instruktion för kretsombud och tillsynings-män, antagen av barnavårdsnämnden den 19 januari 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 410,100 kr.; in-komster: 75,500 kr. (därav statsbidrag 30,000 kr. och bidrag från fattigvårdsnämnden 43,000 kr.).

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Se ovan sid. 189.

Sekreterare och föredragande

(3,500 kr.; ej å stat).

Löfving, K. B. E.; träffas måndagar och torsdagar 8,30—9,30 f. m. samt tisdagar och fredagar 7—8 e. m.; rt. 69 52; st. 46 14.

Förste kontorsskrivare (8).

Brunius, Elin A.

Andre kontorsskrivare (5).

Brunius, Anna S.

Dessutom två *extra biträden* och en *springgosse*.

Inspektör för barnavårdsmännen

(13)

(dessutom personligt lönstillägg 1,600 kr.).

Ström, T. W.; träffas 10—12; rt. 69 24; st. 2 27.

Barnavårdsmän

(100—200 kr. i mån.; ej å stat).

Strömer, S. Cecile M.; **Engström, Estrid M. C.;** **Rydberg, f. Lindblom, W. (Wilma);** **Rådberg, Disa E. S.;** **Lokrantz, Ellen G. K.;** **Ingelström, A.;** **Wägman, f. Schmidt, J. Ch. Elisabet;** **Ebbinghaus, f. Pettersson, Agnes E.;** **Sylvén, Ester M.;** **Stelin, f. Bergman, A. Valborg E.;** **Erikson, H. Maria;** **Flyrin, Märta V. H.;** **Heurlin, Hedvig M.;** **Palmgren, S. A.;** **Strandmark, Rut A. H. A.;** **Friestedt, Märta S.;** **John-son, f. Hagberg, Helga;** **Lagerblad, f. Nord-lund, F. L. (Lulli);** **Attarp, T. R.;** **Juhlin, Dag-mar A. M.;** **Stelin, H.;** **Trägårdh, Hilma M. Ch.;** **Wahlmark, K. M.;** **Trägårdh, H. Elisabet;** **Strandberg, Ella;** **Landberg, Astrid E. F.;** **Granfelt, Marta.**

Barnavårdsnämndens kretsombud

(100 kr.; dessutom 10 kr. för varje undersök-ning).

Storkyrkoförsamlingen och Klara församling.

Brandel, R. A., fil. dr., komminister; Präst-gatan 18, *St.*; st. 235 50.

Kungsholms församling.

Davidson, J. A. L., komminister; Parmmätare-gatan 1, *C.;* rt. Kungsh. 5 37; st. Kungsh. 1 82.

Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar.

Lindgren, J., komminister; Karlbergsvägen 7, *Va.;* rt. 170 73; st. 152 14.

Mattens, Jakobs och Johannes församlingar.

Wassberg, A., överlärare; Roslagsgatan 53, *Va.;* rt. Vasa 14 53; st. 193 06.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnell, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.; Styrmansgatan 33, *Ö.Dj.;* rt. Östern. 68; st. 124 68.

Katarina och Sofia församlingar.

Wærn, C. (Lilli), fröken; Katarina v. kyrkogata 4, *Sö.;* st. 316 25.

Maria församling.

För östra kretsen (öster om Ringvägen): **Lindeberg, E. W.,** komminister; St Pauls-gatan 10, *Sö.;* st. Söder 7 54.

För västra kretsen (väster om Ringvägen): **Nilsson, N. U.,** pastoratsadjunkt; Hornsgatan 142, *Sö.;* st. Söder 28 24.

Brännkyrka församling.

För 32. roten utom Örby villastad: **Edman, E. A.,** överlärare; Rundvägen 15, Enskede; st. Enskede 8 88.

För 33. roten: **Lindskog, H. J.,** kyrkoherde; Solberga, Älvsjö; rt. Älvsjö 1 02; st. Långbro-dal 3.

För 34. roten samt Örby villastad: **Sandberg, C. A. J:son,** förman; Långbrodal 126, Älvsjö; st. Långbrodal 1 02.

Bromma församling.

Svensson, M. Th. K., kyrkoherde; Kungsholms villastad; rt. Äppelvägen 55; st. Ulvsunda 62.

Barnavårdsnämndens barnhem nr 1.

Roslagsgatan 57 (Bellevue, Va., rt. 68 87; st. 203 58.

Detta barnhem, som öppnades den 19 febru-ari 1904, är avsett för icke vanartade flickor och mindre gossar och har 23 platser.

Föreståndarinnan (6).

Carlson, Elise.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Sebardt, C.

Vaktmästare (6).

Karlsson, J. L.

Dessutom två *sköterskor* (2), en *kokerska* (II a) samt en *städerska* (I c).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 2.

*Södermannagatan 47 (Lilla Blecktornet),
Sö.; rt. 92 54; st. 305 34.*

Detta barnhem, som öppnades den 5 september 1904, är avsett för äldre gossar och har 26 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Dalborg, M.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Husmoder

(600 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Dalborg, Karin.

Vaktmästare (6).

Säfström, J.

Dessutom en *kokerska* (II a) och en *städerska* (I c).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 3.

Södermannagatan 55 A (Stora Blecktornet), Sö.; st. 302 08.

Detta barnhem, som öppnades år 1906, är avsett att vara provisoriskt skyddshem för flickor och har 20 platser.

Föreståndarinna

(lön som folkskollärarinna; dessutom 200 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Lundgren, Anna.

Slöjdlärlarinna (3).

Sporröng, Sigrid A.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Nilsson, Ada K.

Dessutom ett *biträde* (II a), ett *biträde* (I d), en *portvakt* (150 kr., bostad, värme och lyse) samt en *kvinnlig trädgårdsmästare* (500 kr. och fritt vivre).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 4.

Solhem, Spånga; rt. och st. Spånga 518.

Detta barnhem, som öppnades den 1 juli 1918, är avsett för yngre, i sedligt avseende försummade eller i mindre grad vanartade gossar och har 28 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Claësson, J. V.

Husmoder

(400 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Claësson, f. Tell, Ellen.

Vaktmästare

(660 kr. jämte obstad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Karlsson, J. M.

Dessutom en *kokerska* (II a) och en *städerska* (I c).

Barnavårdsnämndens barnhem
nr 5.

Eolshäll, Liljeholmen; st. Petersberg 3.

Sedan enligt stadsfullmäktiges beslut den 2 april 1918 alkoholistanstalten Eolshäll under förutsättning av kungl. maj:ts bifall tillsvidare upplåtits åt barnavårdsnämnden, samt kungl. maj:st den 30 augusti samma år återkallat sitt erkännande av anstalten såsom allmän alkoholistanstalt, togs densamma i anspråk av barnavårdsnämnden den 1 oktober 1918. Anstalten användes såsom provisoriskt skyddshem för gossar och har 36 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Nylander, K. J.

Husmoder

(400 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Nylander, f. Kullman, J. Matilda.

Vaktmästare

(660 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost;
ej å stat).

Fridlund, K. U.

Dessutom en *kokerska* (II a), en *städerska* (I c) och en *trädgårdsdräng* (960 kr. jämte bostad, värme och lyse).

Fd. Stockholms stads skyddshem för gossar å egendomen Skrubba.

Skrubba, Stockholm 4; st. Skarpnäck 3.

Skyddshemmet vid Skrubba daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då den vid Tjörhovsgatan förut befintliga uppfostringsanstalten för gossar genomgick en fullständig omorganisation, i det att, sedan alla icke vanartiga blivit utackorderade eller återlämnade till sina föräldrar, de återstående blevo flyttade till den för detta ändamål för ett pris av 55,000 kr. inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka församling.

Skyddshemmet, som förut under benämningen »uppfostringsanstalten vid Skrubba» varit förlagt under fattigvårdsnämnden, har fr. o. m. år 1920 överflyttats till folkskoledirektionen, sedan kungl. maj:t den 29 aug. 1919 på framställning av stadsfullmäktige godkänt detsamma som skyddshem enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn. Dess ändamål är att i enlighet med bestämmelserna i nämnda lag till kristlig vård och uppfostran mottaga vanartade gossar från Stockholms stad, vilka enligt beslut av stadens barnavårdsnämnd skola till uppfostringsanstalt överlämnas. Skyddshemmets styrelse, som utgöres av ordförande och två andra ledamöter jämte två suppleanter, utses av barnavårdsnämnden för två år i sänder. Styrelsen utser inspektör för skyddshemmet. Detta förestås av en utav styrelsen antagen föreståndare, som har ledningen så väl av gårdens och anstaltens förvaltning som av gossarnas undervisning och uppfostran, och som för detta ändamål bör dels själv kunna undervisa i något ämne, dels besitta sådan praktisk erfarenhet i lantmannagöromål, att han kan förestå egendomens jordbruk. Undervisningen i övrigt, densamma som meddelas i folkskolan, besörjes av examinerade folkskollärare jämte yrkeslärare. Anmälan om barns intagande göres skriftligen hos styrelsen och skall vara åtföljd av prästbetyg, skol- och läkarebetyg samt barnavårdsnämndens beslut om dess intagande. Skyddshemmet får mottaga högst 60 gossar.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads skyddshem för gossar å egendomen Skrubba den 29 augusti 1919.

Stat år 1920. För skyddshemmet: utgifter 91,000 kr.; inkomster 25,500 kr. (däruv statsbidrag 12,000 kr.). För egendomen Skrubba: utgifter 5,000 kr.; inkomster 10,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Almén, Gunhild F., lärarinna; **Lindström**, P. E., överdirektör, ordf.; **Neumüller**, O. E., direktör.

Suppleanter.

Molin, O. E., pastorsadjunkt; **Östman-Sundstrand**, L. Elisabeth, fru, stadsfullm.

Protokollsförare

(250 kr.; ej å stat).

Marcus, Nanny A.

Föreståndare (12).

Boström, H. H. E.; träffas säkrast 9—10, 12,30 —2.

Predikant

(500 kr.; ej å stat).

Swensson, S. E.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Granström, K. A.

Ämneslärare

(2,950 kr., bostad, värme, planteringsland; ej å stat).

Skoglund, O. Fr.; **Biörke**, J. E.

Vaktförman (6).

Björklund, E. J. E.

Yrkeslärare (6).

Axelsson, A. E.; **Kumlin**, J. G.; **Sundell**, J. A.; **Glans**, P. J:son; **Jonsson**, C. H.; **Björkman**, J. D.

Yrkeslärare i tvätt och bakning (4).

Andersson, J. E.

Husmoder (3).

Öhrnberg, M. E. W. (Ellen).

Dessutom en *kokerska* (II b) och ett *köksbiträde* (I b).

Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs.

Eknäs, Enköping; rt. Upplands Vallby 3.

Vid sammanträde den 2 juni 1919 beslöt stadsfullmäktige inköpa egendomen Eknäs gård i Vallby socken av Uppsala län till skyddshem för flickor. Egendomen, som är vackert belägen vid Mälaren, har en areal av omkring 28 har åker och 30 har skog. Enligt det av kungl. maj:t den 7 augusti 1919 fastställda reglementet för skyddshemmet har detta till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn av den 13 juni 1902 till kristlig vård och uppfostran mottaga vanartade flickor från Stockholms stad, vilka enligt beslut av stadens barnavårdsnämnd skola till uppfostringsanstalt överlämnas.

Högsta ledningen av skyddshemmets angelägenheter utövas av en av barnavårdsnämnden för två år i sänder utsedd styrelse, bestående av tre ledamöter med två suppleanter. Styrelsen utser för varje kalenderår en inspektör. Den närmaste ledningen och skötseln av skyddshemmet och egendomen utövas av en föreståndarinna. Skyddshemmet får mottaga högst 35 skyddslin-

gar, vilka inom hemmet beredas folkskoleundervisning och tillfälle till övningar i sådant praktiskt arbete, som kan främja deras duglighet för självförsörjning, sedan de lämnat skyddshemmet. De första skyddslingarna intogos den 2 juli 1919.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs den 7 augusti 1919.

Stat år 1920. För skyddshemmet: utgifter 41,500 kr.; inkomster 11,625 kr. (därav statsbidrag 5,000 kr.). För egendomen Eknäs: utgifter 33,767:40 kr.; inkomster 34,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Gerdin, E. I., läroverksadjunkt, ordf.; **Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.**, fru, stadsfullm.; **Quint, Stina**, redaktör.

Suppleanter.

Wahlberg, E. G. M., jordbrukskonsulent; **Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly)**, fru.

Sekreterare

(600 kr.; ej å stat).

Löfving, K. B. E.

Kassaförvaltare.

Gustafson, J. A. T.

Föreståndarinna, tillika folkskol-lärlarinna

(lön som folkskollärlarinna; dessutom bostad, värme, lyse och kost).

Bengtson, Anna.

Lärlarinna i hushållsgöromål

(1,100 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Eriksson, M. K. Helena.

Lärlarinna i kvinnlig slöjd

(1,100 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Falk, Märta S. M.

Dessutom för gårdens skötsel två *jordbruksarbetare*.

Fd.

Lys.

Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Lärings- och yrkesskolestyrelsen.

Högbergsgatan 43, Sö.; telefoner och expeditionstid: se nedan. Styrelsens sammanträden hållas i folkskoleledarens lokal, Fredsgatan 9, C.

Stadens yrkesskolor (se vidare nedan) sorterade till en början under folkskoleledarens, men den 19 nov. 1917 beslöt stadsfullmäktige upprättande av en fristående nämnd för ledningen av desamma, nämligen Stockholms stads yrkesskolenämnd, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1917.

I samband med undervisningens omläggning i anslutning till kungl. stadgan den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen antogs av stadsfullmäktige den 17 dec. 1919 en ny instruktion för yrkesskolenämnden i dess egenhet av lärings- och yrkesskolestyrelse för Stockholm, vilken instruktion därefter, vid den kommunala omorganisationens genomförande, i vissa delar omarbetades. Den blev emellertid ej fastställd av kungl. maj:t, som den 19 mars 1920 endast upphäver instruktionen för yrkesskolenämnden av den 31 dec. 1917 samt gav en särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse, för vars verksamhet ovannämnda k. stadga sålunda t. v. direkt är normerande.

Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse har till uppgift att handha förvaltningen av stadens lärings- och yrkesskolor och att handlägga därmed sammanhängande ärenden, ävensom att bereda frågor om anslag av stadens medel till institutioner eller enskilda för bedrivande av den kommunala yrkesskoleundervisningen samt handha förvaltningen av härför beviljade anslag.

Lärings- och yrkesskolestyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, av vilka sju väljas av stadsfullmäktige för två år och den åttonde utgöres av den bland lärings- och yrkesskolornas föreståndare, som, på sätt i skolornas reglemente bestämmes, därtill utses. Förste folkskoleinspektören eller den tjänsteman, som folkskoleledarens vid förfall för honom utser, äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Överinseendet över de särskilda lärings- och yrkesskolorna kan styrelsen överlämna åt nämnder, bestående av, förutom skolans föreståndare minst tre personer, utsedda i den ordning lär-

lings- och yrkesskolestyrelsen bestämmer. Dessa nämnder äga att enligt de föreskrifter, lärings- och yrkesskolestyrelsen meddelar, besluta i fråga om smärre ärenden. Respektive nämnders åtgärder skola vid styrelsens följande sammanträde anmälas.

Ledningen av samtliga skolor utövas under lärings- och yrkesskolestyrelsens och resp. skolenämnders inseeende av en föreståndare, yrkesskoldirektören, antagen av skolöverstyrelsen efter förslag av lärings- och yrkesskolestyrelsen. För att under denna föreståndare utöva ledningen av vissa skolgrupper skola grupp-föreståndare antagas av lärings- och yrkesskolestyrelsen. Övrig personal antages och entledigas även av styrelsen, i den mån sådant icke uppdrages åt skolenämnden. Instruktioner för å lärings- och yrkesskolestyrelsens stat upptagen personal utfärdas av styrelsen.

Förgranskning av styrelsens räkenskaper utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion m. m. K. stadga den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen med ändringar den 27 februari och 19 mars 1920. (Ang. fortsättningsskoleväsendet m. m. se under folkskoleledarens.) Kungl. brev den 19 mars 1920 med särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärings- och yrkesskolestyrelse. Reglemente för Stockholms stads lärings- och yrkesskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 31 dec. 1919.

Stat år 1920. Utgifter: 256,900 kr. (ang. ytterligare beviljade anslag, se nedan under lärings- och yrkesskolorna); inkomster: 27,500 kr. (däraf 27,000 kr. beräknat statsbidrag).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

Lagerholm, O. W., fil. lic., f. d. fabriksidkare.

Övriga ledamöter.

Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör (se nedan).

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm.

- *Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.
 *Danielsson, T. Hj., möbelsnickare, stadsfullm.
 Eklund, J. M., målarmästare.
 Pehrsson, J. P., förtroendeman, stadsfullm.
 *Tengelin, K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Robach, E. C.; Fredsgatan 9, C.; rt. 29 30;
 st. 89 92; träffas 2—3, under juni—augusti
 1—2.

Yrkesskoldirektör

(12,000 kr.; ej å stat).

Andersson, G. K. K.; Högbergsgatan 43, Sö.;
 rt. 162 33; st. 133 99; mottagningsstid: tis-
 dag, torsdag och fredag 1—2.

Kassör

(3,600 kr.; ej å stat).

Lindeberg, A. A. R.; kassakontoret hålles öppet
 12—2; rt. 162 32; st. 133 99.

Platsanskaffningsassistent

(3,000 kr.; ej å stat).

Hellman, G. A.; rt. 162 33; st. 139 33.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
 1919 års räkenskaper).

Linde, N., förtroendeman, stadsfullm.

Rosenius P., handlande.

Schreuder, F., fabriksidkare.

Gustafson, Hj. A., journalist, stadsfullm. (suppl.).

Wassén, C., disponent (suppl.).

Stockholms stads lärlings- och yrkes- skolor.

Högbergsgatan 43, Sö.; rt. 162 33; st.
 133 99, 139 23; expeditionstid 10—5.

I en i februari 1900 till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hemställde »Stockholms arbetareförening», att stadsfullmäktige måtte befordra inrättande av yrkesskolor av olika slag. Denna framställning blev avslagen vid sammanträde i december samma år. Redan vid samma tillfälle väcktes emellertid av dåvarande folkskoleinspektören C. G. Bergman motion om frågans utredande genom en kommitté, vilket också den 4 mars 1901 blev fullmäktiges beslut. Kommittén avgav sitt betänkande den 23 februari 1906. Detta betänkande jämte en del framställningar om understöd för upprättande av kvinnliga yrkesskolor remitterades till drätselnämndens första avdelning, som efter att ha inhämtat en del yttranden avgav utlåtande den 9 november 1909. Detta utlåtande remitterades tillsammans med kommittébetraktandet till folkskoleinspektörskontoret, som den 18 maj 1911 avgav sitt yttrande.

Denna anslöt sig däri till ett av förste folkskoleinspektören F. von Schéele den 1 april 1911 avgivet förslag till lösning av yrkesskolefrågan, som i mycket avvek från kommitterades, och vari organisationen av yrkesskolorna i München begagnats som förebild.

Detta förslag följdes i allt väsentligt i stadsfullmäktiges beslut den 11 december 1911, enligt vilket yrkesskolor med kostnadsfri undervisning upprättades fr. o. m. hösten 1912 i egendomen Repslagaregatan 24. Till en början inrättades en mekanisk verkstadsskola, en möbelsnickarskola och en klädsömnadsskola. Undervisningen i dessa skolor meddelades en dag i veckan och omfattade utom yrkesutbildning även meddelande av kunskaper i modersmålet, räkning, varu- och verktygskännedom, hälso- och samhällslära m. m. För varje skola tillsattes en styrelse (jfr ovan).

Fem nya skolor av endagstypen inrättades sedermera successivt. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1913 tillkommo nämligen fr. o. m. höstterminen s. å. en elektrisk montörskola och en smedsskola, enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 juni 1914 fr. o. m. höstterminen s. å. en rörläggarskola och en bleck- och plåtslagarskola samt enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 maj 1917 fr. o. m. höstterminen s. å. en skola för linnesömnad. Alla dessa skolor voro treåriga.

En skola av ny typ åter tillkom genom den enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 april 1913 anordnade sexdagarsskolan för hemsömmerskor, vilken skola inrättades för att meddela teoretiska och praktiska kunskaper åt flickor, som utgått från folkskolans sjunde årsklass, och som önskade utbilda sig för klädsömnad i kundernas hem. Skolan var tvåårig och mottog varje år 10 elever, som undervisades i sömnad med mönsterkonstruktion och tillskärning, material- och verktygslära, teckning och stillära, samhällslära, hygien och gymnastik. Skolan inordnades under samma styrelse som endagsskolan i klädsömnad.

Hösten 1915 inrättades jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 30 juni 1915 under benämningen »Stockholms stads yrkesskolors kurser i husligt arbete» en endagsskola för ur folkskolan avgångna elever. Kurserna, som stätt under ledning av en styrelse (nämnd), utsedd på samma sätt som de andra yrkesskolornas, hava varit tvååriga med undervisning en eftermiddag i veckan kl. 3,30—8 under 40 veckor av läsåret samt omfattat huslig ekonomi, sömnad, läsning och skrivning, hygien, samhällslära samt föredrag över olika allmänbildande ämnen. Kurserna hava anordnats vid olika folkskolor. Dessa undervisningskurser komma emellertid fr. o. m. höstterminen 1920 att överflyttas till fortsättningsskolorna och förläggas under folkskoleinspektörskontoret.

Den 21 maj 1917 beslöt stadsfullmäktige övertaga den för Stockholms byggmästareförenings

Lys.

Lys.

muraryrkesskola å stadens fastighet Östermalmsgatan 66 uppförda byggnaden med däri förvarade, för skolverksamheten avsedda inventarier och materialier samt uppdraga åt folkskoledirektionen att där fr. o. m. höstterminen 1917 anordna yrkesskola för lärlingar i muraryrket. Undervisningen anordnades t. v. såsom aftonskola med 8 å 9 timmar i veckan.

Den 31 mars 1919 beslöt stadsfullmäktige att fr. o. m. den 1 april s. å. upprätta en urmakareskola av delvis annan typ än de föregående. Skolan, som var avsedd att årligen intaga 12 elever, bestod av dels en ettårig kurs med undervisning fem dagar i veckan, omfattande huvudsakligen förberedande yrkesutbildning, dels en därpå följande treårig skola av endagstypen.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 7 febr. 1916 anordnades aftonkurser dels vid endagskolan för klädsömnad för liv- och ärm- samt kjolsömmerskor, dels vid sexdagarskolan för klädsömnad i finare klädningsgärningar och dräktmodeller, i tillskärning av dam- och barnkläder, ävensom för elektriska montörer och för svagströmstekniker. För dessa kurser erlades i regel en avgift av 5 kronor per år.

I anslutning till 1918 års lagstiftning angående den kommunala yrkesundervisningen har fr. o. m. år 1920 en omläggning av yrkesskoleväsendet i Stockholm ägt rum. Sålunda har en uppdelning av de olika skolformerna företagits samt ny ämnesfördelning införts, varjämte hela verksamheten väsentligt utvidgats.

Från och med år 1920 finnas tre olika skoltyper, som representera efter varandra följande stadier av undervisningen, nämligen förberedande verkstadsskolor, lärlingsskolor och yrkesskolor. De förberedande verkstadsskolorna, i vilka de blivande lärlingarna beredas tillfälle att före inträdet i lärlingsskolan genomgå en efter yrket avpassad förberedande utbildningskurs i verkstadsarbete, pågå 5 eller 6 dagar i veckan under en tid, som alltefter de olika yrkena varierar mellan 3 och 11 månader. Läroämnena äro till huvudsaklig del yrkesarbete samt i någon mån ritning, räkning o. d. Lärlingsskolorna hava till ändamål att bereda dem, som fullgjort sin fortsättningsskolplikt, tillfälle att, samtidigt med inhämtande av praktisk yrkesfärdighet genom arbete i hantverk, industri el. dyl., förvärva de inom resp. arbetsområden nödiga teoretiska insikterna. Lärlingsskolorna äro tvååriga; undervisningen pågår 6—12 timmar i veckan under 8—9 månader. Läroämnena äro yrkeslära (yrkesarbete med material- och verktygslära, maskinlära, fackritning, teknologi, räkning, skrivning, yrkeshygien m. m.), yrkesekonomi (affärsräkning, affärsskrivning, kalkylation och bokföring) samt yrkes- och arbetarlagstiftning. Yrkesskolorna slutligen äro avsedda för dem, som genomgått lärlingsskola och önska ytterligare förkovra sig i sitt yrke, såsom förmän, arbetsledare och tekniker av olika slag. Sådana skolor kunna anordnas under olika former med längre

eller kortare lärotid, allt efter förefintliga behov och arbetsförhållanden inom resp. yrken. Läroämnena äro yrkesteknik, ritning och räkning.

Med anledning av de nya bestämmelserna hava nu de förut befintliga tvååriga endagsskolorna i Stockholm omorganiserats, så till vida att deras andra och tredje årsklasser komma att utgöra lärlingsskolor i enlighet med den fastställda typen, under det att den första årsklassen endast bibehålles tillsvidare som en övergångsform och kommer att borttagas, då den obligatoriska fortsättningsskolan pågått så länge, att de till lärlingsskolorna inträdessökande genomgått fortsättningsskola. Sexdagarskolan för hemsömmerskor har uppdelats i en förberedande verkstadsskola och en tvåårig lärlingsskola.

Slutligen hava de ovan omnämnda aftonkurserna uppdelats i vid lärlingsskolorna anordnade kurser för äldre arbetare samt yrkesskolor. Till de förra hänfördes första årsklassen av svagströmsteknikerkurserna och kurserna i tillskärning av dam- och barnkläder. Till yrkesskolorna räknades andra årsklassen av svagströmsteknikerkurserna samt övriga kurser, vilka alla äro en direkt påbyggnad på resp. lärlingsskolor.

Förutom denna fr. o. m. år 1920 genomförda omorganisation av yrkesskoleväsendet i Stockholm skall även under året en avsevärd utvidgning av verksamheten äga rum. Stadsfullmäktige beslöt nämligen den 15 mars 1920 upprättandet fr. o. m. höstterminen 1920 av dels nya lärlingsskolor inom kopparslagare-, skomakare-, vagnmakare-, tapetserare-, guldsmeds- och instrumentmakaryrkena i huvudsaklig överensstämmelse med nu befintliga lärlingsskolor, dels och ytterligare nio parallellavdelningar inom lärlingsskolan för mekaniska verkstadsyrket samt en parallellavdelning inom lärlingsskolan för elektriska montörsyrket. Samtidigt härmed beslöts även upprättandet snarast möjligt efter 1920 års ingång av förberedande verkstadsskolor inom samtliga nu nämnda yrken samt därjämte inom smeds-, bleck- och plåtslageri- och möbelsnickeriyrkena. För genomförandet av denna utvidgning av verksamheten samt för driften under året av de nya skolorna anslögo stadsfullmäktige inalles 656,330 kr. För utvidgningen erforderliga lokaler hava erhållits genom upplåtande till lärlings- och yrkesskolestyrelsen av den s. k. stallbyggnaden vid f. d. Nürnbergs bryggeri, Högbergsgatan 43. De ovannämnda förberedande verkstadsskolorna hava delvis trätt i verksamhet redan fr. o. m. den 1 april 1920, och de övriga komma sedan successivt att upprättas, så att hela den nya organisationen skall vara fullt klar vid höstterminens början 1920.

Fr. o. m. hösten 1920 kommer dessutom att anordnas aftonkurser i sömnad för husmödrar som ersättning för den av livsmedelsnämnden upprättade och sedan av dyrtidskommittén uppehållna sömnadsverkstaden, vilken upphör med juni månads utgång 1920. (Jfr under dyrtidskommittén, sid. 236.)

Författningar m. m. K. stadga den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen med ändringar den 27 februari och 19 mars 1920. Reglemente för Stockholms stads lärings- och yrkesskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 31 dec. 1919. Reglemente och undervisningsplaner för förberedande verkstadsskolorna, fastställda av skolöverstyrelsen den 23 dec. 1919.

Mekaniska gruppen.

Gruppföreståndare

(7,000 kr.; ej å stat).

Vakant (tjänsten uppehålls av yrkesskoldirektören).

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för mekaniker.

Nämnd.

Lamm, O. L., bergsingenjör, ordf.; Graham, P. S., ingenjör; Nyström, K. L., verkmästare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för smeder.

Nämnd.

Albihn, K. J. A., ingenjör, ordf.; Johansson, C. A., smedmästare; Andersson, K. G. E., smed; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för rörläggare.

Nämnd.

Blomqvist, E. R., överingenjör, ordf.; Hedin, A. H., direktör; Björnberg, C. J., rörarbetare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för bleck- och plåtslagare.

Nämnd.

Blom, A. P. R., ingenjör, ordf.; Andersson, F., direktör; Wiberg, G. E., platsexpeditör; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för kopparslagare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Elektriska gruppen.

Gruppföreståndare

(7,000 kr.; ej å stat).

Johansson, P. A., ingenjör; expedition: Repslagaregatan 24, Sö.; rt. Söder 204; st. 37 01.

Lärlings- och yrkesskolorna samt förberedande verkstadsskolorna för elektriska montörer samt elektromekaniker. Lys.

Nämnd.

Wahl, G. A., montör, stadsfullm., ordf.; Hultman, A. O., civilingenjör; Burman, S. A., elektriker; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för instrumentmakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för urmakare.

Nämnd.

Sidenbladh, E. Th., byråchef, ordf.; Lundbom, J. E., urfabrikör; Fryksdal, K. J., urmakeribiträde; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Tillsvidare hänförs även till denna grupp:

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för guldsmeder.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lärlingsskolan för murare.

Östermalmsgatan 66, Ö.

Nämnd.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf., ordf.; Bengtsson, R., byggmästare; Pettersson, J. O. E., ombudsman; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Snickaregruppen.

Gruppföreståndare.

(7,000 kr.; ej å stat).

Vakant (tjänsten uppehålls av yrkesskoldirektören).

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för möbelsnickare.

Nämnd.

van Rijswijk, H. E., hovdekoratör, ordf.; Wickman, J. N:son, snickarmästare; Ljungberg, A. S., möbelsnickare; Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för tapetserare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lys. Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för sadelmakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för vagmakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Tillsvidare hänföres även till denna grupp:

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för skomakare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Kvinnliga gruppen.

Gruppchefeståndarinna.

(4,000 kr.; ej å stat).

Qvarnström, f. Flodin, Sigrid E. M.; expedition: Repslagaregatan 24, *Sö.*; st. 311 47.

Lärlingsskolan för ateljésömmerskor.

Nämnd.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.; **Hillelson**, Bertha, direktis; **Wessman**, f. Svensson, Signe A. M., fru; **Qvarnström**, f. Flodin, Sigrid E. M., gruppchefeståndarinna.

Lärlingsskolan för linnesömmerskor.

Nämnd.

Widerström, Karolina O., prakt. läkare, ordf.; **Asker**, H. E. (Ketty), fröken; **Jansson**, Hanna Ch., sömmerska; **Qvarnström**, f. Flodin, Sigrid E. M., gruppchefeståndarinna.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för hemsömmerskor.

Styrelse.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.; **Hillelson**, Bertha, direktis; **Wessman**, f. Svensson, Signe A. M., fru; **Qvarnström**, f. Flodin, Sigrid E. M., fru, gruppchefeståndarinna.

Stockholms stads yrkesskolors kurser i husligt arbete.

(Kurserna anordnas i de olika folkskolorna allt efter lokalbehovet.)

(Jfr ovan sid. 213.)

Styrelse.

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm., ordf.; **Arfwedson**, Lilly, skolkökslärarinna; **Carlsson**, f. Lindsög, Anna R., fru, stadsfullm.; **Aspman**, Maria E., chefeståndarinna (se nedan).

Chefeståndarinna

(500 kr.; ej å stat).

Aspman, Maria E., rektor (se ovan).

Vid lärlings- och yrkesskolorna finnas dessutom 2 fast anställda lärare, 2 fast anställda lärarinnor, 19 timlärare och 13 timlärarinnor samt vidare e. o. lärare.

Vaktmästare

(gemensam för alla skolorna; 1,200 kr. jämte bostad, värme och lyse, ävensom ersättning för portvaktstjänstgöring m. m.; ej å stat).

Vakant.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. (ing. fr. Österlånggatan).
Sessionstid växlande.*

*Kontrollanten träffas säkrast kl. 11—12
i uppbörds-kamrerarens tjänsterum i sam-
ma hus.*

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm. varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotmän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet.

Mantalsnämnden åligger att hava inseende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställles. Nämnden äger att själv eller genom ombud så införa som utom domstol utföra och bevakastadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoledirektionen äga att för två år utse, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en suppleant att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. I samband med den kommunala omorganisationen har den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden utfärdats, vilken dock ej företer några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1919 för åren 1920—1921.

Mantalsnämnden biträdes av en kontrollant och protokollsförare samt rotmän, efter 1 maj 1917 till antalet 35 (se nedan).

Lagar m. m. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 10 nov. 1876 ang. fastställande av grunder för ordnande av mantals- och skattskrivningen i Stockholm. Kungl. förordning den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, 8 okt. och 12 nov. 1915 samt den 14 juni 1918. Instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 444,230 kr.

Avlöningar. Kontrollant och protokollsförare: arvode 3,000 kr. Vaktmästare: arvode 300 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Ramstedt, J. O., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Tamm, V. A., underståthållare.

Ledamöter.

Härleman, G. R., polismästare (självskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden).

Nordlund, K., fil. d.r., förste folkskolinspektör, (självskr.).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Lagergren, C. H., grosshandlare (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (vald av fattigvårdsnämnden).

Eklund, K., tjänsteman, stadsfullm. (vald av hälsovårdsnämnden).

Jonsson, J. A., andre folkskolinspektör (vald av folkskoledirektionen).

Kämpe, K. A., ombudsman, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Nordwall, B. I. S., finanssekreterare (vald av stadsfullm.).

Mn. *Kontrollant och protokollsförare.*
von Friesen, F. Hj. Mottagning se ovan.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.

Dessutom växlande antal *extra tjänstemän* med varierande tjänstgöring å de olika rotemannskontoren.

Rotemän.

Expeditionstider: 8—11 (under juni, juli och augusti 9—11).
Adresser: se nedan.

Bokföringen av stadens invånare ombesörjes av särskilda, av kommunen avlönade personer, vilka kallas rotemän och hava att var för sig utöva sin verksamhet för ett särskilt område av huvudstaden, kallat rote. Rotemännen lyda i avseende å mantalsskrivningen under mantalsnämnden.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en av överståthållarämbetet utsedd kontrollants inseende granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar. Mantalslängden skall till-lika med de till längden hörande mantalsuppgifter och register före mars månads utgång inlämnas till överståthållarämbetet, genom vars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantalsskrivningskontrollanten till ämbetet ingiva rapport över den av honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamhet besvara förfrågningar, som av överståthållarämbetet, någon stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantalsskrivningsort eller dylikt, varom mantalsboken lämnar upplysning.

Rotemännen hade tidigare även vissa åligganden i avseende å den allmänna fattigvården, men dessa hava numera upphört.

Rotarnas antal var ursprungligen 16. År 1885 tillkom ytterligare en, 1887 två, 1890 en, 1893 en, 1898 två, 1899 två, under vartdera av åren 1905—1908 en, 1911 två, 1913 två i Brännkyrka och fr. o. m. 1914 ytterligare en i denna församling samt fr. o. m. 1916 en i Bromma. Fr. o. m. 1 aug. 1916 sammanslogos 2. och 3. roten till en. Däremot beslöt stadsfullmäktige den 18 dec. 1916 inrättande fr. o. m. den 1 maj 1917 av ytterligare en rote i nuvarande Katarina församling. Rotarnas antal är således sedan den 1 maj 1917 inalles 35.

Instruktioner m. m. Kungl. förordningen den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, den 8 okt. och 12 nov. 1915 samt den 14 juni 1918. Instruktion för rotemännen i Stockholms stad, fastställd av mantalsnämnden den 12 juni 1888 med ändringar den 14 okt. 1892 och 14 mars 1908. Ang. stadens indelning i rotar, se vidare statistiska avdelningen.

Avlöningar m. m. Trettiofem rotemän: lönegrupp 13. Skrivarehjälp till trettiofem rotemän: 1,800 kr. till var och en. Till förordnande av biträden i de större rotarna: högst 10,000 kr. Trettioen vaktmästare hos rotemännen: arvode 675 kr., fyra vaktmästare hos rotmännen i Brännkyrka och Bromma: arvode 800 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vaktmästarna för mantalsuppgifters insamlande: högst 6,000 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Johansson, B. G.

Vaktmästare.

Fermelin, J. G. J:son.

***2. och 3. Klararoten.**

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Öström, G. F. H.

Vaktmästare.

Svensson, O. S.

4. Kungsbroroten.

Hantverkaregatan 32, C.

Roteman.

Molin, A. R.

Vaktmästare.

Hallman, C. O.

5. Tegnérsloten.

Vallingatan 42, C.

Roteman.

Giertha, J. B. S., frih.

Vaktmästare.

Wellander, A.

6. Observatorieroten.

Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.

Vaktmästare.

Cæsar, C. G.

7. Jakobsrotten.

Jakobsgatan 4, C.

Roteman.

Alm, C. S.

Vaktmästare.

Branting, J. A.

8. Roslagsroten.
Regeringsgatan 74, C.
Roteman.
Sandstedt, K. G.
Vaktmästare.
Ståhl, A. C:son.
9. Humlegårdsroten.
Nybrogatan 15 C, Ö.
Roteman.
Ekermann, L. E. O.
Vaktmästare.
Granquist, O. G.
10. Nybroroten.
Nybrogatan 16, Ö.
Roteman.
Paulson, L.
Vaktmästare.
Strand, E. E.
11. Artilleriroten.
Kommendörsgatan 25, Ö.
Roteman.
Jakobsson, K. G.
Vaktmästare.
Ekström, K. G.
12. Sofiaroten.
Fjällgatan 31, Sö.
Roteman.
Wahlberg, H.
Vaktmästare.
Jansson, G. H.
13. Stadsgårdsroten.
Folkungagatan 77, Sö.
Roteman.
Lundberg, C. A.
Vaktmästare.
Ekström, E. V.
14. Katarina mellanrote.
Katarina Bangata 9 A, Sö.
Roteman.
Ahlm, J. M.
Vaktmästare.
Askerlind, A. F.
15. Maria kyrkorote.
Högbergsgatan 40, Sö.
Roteman.
Jakobsson, G. H. W.
Vaktmästare.
Vakant, t.j.f. Pettersson, G. E.

16. Tantoroten.
Krukmakaregatan 22, Sö.
Roteman.
Lindsköld, F. E. W.
Vaktmästare.
Carlsson, A. G.
17. Kronobergsroten.
S:t Eriksgatan 61, C.
Roteman.
Hjertstrand, M. D.
Vaktmästare.
Åhrman, K. O.
18. Teknologroten.
Tegnérsgatan 38, Va.
Roteman.
Öhrström, O. E.
Vaktmästare.
Andersson, K. F.
19. Skinnarviksroten.
Hornsgatan 68, Sö.
Roteman.
Hesselman, S. E.
Vaktmästare.
Österlund, K. E.
20. Narvaroten.
Storgatan 34, Ö.Dj.
Roteman.
Ekermann, L. G.
Vaktmästare.
Lantz, A. L.
21. Vanadisroten.
Surbrunnsgatan 21, Va.
Roteman.
Holm, J. G.
Vaktmästare.
Wahlström, J. V.
22. Vasaroten.
Norrtullsgatan 10 A, Va.
Roteman.
Ohlsson, E. L.
Vaktmästare.
Hansson, A. N.
23. Karlsviksroten.
S:t Eriksgatan 19, C.
Roteman.
Rathsman, K. W.
Vaktmästare.
Matisson, E. A.

Mn.

24. **Karlaroten.**
Linnégatan 58, Ö.Dj.
Roteman.
Fogelström, O. T.
Vaktmästare.
Eurén, G. T.
25. **Nytorgsroten.**
Nytorget 6, Sö.
Roteman.
Hellquist, T. G. F.
Vaktmästare.
Jansson, O. V.
26. **Norrtullsroten.**
Dalagatan 78 A, Va.
Roteman.
Lagergren, R. J.
Vaktmästare.
Sundström, J. E.
27. **Karlbergsroten.**
Rörstrandsgatan 56 B, Va.
Roteman.
Jakobsson, U. G. W.
Vaktmästare.
Svensson, J. A.
28. **Eriksbergsroten.**
Frejgatan 3, Va.
Roteman.
Funck, C. J. A.
Vaktmästare.
Strangert, V. E.
29. **Kristinebergsroten.**
Kungsholmsgatan 64, C.
Roteman.
Modin, F. H. A.
Vaktmästare.
Green, A. G.
30. **Birkaroten.**
Tomtebogatan 5, Va.
Roteman.
Bengtsson, V. O.

- Vaktmästare.*
Thalin, J. N:son.
31. **Heleneborgsroten.**
Ringvägen 14, Sö.
Roteman.
Ekermann, E. O. L.
Vaktmästare.
Thavenius, C. A.
32. **Enskederoten.**
Margaretavägen 112, Enskede; rt. Enskede 70;
st. Enskede 61.
Roteman.
Haglund, K. G.
Vaktmästare.
Carlsson, C. G.
33. **Liljeholmsroten.**
Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 10; st. Liljeholmen 38.
Roteman.
Sundström, E. V.
Vaktmästare.
Larsson, J. L.
34. **Ärstaroten.**
Nybodagatan 5, Midsommarkransen; rt. Liljeholmen 84; st. Liljeholmen 80.
Roteman.
Wijkenstam, F. Th.
Vaktmästare.
Gustafson, E. V. G.
35. **Brommaroten.**
Ulvsunda slott, södra flygeln, Kungsholms villastad; rt. Äppelviken 56; st. Ulvsunda 41.
Roteman.
Bergman-Paul, E. F.
Vaktmästare.
Ek, K. J. F.
36. **Helgaroten.**
Götgatan 81, Sö.
Roteman.
Månsson, A. E.
Vaktmästare.
Krantz, G. A.

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Hantverkaregatan 1, n. b. och 2 tr., C.;
telefoner: se nedan; kontorstid: 9—4;
expeditionstid: 9—2.*

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utge »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången, som utkom år 1870, innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, vadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utge specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland vilka sistnämnda märkas de mera omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet av en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant avseende att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadskrift, en veckoöversikt av den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och hantverksstatistik, renhållningsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (vart femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar även arbeten av icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående stadens förvaltning, befattningshavare m. m.), en löpande kommunal författningssamling samt en kommunal författningshandbok, varjämte konto-

ret fr. o. m. årgången 1912 utarbetar de årliga registren till stadsfullmäktigettrycket. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »Kommunala handböcker». Utom dessa serier har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär, bland vilka märkas minnesboken »Stockholm. Quelques données statistiques», vars första upplaga publicerades med anledning av det franska parlamentariska besöket sommaren 1909 (en tysk upplaga utgavs sommaren 1910 vid det tyska pressbesöket) samt den historisk-statistiska översikten »Stockholms stads utveckling efter tillkomsten av 1862 års kommunalförordning» ingående i Minnesskrift vid Stockholms stadsfullmäktiges femtioårsjubileum den 20 april 1913. (Ang. kontorets publikationer jfr för övrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest åt kontoret av dess styrelse uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivas eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, vartill kontoret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek; att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara å dessa anförtrödd.

I samband med den kommunala omorganisationens genomförande år 1920 har ledningen av kontorets verksamhet närmare anknutits till den centrala stadsförvaltningen, så till vida att kontorets styrelse, som hitills utgjorts av sju ledamöter, utsedda av beredningsutskottet (3),

Sk.

drätselnsnämnden (2) samt hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden (vardera 1), numera (enligt instruktionen av den 19 mars 1920) består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, kanslichefen (stadssekreteraren) samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Vid styrelsens sammanträden äger kontorets direktör (se nedan) att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Styrelsens förvaltning granskas av drätselnsnämndens revisorer.

Kontoret, vars chef är en av styrelsen antagen direktör, arbetar f. n. på 6 avdelningar (se nedan), var och en med en förste aktuarie eller aktuarie som avdelningsföreståndare.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads statistiska kontor, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Avlöningar. För statistiska kontoret gäller, utöver 1911 års lönereglering, fr. o. m. år 1919 en *provisorisk lönereglering*, enligt vilket kontorets förste aktuarie samt aktuarier uppbära provisoriska löne tillägg å 2,000 kr. var och en samt kontorets assistenter och biträden ävensom vaktmästare motsvarande tillägg å 300 kr. var och en, allt för år räknat.

Stat år 1920. Utgifter: 225,900 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Larsson, Y. G. R., fl. d.r., kanslichef (självskr.).

*Folcker, J. F., f. d. löjtnant, ombudsman.

*Jacobi, N. A., tf. förste aktuarie.

Linde, N., förtroendemän, stadsfullm.

Öltenburg, E., direktör.

Suppleanter.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf.

Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

*Nordlund, K., fil. d.r., förste folkskolinspektör.

*Ahlin, G. H. G., journalist, stadsfullm.

Pleijel, H. B. M., fil. d.r., professor.

Direktör och föredragande.

Guinchard, A. J. J. (se nedan).

Protokollsförare

(300 kr.; ej å stat).

Asproth, J. K. (se nedan).

Styrelsens revisorer.

(Samma som för drätselnsnämnden sid. 55.)

Direktör (0).

Guinchard, A. J. J.; rt. 130 35; st. 93 48; mottagningstid: 9—10.

Förste aktuarie (och souschef) (14).

Leijonhufvud, S. S., frih., bibliotekarie (avdelningen för statistiska upplysningar och därmed sammanhängande utredningar, biblioteket samt utdelning och byte av publikationer; st. 93 49); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Aktuarier (och avdelningsföreståndare) (12).

Asproth, J. K., registrator och kassör samt arkivarie (avdelningen för fattigvårds-, arbetsförmedlings-, brand- och ambulansstatistik; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Själänder, V. (avdelningen för bostadsstatistik, valstatistik och specialundersökningar; biträder dessutom direktören vid ledningen av vissa utredningsarbeten; st. 93 49); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Moosberg, R. W. (avdelningen för hälsovårdsstatistik jämte viss befolkningsstatistik, renhållningsstatistik och utländska minnesböcker; st. 90 46); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Larsson, G. A. (avdelningen för kommunala handböcker — kommunalkalender, kommunal författningssamling, kommunal författningshandbok — och berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; dessutom register till stadsfullmäktiges handlingar m. m.; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Biträdande aktuarie (och avdelningsföreståndare)

(5,000 kr.; ej å stat).

Silén, K. G. (avdelningen för statistisk årsbok, statistisk månadsskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och hantverksstatistik; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Biträdande aktuarier

(5,000 kr.; ej å stat).

Löfquist, T. H. F.; Valentin, S. O.

Amanuenser

(växlande antal, avlöningsformer och -belopp; ej å stat).

Jedin, C. V. N.

Assistenten (7).

Ohlson, Helfrid I. A.; **Carlsson**, Ester F.; **Gustafson**, Anna Th.; **Larsson**, E. B. (Brita); **Wagner**, f. Sandstedt, Astrid W.; **Sundström**, Klara S.

Biträden (5).

Lundbom, Elsa; **Kuylentjerna**, f. Schröder, Esther M.; **Nilsson**, f. Medin, Karin E.; **Björklund**, f. Hedström, Sigrid L. Ch.; **Helleday**, Signe

E.; **Forsblom**, f. Alfheim, Sonja L.; **Hacksell**, Ingvor H. V.; **Nilsson**, Barbro; **Lundell**, E. Gabriella; **Stålhammar**, Gerda Ch.; **Barklund**, R. E. K. (Karin); **Fischier**, f. Kihlblom, Märta; **Rönback**, Elsa L.; **Winqvist**, Lilian A.

Sk.

Vaktmästare (4).

Lundman, J. H.

Dessutom ett antal *extra biträden* samt ett *vaktmästarbiträde*.

Lön.

Stockholms stads lönenämnd.

Lönenämnden.

Myntgatan 8 (gamla rådhuset) n. b., St.; rt. 219 17; st. 229 28; expeditionstid: 10—3.

Stadsfullmäktige beslöt den 26 oktober 1908 efter i ärendet väckt motion att tillsätta en kommitté för utredning om behovet av »särskilda föreskrifter angående tjänsteinnehavarnes arbetstid å tjänsterummet». Detta beslut uppreps emellertid redan den 23 november samma år, då kommitténs uppdrag utvidgades, med vidhållande om frågan om arbetstidens längd som det primära, till en granskning av löneförhållandena i allmänhet. Uppdraget avsåg dock endast sådana befattningshavare, vilkas löneförmåner reglerades av kommunen ensam, med utslutande ytterligare av vissa kategorier befattningshavare, vilkas löneförmåner nyligen reglerats. Kommittén avgav sitt betänkande den 21 september 1909. Sedan detta remitterats till nämnder och styrelser, förelåg beredningsutskottets utlåtande i ärendet i november 1910 och började efter bordläggning under julferierna debatteras, antogs vid en följd sammanträden i februari och mars 1911 samt fastställdes av överståthållarämbetet den 6 april 1911. För vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor beslöt stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag tillsätta en särskild lönenämnd.

Lönenämnden handhar stadens avlönings- och pensionsväsende samt de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Den består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden upptar till behandling de ärenden, som enligt de allmänna avlöningsvillkoren överlämnats till densamma, följer noggrant tillämpningen av dessa bestämmelser, vakar över att likformighet iakttagas vid bestämmande av avlöning åt extra personal, prövar jämlikt gällande bestämmelser inträdande rätt till pension, utom beträffande folkskollärarekåren samt magistraten och rådhusrätten, i vilket senare fall lönenämnden likväl har att meddela yttrande, avger utlåtande över de kommunala myndigheternas statförslag beträffande avlöningsförhållanden samt ägnar slutligen sin uppmärksamhet åt lönefrågors behandling inom statsförvaltningen och inom andra kommuner. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 november 1911 prövar lönenämnden på framställning av vederbörande myndigheter frågor om inträdande av rätt för

befattningshavare till löneförhöjning eller ålderstillägg. Genom beslut den 18 december 1916 hava stadsfullmäktige bemyndigat lönenämnden ej mindre att efter framställning av vederbörande myndigheter avgöra frågor om inträde av förhöjda avlöningar åt viss på extra stat avlönad personal än även att efter framställning av vederbörande myndigheter meddela beslut i fråga om avlönings- och därmed sammanhängande förhållanden för viss vid stadens sjukhus och fattigvårdsinrättningar samt övriga anstalter på extra stat avlönad personal. Vidare hava stadsfullmäktige den 2 dec. 1918 bemyndigat lönenämnden att efter framställning från vederbörande myndigheter meddela beslut i frågor rörande avvikelser i vissa fall från den för ordinarie tjänsteinnehavare stadgade skyldigheten att utnyttja med innehavande befattning enligt gällande stat förenade naturaförmåner.

Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden, så ofta omständigheterna därtill föranleda. Utredning pågår f. n. angående en allmän revision av kommunens gällande lönestat (se löne-regleringskommittén, sid. 234).

För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvenne revisorer.

Instruktioner m. m. Instruktion för Stockholms stads lönenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av Stockholms stads lönestat, antagna av stadsfullmäktige den 30 jan., 6 och 13 febr. samt 20 mars 1911, fastställda av överståthållarämbetet den 6 april 1911 med ändringar den 18 mars, 29 april och 21 okt. 1912, 17 nov. och 11 dec. 1913, 23 febr., 16 mars och 19 okt. 1914, 30 juni 1915, 20 mars 1916, 19 mars, 7 maj, 18 och 28 juni och 21 dec. 1917, 18 febr. och 2 april 1918 samt 31 mars 1919. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av avlöningsstat för ämbets- och tjänstemän hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antagna av stadsfullmäktige den 29 april 1912, fastställda av kungl. maj:t den 13 september 1912 med ändringar den 19 mars 1917. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaten för polispersonalen i Stockholm, antagna av stadsfullmäktige den 10 juni 1912 med tillägg och ändringar den 11 dec. 1913, den 18 juni 1917, den 4 mars 1918 och den 29 mars 1920. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för vissa ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för polisärenden

samt för stadsfiskalerna, antagna av stadsfullmäktige den 18 juni 1917 med tillägg den 15 okt. 1917, fastställda av kungl. maj:t den 31 dec. 1917. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaten för brandmanskapet, antagna av drätselnämndens första avdelning den 27 jan. 1914, med ändringar den 17 dec. 1918 och den 3 nov. 1919. Reglemente ang. polispersonalens i Stockholm pensionering, antaget av stadsfullmäktige den 10 juni 1912, fastställt av kungl. maj:t den 28 november 1912. Bestämmelser ang. pensionering av vid Stockholms stads brandkår anställda brandförmän och brandmän, antagna av stadsfullmäktige den 11 dec. 1913, fastställda av överståthållarämbetet den 2 jan. 1914.

Stat år 1920. Utgifter: 25,000 kr.

Lönenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin-Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Forssberg, E. V., direktör.

Johansson-Wisborg, Anna S., fru, stadsfullm.

Linde, N., förtroendeman, stadsfullm.

*Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

*Widtskiöld, J., kamrerare.

Suppleanter.¹⁾

Zetterlund, C. R., kontorschef, stadsfullm.

*Ahlström, W., förtroendeman, stadsfullm.

Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

*Lindbäck, C. V., postexpeditör, stadsfullm.

Staël von Holstein, Ch. Matilda, advokat, stadsfullm.

Sekreterare

(anslag 5,400 kr.).

Malmros, N.; rt. 219 17; st. 229 28; mottagningstid: 1—2; Bohman, A. G., biträdande sekreterare; rt. 164 72 st. 10 35 (förordn. tillsv. under år 1920).

Registrator och kontorsbiträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Kamph, Inez K.

Lönenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

Eklund, J. L., fabrikör.

Lindbergh, N. E., disponent, stadsfullm.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut äro. I händelse av förfall för suppleant, som sålunda skolat tjänstgöra, inträder annan suppleant enligt följande av nämnden fastställda ordningsföljd: Zetterlund, Staël von Holstein, Ahlström, Nilsson, Lindbäck.

Lan.

Stockholms stads löneavtalsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Löneavtalsnämnden.

Nämnden sammanträder vid behov å stadskollegiets lokal, Börshuset, St. Sekreterarens telefoner: se nedan.

Frågan om arbets- och lönevillkor för kommunens fasta arbetare har vid åtskilliga tillfällen varit föremål för behandling av stadsfullmäktige och stadens myndigheter. Förslag om utredning därav framlades i motioner hos stadsfullmäktige bl. a. 1905 och 1908. I olika motioner 1909 och 1910 föreslogs, att en särskild nämnd skulle inrättas för handläggning av arbets- och löneförhållanden för arbetare och med dem likställd personal vid stadens arbeten. 1910 framlades även ett av stadens arbetschefer och stadskamreren utarbetat förslag till »stamanställning» av arbetare i stadens tjänst jämte därmed sammanhörande bestämmelser och reglemente, vilket förslag sedermera begränsades till att omfatta endast gas- och elektricitetsverket. Stadsfullmäktige beslöt emellertid 1913 att avslå detta förslag och hänsköto i stället hela frågan för utredning till en kommitté (se arbetarkommittén, sid. 228). Denna framlade 1918 förslag om inrättande av en »Stockholms stads arbetarlönenämnd» samt rörande formerna för ordnande vid stadens arbetsföretag av drifts- och arbetspersonalens arbets- och lönevillkor. Efter vederbörliga yttranden av stadens myndigheter blev förslaget med vissa ändringar antaget av stadsfullmäktige, som den 27 juni 1918 beslöt tillsättandet av *Stockholms stads löneavtalsnämnd*.

Enligt nu gällande instruktion åligger det löneavtalsnämnden att å stadens vägnar handlägga och avgöra ärenden rörande arbets- och lönevillkor för den vid stadens arbetsföretag anställda drifts- och arbetspersonalen, dock ej i fråga om personal, upptagen på stadens lönestat, eller i fråga om ämne, varom stadsfullmäktige förbehållit sig att besluta. Nämnden handhaver därjämte de övriga hithörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Innan beslut fattas i något ärende, skall den nämnd eller styrelse, som ärendet rör, lämnas tillfälle att meddela upplysningar och uttala sin mening; nämnder och styrelser äro skyldiga att härutinnan tillhandagå löneavtalsnämnden. Arbetschef, som icke är ledamot av nämnden (se nedan), eller, vid förfall för honom, hans ställföreträdare i tjänsten skall kallas till

sammanträde, där ärende, som rör honom underlydande personal, skall handläggas, samt äger därvid deltaga i nämndens överläggning och få sin mening, där den avviker från nämndens beslut, antecknad till protokollet. Nämnden är berättigad att för utövandet av sin verksamhet anlita utomstående sakkunniga, ävensom att utse en eller flera personer inom eller utom nämnden att å dess vägnar föra förhandling eller vidtaga andra förberedande åtgärder.

Löneavtalsnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige, samt en av stadens arbetschefer jämte suppleant för denne. Den sistnämnde ledamoten jämte dennes suppleant utses vid sammanträde, utlyst av stadens byggnadschef, av och bland de högsta arbetscheferna vid sådana stadens verk, där minst 100 arbetare sysselsättas. De fyra av stadsfullmäktige valda ledamöterna och suppleanterna för dem utses bland personer, vilka tillhöra sådana nämnder eller styrelser, under vilka lyder arbetarpersonal, som enligt vad ovan nämnts beröres av löneavtalsnämndens verksamhet. Tjänstgöringstiden för av arbetscheferna utsedd ledamot samt dennes suppleant liksom även för av stadsfullmäktige valda ledamöter och suppleanter är två år.

Nämndens förvaltning granskas årligen av tre av stadsfullmäktige utsedda revisorer.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads löneavtalsnämnd, fastställd av kungl. maj: den 19 mars 1920.

Stat år 1920. Utgifter: 18,000 kr.

Löneavtalsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Åkerman, G. R. J., borgarråd.

Vice ordförande.

*Bagge, G. A., fil. d.r., docent, stadsfullm.: 2: vice ordf.

Övriga ledamöter.

*Åhlström, W., förtroendemann, stadsfullm.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare, stadsfullm.

Åkerlindh, J. G., direktör, stadsfullm.

*Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef (vald av stadens arbetschefer).

Suppleanter.

- *Fält, A. S., träarbetare, stadsfullm.
- *Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.
- *Pehrsson, J. P., förtroendeman, stadsfullm.
- Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.
- *Dahlander, R., direktör för gas- och elektricitetsverken (vald av stadens arbetschefer).

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Arnoldsson, B. I.; rt. Vasa 15 16; st. 120 83.

Löneavtalsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1919 års förvaltning).

- Almström, O. H., disponent, stadsfullm.
- Björklund, C. G., journalist, stadsfullm.
- Holmblad, D., grosshandlare.

Kommunala skiljenämnder för arbetarfrågor.

Enligt mellan Stockholms stads löneavtalsnämnd samt avlöningsnämnderna i Göteborg och Malmö å ena sidan samt svenska kommunalarbetsförbundet å andra sidan den 12 juli 1919 upprättad förhandlingsordning skall för avgörande i sista instans av avtalsfrågor m. m. tillsättas en förliknings- och skiljenämnd, vald för ett år i sänder och bestående av elva ledamöter, av vilka två utses av Stockholms stads löneavtalsnämnd, en av Göteborgs och en av Malmö stads avlöningsnämnd samt fyra av svenska kommunalarbetsförbundet, medan de tre övriga ledamöterna jämte en suppleant utses av kungl. maj:t, som tillika förordnar en av de av kungl. maj:t utsedda ordinarie ledamöterna att vara förliknings- och skiljenämndens ordförande. För de förstnämnda åtta ledamöterna utses i enahanda ordning ett lika antal suppleanter.

Vidare skola för behandling och avgörande av andra tvistefrågor rörande arbets- och löneförhållanden än sådana, som avse ingående av nytt avtal, upprättas tre lokala skiljenämnder, en i Stockholm, en i Göteborg och en i Malmö. Varje sådan skiljenämnd utses för ett år i sänder och består av fem ledamöter, av vilka två utses av vederbörande avtalsnämnd och två av svenska kommunalarbetsförbundet, medan den femte ledamöten, vilken tillika är skiljenämndens ordförande, väljes av de sålunda utsedda eller, för den händelse dessa icke kunna enas om valet, av distriktets förlikningsman. För förstnämnda fyra ledamöter utses i samma ordning ett lika antal suppleanter.

Riksskiljenämnden.

Av Stockholms stads löneavtalsnämnd utsedda ledamöter.

Bagge, G. A., fil. d.r., docent, stadsfullm.; 2:e vice ordf.; Hallberg, I., fil. d.r., verkst. direktör i svenska järnvägarnas arbetsgivareförening.

Övriga ledamöter.

Dahlberg, K., rådman, Elmquist, G. H., generaldirektör, ordf.; Hamberg, K. G., rådman (utsedda av kungl. maj:t); Silfverstolpe, D. O., maskindirektör (utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd); Hallström, C. J., vice härads-hövding (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); Carlsson, O., förtroendeman, Lindqvist, A. H., landsorganisationens f. d. ordförande, Nordgren, F. L., förtroendeman, Storm, N. G. K:son, ombudsman (utsedda av svenska kommunalarbetsförbundet).

Av Stockholms stads löneavtalsnämnd utsedda suppleanter.

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef; Lange, E., kassör, stadsfullm.

Övriga suppleanter.

Kihlmark, G., byråchef (utsedd av kungl. maj:t); Nyström, J., major (utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd); Stenmarck, G., assessor (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); Hagman, E. O., assistent, Nilsson, E., expeditör, Persson, N. O., expeditör, Söderberg, P., ombudsman (utsedda av svenska kommunalarbetsförbundet).

Kommunala skiljenämnden för Stockholm.

Ordförande.

Ännu ej utsedd.

Av löneavtalsnämnden utsedda ledamöter.

Paues, E. W., direktör hos Sveriges textilindustriförbund; Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Av svenska kommunalarbetsförbundet utsedda ledamöter.

Dahl, J. A., smed; Johansson, E. G., ombudsman.

Av löneavtalsnämnden utsedda suppleanter.

Lindqvist, E. V., ingenjör; Lundvik, E., direktör.

Av svenska kommunalarbetsförbundet utsedda suppleanter.

Lindskog, G. E., snickare; Lundin K. H., renhållningsarbetare.

Lan.

**Kom-
mitté-
er.**

Viktigare kommunala kommittéer och delegationer.

(Beträffande viktigare kommittéer, tillsatta av nämnder och styrelser, se under dessa.)

Byggnadsordningskommittén.

(Kommitté för utarbetande av förslag till ändringar i byggnadsordningen för Stockholms stad samt byggnadsstadgan för rikets städer.)

I anledning av motion, väckt den 24 sept. 1906, beslöt stadsfullmäktige den 14 jan. 1907 att uppdraga åt en kommitté av fem personer att dels utarbeta förslag till de ändringar i byggnadsordningen för Stockholm, som kommittén funne nödiga, dels ock verkställa utredning om därav betingade ändringar i byggnadsstadgan för rikets städer. Kommittén har under åren 1907—1910 på grundval av ett samtidigt av en kungl. kommitté uppgjort förslag till byggnadsstadga för riket utarbetat ett tämligen fullständigt förslag till ny byggnadsordning; då förslaget till byggnadsstadga emellertid allt fortfarande är föremål för vidare bearbetning, har kommitténs arbete de senaste åren legat nere för att åter upptagas, då byggnadsstadgan fastställts.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 25 februari 1907.

Ledamöter.

Backlund, A. R., sundhetsinspektör; **Bengtson, N. J.**, byggmästare; tre vakanta.

Av kommittén antagen sekreterare.

Seth, J. K. J., e. o. tjänsteman hos byggnadsnämnden.

Utskärningskommittén.

(Stadsfullmäktiges kommitté för utskärnings- och utminuteringsärenden.)

Kommittén, som tillsättes för ett år i sänder, är egentligen att betrakta som en kommission för löpande ärendens beredning och har därför införts under stadsfullmäktige (sid. 46).

Industrimonumentskommittén.

(Kommitté för resande i huvudstaden av ett monumentalt konstverk över industrien.)

Sedan en person, som tillsvidare önskade bli en nämnd (enligt vad senare blivit känt, bokbindarmästaren J. A. W. Lindmansson), erbjudit sig att till stadsfullmäktige överlämna en summa av 105,000 kr. att användas till uppställande på lämplig allmän plats i huvudstaden av en staty eller grupp som sinnebild för indu-

strien, beslöt stadsfullmäktige den 18 maj 1908 att med tacksamhet mottaga donationen samt överlämna åt beredningsutskottet att utse ett lämpligt antal personer med uppdrag att mottaga de donerade medlen, anordna pristävlan rörande förslag till det avsedda konstverket samt i övrigt bringa beslutet om dess uppställande till verkställighet. Sedan kommittén anordnat en pristävlan, beslöt den i mars 1911 i princip godkänna konstnären Carl Milles' förslag »Naturkraft», under villkor att monumentet kunde utföras för det belopp, som står till kommitténs förfogande. Kommittén avgav den 25 jan. 1915 till stadsfullmäktige utredning och förslag. På grund av inträdda prisstegringar och andra mellankommande hinder kunde emellertid förslaget ej komma till utförande. Kommittén framlade på grund därav den 27 jan. 1919 ett nytt förslag till industrimonument, likaledes utarbetat av herr Milles (se bubih. nr 62 för 1919), vilket av stadsfullmäktige den 2 juni 1919 antogs till utförande.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 21 maj 1908.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Cederborg, A.**, direktör, stadsfullm.s ordf., ordf.; **Clason, I. G.**, byggnadsråd; **Lallerstedt, E. J.**, professor; **Lilja, S. A. J.**, hovintendent.

Stadsplanekommissionen.

Bollhusgränd 1, St.; rt. 140 45; st. 141 45.

Stadsfullmäktige uppdrogo den 29 mars 1909 åt drätselnsnämndens första avelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté av två ledamöter från vardera av nämnda myndigheter, byggnadschefen, stadsingenjören, stadsarkitekten, en i stadsplanefrågor sakkunnig ledamot och tre av stadsfullmäktige valda ledamöter utarbeta förslag till revision av stadsplanerna.

Se härom för övrigt ovan under byggnadsnämnden (sid. 75), där den utförligare redogörelsen för kommissionen ansetts böra inflyta.

Arbetarkommittén.

(Kommitté för frågan om ordnandet av förhållandena mellan staden och dess arbetare.)

Sammanträder i drätselnsnämndens lokal, Stora Nygatan 2 B, St.

Frågan om kommunens förhållande till sina arbetare har stått på dagordningen sedan år 1897, då en motion väcktes hos stadsfullmäktige om pension åt stadens arbetare. Frågan gjordes av beredningsutskottet till föremål för en utredning av särskilda delegerade, som i sitt år 1902 avgivna betänkande tillstyrkte såväl pension som invaliditetsunderstöd enligt vissa av dem uppgjorda grunder åt stadens samtliga arbetare (även säsongarbetare). De av vederbörande kommunala myndigheter över förslaget avgivna yttranden hänsköts till en ny kommitté, som ytterligare utarbetade det äldre förslaget. I ett gemensamt yttrande över den sistnämnda kommitténs betänkande framkastade stadens arbetschefer år 1906 den tanken, att endast ett mindre antal för vederbörande verk oundgängligen nödvändiga »stamarbetare» borde erhålla de ifrågasatta förmånerna.

År 1908 väcktes hos fullmäktige ett förslag om utarbetande av en löneplan för arbetare, anställda hos gas-, elektricitets-, vattenlednings- och renhållningsverken. På förslag av styrelsen för gas- och elektricitetsverken gjordes denna motion till föremål för en gemensam utredning av arbetscheferna jämte stadskamreren, som också den 25 april 1910 avlämnade ett förslag till stamanställning vid Stockholms stads verk och arbeten» jämte förslag till pensionering av de stamanställda. Stamanställning skulle enligt förslaget tillkomma endast den kvalificerade drifts- och arbetspersonal, som vore oundgängligen behöflig för vissa regelbundet återkommande, viktigare kommunala arbeten. Dessa arbetare skulle erhålla en ställning, som närmast motsvarade tjänstemännens, med bestämda ålderstillsätt, pension, semester etc.

Frågan om stamanställning behandlades hos stadsfullmäktige den 28 april 1913 och gällde då närmast gas- och elektricitetsverken. Beredningsutskottet hade tillstyrkt antagande av bestämmelser om stamanställning för vissa av dessa verks arbetare samt hemställt om tillsättande av en kommitté för ordnande av övriga arbetarfrågor. Detta förslag bifölls emellertid icke. I överensstämmelse med en i utskottet avgiven reservation beslöt stadsfullmäktige i stället utse en kommitté av sju bland sina ledamöter för utredning och uppgörande av förslag rörande ordnandet av förhållandena mellan staden och dess arbetare. Den 19 febr. 1917 beslöt stadsfullmäktige att vid uppkommande vakans ledamot skulle få väljas även utom stadsfullmäktiges egen krets.

Kommittén har den 13 mars 1918 avgivit ett första betänkande (bubih. nr 47 för 1918) med förslag till inrättandet av en Stockholms stads arbetarölönenämnd m. m. (se vidare löneavtalsnämnden, sid. 226). Kommitténs arbete har sedan dess varit nedlagt, då de av världskrisen framkallade ekonomiska rubbningarna och osäkerheten rörande utvecklingen hittills omöjliggjort för kommittén att slutgiltigt behandla

den återstående av de frågor, som hänskjutits till kommitténs utredning, nämligen om stadens arbetares pensionering. Under loppet av år 1920 torde emellertid även denna fråga komma att upptagas till prövning.

Val av ledamöter ägde rum den 30 maj 1913; kompletteringsval skedde den 17 maj 1915, den 7 maj och 19 nov. 1917 samt den 17 maj 1920.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Cederborg**, A., direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Hjorth**, J. E., direktör; **Hagman**, E. O., assistent; **Nilsson**, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm.; **Nordgren**, F. L., förtroendemän; **Paues**, E. W., direktör hos svenska textilindustriförbundet.

Av kommittén antagen sekreterare.

Malm, F., byråchef i vattenfallsstyrelsen.

Biträdande sekreterare.

Ekeröth, E. G., tf. aktuarie i socialstyrelsen.

Pantlånekommittén.

(Kommitté för utredning om åtgärder mot pantsättning av kläder och sängkläder.)

I en hos stadsfullmäktige år 1912 väckt motion hemställdes, att fullmäktige ville uppdraga åt fattigvårds- och hälsovårdsnämnderna att verkställa undersökning, huruvida och i vad mån det nuvarande systemet att mot pant av kläder och sängkläder utlåna penningar mot hög ränta kan innebära skada i hygieniskt och ekonomiskt hänseende för den enskilda och därigenom för staden som kommun, samt därefter vidtaga de åtgärder, förhållandena påkalla. Sedan yttranden infordrats från de i motionen omtalade nämnderna, av vilka i synnerhet fattigvårdsnämnden kraftigt betonade vikten av en ändring i berörda avseende, beslöt stadsfullmäktige den 13 maj 1913 att tillsätta en kommitté av tre personer för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande de åtgärder, som kunna vidtagas till förhindrande i möjligaste mån av pantsättning av kläder och sängkläder.

Valet skedde den 30 maj 1913; kompletteringsval förrättades den 20 okt. s. å. och 5 febr. 1917.

Ledamöter.

Cederborg, A., direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Hedin**, Alma I. S., fröken; **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s vice ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.

Silow, S. A. H., föreståndare för stadens rätts-
hjälpansalt.

Kommittéer. Stockholms arbetslöshetskommitté.

(Kommitté för förebyggande av arbetslöshet och mildrande av dess verkningar.)

Då den av världskriget framkallade ekonomiska krisen kunde väntas medföra en omfattande arbetslöshet, anvisade 1914 års senare riksdag ett förslagsanslag av 5 milj. kr., avsett att utgå som bidrag till kommunerna vid understödjande av arbetslösa. Villkoren för erhållande av bidrag fastställdes i en kungl. kungörelse den 28 sept. 1914. Redan dessförinnan hade kungl. maj:t i ett cirkulär den 18 aug. 1914 anbefallt tillsättande av arbetslöshetskommittéer i de olika kommunerna.

I huvudstaden fanns vid krisens början tillsatt den s. k. »Centrala understödskommittén», vilken sammanslutning medelst frivilliga arbetskrafter upprättat ett antal s. k. *hjälpbyråer* med uppgift att till mobiliserades familjer utdela understöd av kommunala och enskilda medel. Till denna sammanslutning av frivilliga arbetskrafter beslöt man anknyta organisationen för arbetslöshetsunderstödet utdelande. På förslag av en kommitté, tillsatt av centrala understödskommittén och stadsfullmäktiges beredningsutskott, fastställde stadsfullmäktige den 4 nov. 1914 grunderna för arbetet och uppdrog åt den så sammansatta kommittén att fungera som kommunal arbetslöshetskommitté.

Genom 16 olika hjälpbyråer med var sin nämnd utdelades under tiden 9 nov. 1914—30 april 1915 arbetslöshetsunderstöd till ett sammanlagt belopp av 528,698: 09 kr. Under den därefter följande tiden förbättrades förhållandena å arbetsmarknaden i så hög grad, att utdelningen av understöd kunde upphöra.

Till följd av brödsädesregleringens genomförande fr. o. m. år 1917 uppstod emellertid arbetslöshet bland *bageriarbetarna*, vadan stadsfullmäktige den 19 febr. 1917 anslog 20,000 kr. till understöd. Kommittén beslöt därefter öppnandet av en hjälpbyrå fr. o. m. den 26 i samma månad. En nämnd för fördelning av understöden utsågs av centrala understödskommittén. (Rörande understödens storlek se föreg. årg. av kalendern.) Av understödsbeloppen utgick hälften av kommunens medel, återstoden av statsmedel i överensstämmelse med föreskrifterna i kungl. kungörelsen den 19 maj 1916 (med ändring den 16 aug. 1918).

Den 7 maj 1917 anslog stadsfullmäktige ett belopp av 75,000 kr. till arbetslöshetsunderstöd, därav 40,000 till understöd åt arbetslösa *måleriarbetare*. För dessa öppnades en särskild hjälpbyrå.

Den 18 febr. 1918 beslöto stadsfullmäktige bemyndiga kommittén att av till dess förfogande stående medel disponera dels 4,500 kr. till inrättande av en mekanisk yrkeskurs för arbetslösa bagare och målare m. fl., dels högst 2,500 kr. såsom bidrag till en av föreningen Kvinnornas uppbåd anordnad sömnadsverkstad för arbetslösa kvinnor.

Den 18 mars 1918 beslöto stadsfullmäktige

medgiva, att av de till kommitténs förfogande ställda medel understöd efter samma grunder, som tillämpas vid kommitténs redan pågående verksamhet, finge utbetalas även till arbetslösa *bleck- och plåtslageriarbetare* i Stockholm. Den 27 juni 1918 anslog stadsfullmäktige ytterligare 100,000 kr. till fortsättande av understödsverksamheten och dess utsträckande även till arbetslösa *järn- och metallindustriarbetare*, med rätt för kommittén att vid trängande behov lämna understöd även till andra kategorier. För behandling av dessa frågor tillsattes en särskild nämnd, som även övertog handläggningen av ärenden rörande bleck- och plåtslageriarbetare.

På grund av den starka ökning i arbetslösheten, som inträdde i början av år 1919, anslog stadsfullmäktige den 3 mars 1919 ett belopp av 500,000 kr. att vid behov användas till igångsättande av nödhjälpsarbeten. Vissa nödhjälpsarbeten igångsattes även på kommitténs initiativ. Den 3 och 31 mars 1919 beviljade stadsfullmäktige tillhopa 100,000 kr. samt den 16 juni 1919 ytterligare 100,000 kr. till den av arbetslöshetskommittén bedrivna understödsverksamheten, som i samband härmed utvidgades till att omfatta jämväl arbetare tillhörande den elektriska industrien, korgmakeriarbetare samt skofabriksarbetare. Sedan bättre förhållanden inträtt å arbetsmarknaden, kunde understödsverksamheten beträffande måleri-, bageri- samt bleck- och plåtslageriarbetare upphöra den 8 juni 1919 och beträffande de övriga kategorierna den 1 sept. 1919.

Jämlikt stadsfullmäktiges särskilda bemyndigande har arbetslöshetskommittén fr. o. m. den 27 aug. 1919 anordnat den enligt kungörelsen den 2 aug. 1919 påbudna understödsverksamheten för arbetslös tobakspersonal m. fl. För behandling av frågor rörande denna verksamhet har tillsatts en särskild nämnd (se nedan).

Då läget på arbetsmarknaden åter försämrades beviljade stadsfullmäktige den 12 jan. 1920 på framställning av kommittén ett anslag av 200,000 kr. att användas till nödhjälpsarbeten. Dylika arbeten hava anordnats vid Årsta och i Bromma i sådan omfattning, att anslaget numera helt förbrukats.

Arbetslöshetskommitténs avsikt för framtiden är att såvitt möjligt undvika ren understödsverksamhet och i stället motverka arbetslösheten genom att bereda de arbetslösa tillfälle till lämpligt arbete.

Beredningsutskottets val av ledamöter i kommittén skedde den 4 nov. 1914 och kompletteringsval förrättades av stadsfullmäktige den 2 april och 21 maj 1917. Den 3 juni 1918 beslöto emellertid stadsfullmäktige, att kommittén i sin helhet skulle utses genom val av fullmäktige. Nyvalet ägde rum samma dag och gällde för tiden till utgången av juni månad s. å. Sedermera hava nyval ägt rum den 30 juni 1919 samt den 12 jan. och 21 juni 1920, det sista för tiden t. o. m. juni 1921. Ordföranden är utsedd av överståthållarämbetet.

Ordförande.

von Schulzenheim, C. H. J., byråchef i riksför-säkringsanstalten.

Ledamöter.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare, stadsfullm.; af Klinberg, Gertrud M. K., före-ståndarinna, stadsfullm.; Köpper, E. H., ciselör, stadsfullm.; Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm.; Linde, N., förtroendeman, stadsfullm.; Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.; Paues, E. W., direktör; Tengelin, K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.; Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande, stadsfullm.; Wiberg, E. A., förtroendeman, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Anderberg, G. H. A., amanuens hos drätsel-nämnden; rt. 164 75; st. 10 35.

Hjälppyrån för tobaksarbetare.

Vasagatan 11, C.; st. 6351; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10—12.

Nämnd.

Andersson, f. Krantz, K. Lovisa, fru; Berg, Clary L., fröken; Hennings, E., förste kanslisekreterare; Kindstrand, K. A., förtroendeman; Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm., ordf.

Föreståndare.

Flinth, J.

Poliskommittén.

(Kommitté för utredning ang. möjlig-heterna till förenklningar och besparingar inom polistjänsten.)

I en hos stadsfullmäktige den 29 juni 1914 väckt motion hemställdes om en ingående och allsidig utredning ang. möjligheterna till förenklningar och besparingar inom polistjänsten. Med anledning därav beslöto stadsfullmäktige den 22 mars 1915 tillsätta en kommitté om fem personer för att verkställa en dylik utredning. Tre av kommitténs ledamöter skulle tillsättas av fullmäktige, varefter överståthållarämbetet skulle inbjudas utse de två återstående.

Val av stadsfullmäktiges ledamöter ägde rum den 22 mars 1915; kompletteringsval skedde den 7 febr. 1916, 5 febr. 1917 och 27 juni 1918. Kommittén konstituerade sig den 12 april 1915 och avgav den 4 dec. 1916 första delen av sitt betänkande (bubih. nr 222 för 1916) omfattande förslag till polisskola och ny organisation av kriminalpolisen samt den 31 dec. 1918 andra delen (bubih. nr 88 för 1918), vilket huvudsakligen berörde ordningspolisen, dess organisation och göromål. Dessutom har kommittén avgivit yttranden i mindre frågor (se bubih. nr 126 för 1917 samt 26 och 60 för 1918).

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hernblom, A. G., rådmän; Lidman, C., över-lärare, stadsfullm.; Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf., ordf.

Av överståthållarämbetet utsedda ledamöter.

Ekström, G. L. V., poliskommissarie; Lidberg, C. G., andre stadsfiskal.

Av kommittén antagen sekreterare.

Lundberg, J. B. Y., notarie hos överståthållar-ämbetet för polisärenden.

Kommittén för finans- och fastighetsstyrelser.

(Kommitté för utredning i fråga om in-rättande av en kommunal finansstyrelse och en särskild fastighetsstyrelse.)

Ifrågavarande kommitté, som tillsattes den 28 juni 1917, har numera upphört, då dess uppdrag slutförts i och med överlämnandet till stadsfullmäktige av kommitténs den 5 mars 1919 av-givna betänkande med förslag i fråga om den centrala stadsförvaltningens omorganisation (bubih. nr 40 för 1919). Jfr även under stadskol-legiet, sid. 50.

Stadsfullmäktiges badhuskommitté.

(Kommitté för utredning i fråga om ytter-ligare kommunala badanläggningar i hu-vudstaden.)

I tvenne år 1916 väckta motioner föreslogos utredningar om kallbadinrättningar dels i den vik av Mälaren, som ligger söder om Trane-bergsbro, dels vid lämplig plats utefter norra stranden av Årstasjön.

Med anledning av dessa motioner beslöto stadsfullmäktige den 7 maj 1917 tillsätta en kommitté av tre ledamöter med uppdrag att verkställa utredning samt till stadsfullmäktige avgiva förslag till plan för ordnandet av Stock-holms badfråga och att särskilt fortast möjligt framkomma med förslag till anordnandet av fri-luftsbadplatser. Kommittén har numera slut-fört sin utredning om kallbadhusfrågan och i ett den 28 juli 1919 avgivet betänkande framlagt förslag till anläggande av ett modernt friluftsbad vid Kungsholmens sydöstra udde, söder om Trane-bergsbro. Därefter har kommittén till när-mare behandling upptagit frågan om varmbad-hus och i sammanhang därmed om tvättinrätt-nings för allmänheten. (Jfr kommitténs utlåtanden m. m. i bubih. nr 195 för 1917, 3 för 1918 samt 21 och 131 för 1919.) Stadsfullmäktige be-slöto den 19 maj 1919 att tillsätta ytterligare två ledamöter i kommittén.

Kommittéer. Val av ledamöter i kommittén skedde den 7 maj 1917 och kompletteringsval den 13 maj 1918, 19 maj 1919 samt den 1 mars 1920.

Ledamöter.

Gyllenhammar, C. A. M., förste brandkapten;
Johansson-Wisborg, Anna S., fru, stadsfullm.;
Kinmanson, H. S., byrådirektör, stadsfullm.,
ordf.; Köpper, E. H., ciselör, stadsfullm.;
Mårtenson, M., fanjunkare.

Av kommittén kallade sakkunniga ledamöter.

Bergvall, E., direktör, stationchef (se nedan);
Fröman, N. O., byråingenjör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Bergvall, E., direktör, stationchef (se ovan).

Hissinspektionskommittén.

(Kommitté för utredning angående revision av föreskrifterna rörande hissar.)

I en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 16 februari 1914 väckt motion hemställdes om vidtagande av nödiga åtgärder för omarbetande av hissförordningen i ändamål dels att förenkla hissinspektionen, dels att få de tekniska bestämmelserna ändrade och förtydligade. Beredningsutskottet beslöt den 17 januari 1918 att hänskjuta denna fråga till en kommitté för utredning.

Val av ledamöter skedde den 24 januari 1918.

Ledamöter.

Graham, P. S., ingenjör; Norén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm., ordf.; Rossander, C. A. J., civilingenjör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Ödman, K. R., ingenjör.

Stadsfogdekommittén.

(Kommitté för utredning av vissa frågor rörande stadsfogdarna med underlydande personal.)

Stadsfullmäktige beslöt den 17 dec. 1917 att åt en kommitté av fem personer, av vilka stadsfullmäktige skulle utse tre, medan överståthållarämbetet skulle inbjudas att utse de två återstående, uppdraga att skyndsamt inkomma med utlåtande och förslag om behöfliga ändringar i grunderna för indrivning av utskylder och avgifter eller andra stadsfogdarna med underlydande personal åliggande göromål, om dessa göromåls lämpliga fördelning, om de behöfliga arbetskrafterna samt om ändrad reglering för dessa, såväl i vad angår stadsfogdarna som underlydande personal, av avlöningsförhållanden m. m.

Kommittén har under 1919 slutfört sitt arbete och avlämnat sitt betänkande, del I den 1 juli, behandlande frågan om skyldigheten att avlöna exekutionsbetjäningen i Stockholm (bubih. nr 152 för 1919), samt del II den 17 december 1919, innefattande förslag till organisation av exekutionsväsendet i Stockholm (bubih. nr 10 för 1920).

Delegerade för sinnessjukvårdspersonalens lönereglerng.

(Hälsovårds- och fattigvårdsnämndernas samt lönenämndens delegerade för utredning och förslag rörande den vid stadens sinnessjukvård anställda personalens anställnings-, tjänste- och löneförhållanden.)

Med anledning av en hos stadsfullmäktige den 18 juni 1917 väckt motion om utredning rörande sinnessjukvårdspersonalens ställning beslöt fullmäktige den 18 februari 1918 uppdraga åt hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden och lönenämnden att genom delegerade, en för varje nämnd, verkställa utredning om den vid Stockholms stads sinnessjukvård anställda vårdarepersonalens anställnings-, tjänste- och löneförhållanden samt att snarast möjligt till stadsfullmäktige inkomma med det förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Delegerade hava den 1 december 1919 avgivit sitt betänkande (bubih. nr 173 för år 1919).

Biografkommittén.

(Kommitté för utredning rörande åtgärder mot biografernas skadliga inverkan på barn.)

I en hos stadsfullmäktige den 30 mars 1917 väckt motion hemställdes, att fullmäktige måtte hos överståthållarämbetet anhålla om vissa åtgärder i syfte att motverka biografernas skadliga inverkan på barn, särskilt utfärdande av reglerande bestämmelser rörande barns biografbesök, samt hos statsmakterna anhålla om biografcensurens ytterligare skärpning. I anledning av motionen hemställde beredningsutskottet om ett mindre anslag till folkskoleledningen för utövande av kontroll över efterlevnaden av nu gällande bestämmelser om barns tillträde till biograföreställningar. Sedan ärendet emellertid av stadsfullmäktige den 18 febr. 1918 återremiterats till beredningsutskottet, beslöt detta den 7 mars s. å. att hänskjuta frågan för ytterligare utredning till en kommitté på fem personer.

Val av kommitténs ledamöter skedde den 7 mars 1918.

Ledamöter.

Bratt, I., med. dr., direktör; Hemberg, O. O., direktör; Hårleman, G. R., polismästare, ordf.; Svedelius, C., rektor; Törnelli, f. Weber, Gert-rud, fru, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Rydholm, K. O. K., amanuens.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

(Skönhetsrådet.)

(Kommitterade för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken m. m.)

I en 1915 hos stadsfullmäktige väckt motion föreslogs tillsättande av ett särskilt kommunalt råd för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken och om andra åtgärder för ett allmännare tillgodgörande för befolkningen av vad som skänker bostadslägena skönhet och trevnad. Med anledning därav beslöt stadsfullmäktige den 19 mars 1917 att tillsätta en kommitté av tre på detta område kompetenta personer för att utreda och framlägga förslag, huru de i motionen framförda synpunkterna bäst och mest praktiskt måtte kunna framläggas. Kommittén avgav i november 1917 sitt betänkande (bubih. nr 141 för 1917). Vid behandling av detta betänkande beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1918 att tillsätta sju kommitterade jämte två suppleanter (ett »naturskydds- och konstråd») med uppgift att som rådgivare åt under stadsfullmäktige lydande utskott, nämnder, styrelser och kommittéer utreda och avgiva förslag i frågor rörande bl. a. Stockholms natur, naturminnen och parkväsen, staden tillhöriga konstverk, utsmyckning av byggnader, gator, torg m. m., skyltanordningar, uppställande av kiosker, ständ och mindre byggnader, namn på gator, torg, byggnader m. m., skolundervisning och annat upplysningsarbete i fråga om naturskydd och skönhetsvård, stadens samlingar av konst, konstindustri och konsthantverk samt andra liknande frågor, som hänskjutas till rådets bedömande. Åt de kommitterade gavs tillika i uppdrag att framlägga förslag till reglemente för sin verksamhet och till utgiftsstat efter den erfarenhet, som kan vinnas under organisationens mer provisoriska fungerande. Rådet har ännu ej ansett tiden vara inne att föreslå reglemente för verksamheten, men i sitt förslag till stat för år 1920 upptagit vissa utgifter för utredningar och arkitekturarbeten, tävlingar, upplysningskrifter, inspektionsresor och sekreterare m. m., vilket förslag sedan av stadsfullmäktige (med en formell ändring) godkänts.

Val av ledamöter i rådet ägde rum den 17 dec. 1918, sedan dessförrinnan förslag inhämtats från olika sakkunniga myndigheter och korporationer å till ifrågakommande uppdrag lämpliga personer. Rådet har 1919 beslutat antaga namnet »Rådet till skydd för Stockholms skönhet». Av rådet avgivna yttranden äro intagna i bubli. nr 268 för 1919, nr 17 och 103 för 1920 samt bubli. nr 136 för 1919.

Stat år 1920. Utgifter: 16,500 kr.

Ledamöter.

Bendixson, I. O., professor, stadsfullm., v. ordf.; Curman, J. S., byggnadsråd; Lallerstedt, E. J., professor; Laurin, C. G. J., skriftställare; Lilja, S. A. J., hovintendent; Möller, C. O., generaldirektör, ordf.; Ström, O. F., redaktör, stadsfullm.

Suppleanter.

Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; Lönnberg, A. J. E., professor.

Av kommittén antagen sekreterare

(arvode 3,000 kr. jämte dyrtidshjälp; ej å stat).

Josephson, R., fil. dr, docent.

Dyrtidsdelegerade.

(Delegerade för förberedande behandling av förekommande dyrtidsfrågor.)

Sedan drätselnämndens första avdelning den 7 okt. 1916 för yttrande till kammarkontoret remitterat dels en av Stockholms stads tjänstemäns förening gjord framställning om dyrtidstillägg, dels vissa i bubli. nr 177 för 1916 tryckta framställningar i samma ämne och kontoret inkommit med det begärda utlåtandet, beslöt avdelningen den 21 nov. s. å. att för sin del anmoda sin ordförande jämte tvenne ledamöter att såsom delegerade förbereda detta ärende med rätt för dem att, om de så aktade nödigt, förhandla med särskilda delegerade för lönenämnden. Lönenämnden utsåg även för sin del, den 27 nov. 1916, tre ledamöter. På framställning av lönenämnden fortsattes detta förfaringsätt vid behandlingen av 1918, 1919 och 1920 års dyrtidstillägg, och hava delegerade (vilka under en del av 1917 samt 1918 utgjordes av fyra ledamöter från vardera nämnden) ansett sig handla i full överensstämmelse med såväl första avdelningens och lönenämndens som stadsfullmäktiges avsikt genom att icke betrakta sitt uppdrag som avslutat därmed utan ansett det alligena dem att alljämt med uppmärksamhet följa den ekonomiska utvecklingen för att, om så erfordras, framlägga de nya förslag i dyrtidsfrågan de anse förhållandena be- tinginga (jfr bubli. nr 184 för 1918, sid. 2).

Delegerade.

Borgström, A. G. S., justitieråd, stadsfullm., ordf., Welin, K. G. A., trafikdirektör, Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm. (utsedda av drätselnämndens första avdelning); Forssberg, E. V., direktör, Lund, C. J., skrädderidkare, stadsfullm., Widtskiöld, J., kamrerare (utsedda av lönenämnden).

Tjänstförrättande sekreterare.

Nordwall, B. I. S., finanssekreterare; rt. 208 39; st. 1035, 27 44.

Kommittéer. Arbetslöshetsförsäkringskommittén för Stockholms stad.

(Kommitté för undersökning av möjligheten och lämpligheten av en kommunal arbetslöshetsförsäkring för Stockholms stad.)

I en hos stadsfullmäktige den 13 maj 1918 väckt motion föreslogs, med särskild hänvisning till de under kristiden uppståndsna rubbningarna på arbetsmarknaden och de betänkliga konsekvenser, som följa med en längre tids understödsverksamhet åt arbetslösa, att Stockholms stad, för vilken ett skynsam ordnande av arbetslöshetsförsäkringsfrågan även ur andra synpunkter vore av synnerlig vikt, måtte föranstalta om en utredning, om och på vad sätt en kommunal arbetslöshetsförsäkring kunde ordnas för staden i syfte att snarast möjligt avlösa arbetslöshetsunderstöden och eventuella nödhjälpsarbeten. Med bifall till detta förslag beslöt stadsfullmäktige den 22 maj 1918 att tillsätta en kommitté på fem personer med uppdrag att undersökmöjligheten och lämpligheten av en kommunal arbetslöshetsförsäkring för Stockholms stad och att eventuellt framlägga förslag till anordnande av en sådan arbetslöshetsförsäkring.

Vid sammanträde den 12 nov. 1918 beslöt kommittén, som verkställt åtskilliga grundläggande utredningar m. m. (se bubih. nr 3 för 1919) samt utarbetat ett preliminärt förslag till ordnande av arbetslöshetsförsäkring för Stockholm, att, i avvaktan på närmare underrättelser från statens socialförsäkringskommitté rörande de tillämnade riktlinjerna för en eventuell statlig arbetslöshetsförsäkring, tillsvidare ajournera sin verksamhet.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter skedde den 3 juni 1918.

Ledamöter.

Bagge, G. A., fil. d.r., docent, stadsfullm.:s 2:e vice ordf., ordf.; Järte, O. E. F., tf. byråchef; Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm.; Nordenmark, N. V. E., fil. d.r., direktör; Paues, E. W., direktör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Eneborg, H. G. E., fil. lic.

Stockholms stads lönerregleringskommitté.

(Kommitté för utredning om en allmän revision av kommunens gällande lönestat.)

Expedition: lönenämndens lokal, Gamla rådhuset, St., r.t. 219 17; st. 229 28.

I en hos stadsfullmäktige den 28 juni 1917 väckt motion föreslogs bl. a., att stadsfullmäktige

skulle gå i författning om verkställande av en reglering av avlöningsförhållandena för de hos Stockholms stad anställda befattningshavarna. Sedan vidare från dels grupper av befattningshavare, dels olika stadens myndigheter framkommit förslag om partiella eller provisoriska lönerregleringar, beslöt stadsfullmäktige den 27 juni 1918 att tillsätta en kommitté av sju personer, jämte tre suppleanter, med uppdrag att verkställa utredning om en allmän revision av kommunens gällande lönestat samt till stadsfullmäktige inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Vid behandling av frågor rörande lönerreglering för personal, lydande under särskild styrelse eller nämnd, skall en av vederbörande styrelse eller nämnd utsedd representant deltaga i kommitténs överläggningar och beslut. Kommittén äger rätt att anlita avlönat sakkunnigt biträde; stadsfullmäktige hava även förklarat sig villiga att efter framställning från kommittén anvisa särskild ersättning såväl åt ledamöterna i det särskilda arbetsutskott, som kunde av kommittén tillsättas, som ock för de kostnader, som, i händelse kommittéer hade funne lämpligt att för någon tid förlägga sina arbeten till ort utom huvudstaden, härigenom åsamkades dem.

Kommittén torde komma att framlägga sitt förslag under innevarande år.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 27 juni 1918 samt fyllnadsval den 13 och 27 jan. samt 31 mars 1919. — Något särskilt arbetsutskott har av kommittén icke utsetts.

Ledamöter.

Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.; Juhlin-Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Kinmanson, H. S., byrådirektör, stadsfullm.; af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna, stadsfullm.; Lange, E., kassör, stadsfullm.; Malmros, N., sekreterare (se nedan); Widtskiöld, J., kamrerare, vice ordf.

Suppleanter.

Löfgren, A., sekreterare; Törnell, f. Weber, Gert-rud, fru, stadsfullm.; Wallin, J. A., överpostiljon, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Malmros, N., sekreterare hos lönenämnden (se ovan).

Stadsbibliotekskommittén.

(Kommitté för uppgörande av förslag till byggnad för ett stadsbibliotek m. m.)

Frågan om åstadkommande av ett stadsbibliotek för Stockholm framfördes första gången i en hos stadsfullmäktige den 15 nov. 1909 väckt motion om centralisering av huvudstadens biblioteksväsen genom upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialer i olika delar av staden. Med anledning av motionen tillsatte stads-

fullmäktige 1910 en kommitté för frågans utredning. Kommittén avgav den 21 sept. 1912 sitt betänkande (bubih. nr 158 för 1912), vari den framlade ett detaljerat förslag till upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialbibliotek samt till dess organisation och byggnad för detsamma, förslagsvis förlagd till kv. Röda berget, hörnet av Dala- och Tegnérsgatorna, varjämte hemställdes, att stadsfullmäktige ville anvisa den då förestående utdelningen ur Forsgrénka fonden till byggnad för ett stadsbibliotek i enlighet med förslaget samt upplåta lämplig tomt därfor, ävensom anslå medel och vidtaga en del andra anordningar för den föreslagna biblioteksorganisationens genomförande. Sedan stadsfullmäktige emellertid disponerat utdelningen ur Forsgrénka fonden på annat sätt och ett framkommet förslag att till hugfästade av minnet av stadsfullmäktiginstitutionens i Stockholm 50-åriga tillvaro 1913 anvisa 100,000 kr. till inrättande av ett centralbibliotek för huvudstaden icke förverkligats, låg frågan nere till 1915, då, i samband med påtänkt nybyggnad för Stockholms borgarskola, förslag väcktes om att i en sådan byggnad, avsedd att uppföras för genom lotteri anskaffade medel, inrymma även kommunalt centralbibliotek och gymnastikhus. Med gillande av planen beslöto stadsfullmäktige 1916 att för ändamålet upplåta tomt i kv. Träskfloden, hörnet av Karlavägen och Birgerjarlgatan. År 1917 framställdes vidare förslag om dels att anvisa den nya utdelningen ur Forsgrénka fonden till byggnad för det föreslagna stadsbiblioteket, dels att anslå den till det av Borgarskolan planerade byggnadsföretaget. Innan frågan förekom till avgörande, meddelade emellertid styrelsen för »Knut och Alice Wallenbergs stiftelse», att den — på förslag av sin ordf., bankdirektör K. A. Wallenberg, som önskade, att stiftelsens första utdelning skulle komma hans födelsestad till godo — beslutat att till uppförande av ett Stockholms stadsbibliotek bidraga med ett belopp av en miljon kr., under förutsättning bl. a. att till samma ändamål anslages de tillgängliga medlen från Forsgrénka fonden samt att stadsfullmäktige upplåte sådan tomt, att byggnaden kunde uppföras fristående och med utrymme för eventuellt behöfvis tillbyggnad. På grund av detta erbjudande beslöto stadsfullmäktige den 27 juni 1918 att åt en kommitté på fem personer, med tre suppleanter, uppdraga att uppgöra förslag till byggnad för ett stadsbibliotek samt att i övrigt förbereda ärendet och inkomma med förslag däri.

Kommittén har sedermera i skrivelser till stadsfullmäktige den 9 maj och 8 dec. 1919 anhallit om upplåtande av tomt för stadsbibliotekets centralbiblioteksbyggnad i kv. Bryggpannan i hörnet av Sveavägen och Odengatan.

Den 21 juni 1920 beslöto stadsfullmäktige dels mottaga den ovannämnda donationen å en miljon kr., dels upplåta för stadsbiblioteket lämpligt tomtutrymme, dels ock att till uppförande

av statsbiblioteket anslå den till utdelning disponibla avkastningen av Forsgrénka fonden (575,000 kr.) jämte därå sedan den 27 juni 1918 upplupna räntor.

Stadsfullmäktige hava den 17 maj 1920 anslagit medel till bestridande av kostnaderna för en studieresa till Förenta staterna av två av kommitténs medlemmar, en arkitekt och en biblioteksman, för att studera de amerikanska biblioteksförhållandena.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 27 juni 1918 och fyllnadsval den 30 sept., 21 okt. och 2 dec. 1918.

Ledamöter.

Asplund, E. G., arkitekt; Borge, O. F., fil. d.r.; Hjelmqvist, J. F. B., fil. d.r., förste bibliotekskonsulent; Linder, I. G. M. (Greta), fil. mag.; Stockman, G., bankdirektör, ordf.

Suppleanter.

Efvergren, C. J., fil. d.r., andre bibliotekarie; Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.; Rönnell, E., folkskollärare.

Av kommittén antagen sekreterare.

Tynell, K. O. L., fil. d.r., andre bibliotekskonsulent.

Byggnadsförfattningskommittén.

(Kommitté för utredning av möjligheterna att genom ändringar i byggnadsförfattningarna åstadkomma ett billigare byggnadssätt.)

I en hos stadsfullmäktige den 16 sept. 1918 väckt motion föreslogs, med hänvisning till den kris, som inträtt på bostadsområdet, och den på grund av de uppdrivna byggnadskostnaderna så gott som upphörda produktionen av lägenheter, att stadsfullmäktige skyndsamt skulle gå i författning om sådana förändringar i vederbörliga byggnadsförfattningar, att ett billigare byggnadssätt kunde åstadkommas, samt att för utarbetande av dessa ändringar tillsätta en kommitté. Med anledning härav beslöto stadsfullmäktige den 30 sept. 1918 att åt en kommitté på fem personer uppdraga en utredning rörande möjligheten att genom ändringar i byggnadsförfattningarna åstadkomma ett billigare byggnadssätt, ävensom att, därest så skulle vara fallet, framlägga förslag till erforderliga bestämmelser i ärendet.

Kommittén har den 28 febr. och 4 nov. 1919 avgivit sina betänkanden (bubih. nr 43 för 1919 och buutl. nr 526 för 1919).

Dyrtidskommittén.

(Kommitté för handhavande av stadens rabatteringsverksamhet å livsfröfnödenheter m. m. för mindre bemedlade.)

Den 18 november 1918 beslöto stadsfullmäktige, att den dittills av livsmedelsnämnden med

Kommitté-er. bidrag av statsmedel (dyrtidsanslaget) bedrivna rabatteringsverksamheten å livsmedel m. m. (i regel för mindre bemedlade) skulle handhavas av en särskild kommitté, bestående av sju ledamöter, varav fem skulle utgöras av representanter för stadsfullmäktige, sociala hjälporganisationer och de grupper av konsumenter, som komme i åtnjutande av rabatteringen, och utses av stadsfullmäktige samt två tillsätts av livsmedelsnämnden.

Denna rabatteringsverksamhet, som tillkom under kristiden på grund av de stegrade priserna på livsmedel och andra nödvändighetsartiklar, har måst bedrivas även i fortsättningen på grund av den alljämt rådande dyrtiden.¹⁾ Kommittén har dock i möjligaste mån inskränkt sin verksamhet; rabatt åtnjutes numera huvudsakligen av följande kategorier:

- 1) ensamstående ålderstigna, sjukliga eller med lyte behäftade personer med inkomst av pension, livränta, fattigvårdsunderstöd o. d.;
- 2) änkor, fränskilda hustrur, ogifta mödrar eller med dem likställda, som hava ett eller flera minderåriga barn;
- 3) ålderstigna makar med nedsatt arbetsförmåga;
- 4) familjer med låg inkomst och många minderåriga barn;
- 5) sjukliga familjesörjare och därmed likställda.

På grund av stadsfullmäktiges beslut den 18 dec. 1919 kunna rabattböcker för 1:sta halvåret 1920 tilldelas ensamstående personer med eget hushåll och en årlig inkomst av högst 1,200 kr. samt hushåll med högst nedannämnda sammanlagda årsinkomst:

om 2 personer	—	högst 1,800 kr.
» 3 »	»	» 2,300 »
» 4 »	»	» 2,800 »
» 5 »	»	» 3,300 »
» 6 »	»	» 3,800 »
» 7 »	» o. däröver »	» 4,300 »

Familjer med högre inkomst än ovan nämnda kunna under särskilt ömmande omständigheter efter särskild prövning komma i åtnjutande av rabatt.

Dyrtidskommittén lämnar dessutom bidrag till en del barnbespisningar, barnkrubbor och arbetsstugor m. m. samt även till bespisning av mindre bemedlade studenter vid Stockholms högskola (se nedan, sid. 281).

På grund av livsmedelsnämndens upphörande hava stadsfullmäktige ått dyrtidskommittén uppdragit att fr. o. m. den 1 nov. 1919 och tillsvidare handhava de av livsmedelsnämnden upprättade skomakeri- och sömnadsverkstäderna. Sedermera har emellertid verksamheten vid skomakeriverkstäderna, till följd av den minskade

¹⁾ Statsbidrag till beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadskostnader (dyrtidsanslaget) beräknas komma att utgå för såväl andra halvåret 1920 som första halvåret 1921.

frekvensen, kunnat nedläggas fr. o. m. den 1 april 1920. För uppehållande av sömnadsverkstaden har dyrtidskommittén erhållit anslag för tiden till den 1 juli 1920. Efter denna tidpunkt är ifrågavarande verksamhet avsedd att övertagas av lärings- och yrkesskolestyrelsen. (Jfr under lärings- och yrkesskolestyrelsen, sid. 214.)

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 18 nov. 1918 med fyllnadsval den 27 jan. och 19 maj 1919 samt livsmedelsnämndens den 20 nov. 1918.

Ledamöter.

Fjällbäck-Holmgren, Karin H., fru, stadsfullm., **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm., **Hultström**, J. D., bokbinderiätkare, **Karlsson**, W. E., borgarråd, stadsfullm., ordf., kassavårdare och korrespondent, **Snygg**, C. F. B., poliskonstapel (utsedda av stadsfullmäktige); **Kämpe**, K. A., ombudsman, stadsfullm., protokollssekr., **Nilsson**, C. R., kamrer (se nedan) (utsedda av livsmedelsnämnden).

Revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Andrén, J. C., speccerihandlare; **Wiberg**, E. A., förtroendeman, stadsfullm.; **Mårtenson**, M., fanjunkare (suppl.); **Svensson**, Dagmar J., auktor. revisor (suppl.).

Kommitténs expedition.

Vasagatan 11—13, C.; rt. 242 06; st. 229 48; expeditionstid: 9—4, lördagar och dag före helgdag 9—3.

Föreståndare.

Valdén, G. F.

Kamrerare.

Nilsson, C. R. (se ovan).

Dessutom två *kontorsbiträden*.

Stockholms stads trafikkommitté.

(Kommitté för utredning av stadens kommunikationsfrågor.)

Expedition: Myntgatan 8 (gamla rådhuset), St.; rt. 244 39; st. 149 32.

I en hos stadsfullmäktige den 19 nov. 1917 väckt motion hemställdes, att fullmäktige måtte tillsätta en kommunikationsnämnd med uppgift att efter grundligt studium av stadens utvecklingsmöjligheter och behov av olika kommunikationsleder verkställa erforderliga utredningar och framlägga fullständigt förslag till ordnande av stadens kommunikationer. Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 2 dec. 1918 att tillsätta en kommitté med uppgift att handlägga och utreda huvudstadens kommunikationsfrågor.

Kommittén skulle bestå av högst fem personer, nämligen en ledamot, utsedd av drätselnämndens första avdelning, en ledamot, utsedd av stadsfullmäktige, stadens byggnadschef, fastighetsdirektören samt en av kommittén adjungerad, i kommunikationsfrågor särskilt sakkunnig person. Den 31 mars 1919 beslöt stadsfullmäktige att utse ytterligare två ledamöter i kommittén.

Ett flertal utredningar och förslag beträffande bangårdsfrågan, förortsbanefrågan och spårvägsfrågan hava av kommittén utarbetats under år 1919. I förstnämnda hänseende torde dock, sedan särskilda bangårdsdelegerade blivit av staten och staten utsedda (se nedan, sid. 239), kommitténs verksamhet härnäst komma att inskränkas till behandling av frågor, som av ovannämnda delegerade eventuellt komma att hänskjutas till kommittén.

Stadsfullmäktiges val av ledamot skedde den 2 dec. 1918; val av ytterligare två ledamöter ägde rum den 5 maj 1919.

Ledamöter.

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef; **Dahlberg**, L. A., stadsplaneingenjör (förordnad som fastighetsdirektörens ställföreträdare); **Welin**, K. G. A., trafikdirektör, ordf. (utsedd av drätselnämndens första avdelning); **Erikson**, G. O., kassör, stadsfullm., **Persson**, P. G., faktor, stadsfullm., **Vinberg**, S. W., överingenjör, stadsfullm. (utsedda av stadsfullmäktige).

Av kommittén som särskilt sakkunnig adjungerad, verkställande ledamot.

Gellerstedt, N. O., civilingenjör.

Sjukvårdskommittén.

(Kommitté för utredning rörande grunderna för erhållande av kostnadsfri eller billigare sjukhusvård å stadens sjukhus.)

Hälsövnadsnämndens revisorer framhöllo i sin år 1918 avgivna berättelse den otillförlitlighet, som ofta vidlärer de rotmansintyg om medelöshet, som f. n. utgöra villkor för erhållande av fri sjukhusvård eller nedsättning av avgifterna för densamma, samt uttalade önskvärdheten av att en undersökning verkställdes rörande grunderna för erhållande av dylik vård. Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 17 mars 1919 att åt en kommitté på tre personer uppdraga att verkställa en utredning rörande grunderna för erhållande å stadens sjukhus av fri sjukhusvård eller nedsättning av kostnaderna för densamma.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 17 mars 1919.

Ledamöter.

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm.; **Eklund**, K., tjänsteman, stadsfullm.; **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm., ordf.

Av kommittén antagen sekreterare. **Kommittéer.**
Löfmark, E. B., sekreterare i riksförsäkringsanstalten.

Uppbördsverkskommittén.

(Kommitté för utredning angående ändrad organisation och arbetsfördelning inom uppbördsverket.)

Vid behandlingen av vissa frågor angående anordnande av nya uppbördsdistrikt m. m. beslöt stadsfullmäktige den 17 mars 1919 att tillsätta en kommitté på fem personer, därav stadsfullmäktige skulle utse tre och överståthållarämbetet inbjudas att utse de två återstående, med uppgift att verkställa utredning angående ändrad organisation och arbetsfördelning inom uppbördsverket med särskild hänsyn tagen till behovet av minskning i uppbördskommisariernas arbetsbörda och för övrigt i enlighet med de synpunkter, som lönenämnden framlagt i en skrivelse av den 24 febr. 1919 (se buuti. nr 110 för 1919).

På framställning av kommittén beslöt stadsfullmäktige den 15 mars 1920 att kommitténs uppdrag skulle utvidgas till att omfatta jämväl vissa frågor rörande stadsfogdarna samt dessutom även frågan om rotemannainstitutionens omorganisation.

I samband härmed utökades kommittén med ytterligare två av stadsfullmäktige valda ledamöter, varjämte kommittén bemyndigades att med sig adjungera sakkunniga personer, i den omfattning kommittén kunde finna lämpligt.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 17 mars 1919 och den 15 mars 1920.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hasselgren, C. L. L., advokat, stadsfullm.; **Heijne**, E. W., advokat, stadsfullm.; **Kämpe**, K. A., ombudsman, stadsfullm.; **Malm**, P. L., stadskamrerare; **Welin**, K. G. A., trafikdirektör, ordf.

Av överståthållarämbetet utsedda ledamöter.

von Friesen, F. H., kamrerare hos överståthållarämbetet för uppbördsärenden; **Willgren**, C. G., uppbördskommissarie (se nedan).

Av kommittén antagen sekreterare.

Willgren, C. G. (se ovan).

Tegelbrukskommittén.

(Kommitté för utredning av frågan om anläggande eller förvärfv av ett stadens tegelbruk m. m.)

Kommittén — rörande vars uppdrag hänvisas till kommunalkalendern 1919 (sid. 228) — av-

**Kom-
mitté-
er.**

gav den 29 dec. 1919 sitt betänkande (bubih. nr 12 för 1920), som behandlades av stadsfullmäktige den 1 mars 1920.

Delegerade för spanska sjukan.

(Delegerade för åtgärder i händelse av spanska sjukans återuppträdande.)

Vid sammanträde den 31 mars 1919 beslöt stadsfullmäktige tillsätta en delegation av tre personer med uppdrag att i samråd med förste stadsläkaren hos stadens nämnder och styrelser i förekommande fall påkalla tillhandahållandet under då pågående influensaepidemi av för sjukdomens bekämpande erforderliga, staden. tillhöriga byggnader, materiel och inventarier

Enär skiljaktiga meningar angående denna delegations fortsatta befogenhet uppkommit och det befunnits önskvärt, att en dylik delegation fortfarande vid behov kunde anlitas, beslöt stadsfullmäktige den 26 januari 1920 uppdraga åt en delegation av tre personer att, tillsvidare och tills annorlunda blivit beslutat, i samråd med förste stadsläkaren och med samma befogenhet som delegationen av den 31 mars 1919 vidtaga eventuellet erforderliga åtgärder.

Val av delegerade i den sist beslutade delegationen ägde rum den 26 jan. 1920 och fyllnadsval den 1 mars s. å.

Delegerade.

Borgström, A. G. S., justitieråd, stadsfullm., ordf.; **Cederborg, A.**, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Eklund, K.**, tjänsteman, stadsfullm.

Av delegerade antagen sekreterare.

Ljungborg, O. E., tf. registrator vid stadskollegiet.

Kassa- och räkenskapskommittén.

(Kommitté för utarbetande av förslag till förändrad ordning för stadens kassa- och räkenskapsväsen samt därav föranledd omorganisation av drätselnämndens kammarkontor.)

I samband med den den 16 juni 1919 beslutade omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen beslöt stadsfullmäktige vid samma sammanträde tillsätta en kommitté av tre personer med uppdrag att utarbeta förslag till den förändrade ordning för stadens kassa- och räkenskapsväsen samt därav föranledd omorganisation av drätselnämndens kammarkontor, som drätselnämndens utbildning till stadens finansstyrelse förutsatte.

Kommittén har den 31 dec. 1919 avgivit betänkande (bubih. nr 177 för år 1919), innefattande bl. a. förslag till reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen samt utkast till instruktion för kammarkontoret; betän-

kandet har ännu ej (juni 1920) behandlats av stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 30 juni 1919.

Ledamöter.¹⁾

Berglund, J. E., kassör, stadsfullm.; **Johansson, A.**, direktör i Kooperativa förbundet; **Stendahl S.**, grosshandlare, ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.¹⁾

Nordwall, B. I. S., finanssekreterare.

Mjölkkommittén.

(Kommitté för utredning rörande ordnandet av Stockholms mjölkfråga.)

Mjölkhandselsfrågan har tidigare varit föremål för utredning av den av stadsfullmäktige tillsatta mjölkhandselskommittén, vilken avgav sitt betänkande den 25 aug. 1915. Detta betänkande kunde emellertid på grund av de av kristiden förorsakade särskilda förhållandena ej föranleda några positiva åtgärder.

Då numera åtskilliga nya, för frågans bedömande betydelsefulla omständigheter ansågos ha tillkommit, hemställdes i en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 3 mars 1919 väckt motion, att stadsfullmäktige ville utse en kommitté för att utreda frågan om bästa sättet för ett ordnande av huvudstadens mjölkfråga. Stadsfullmäktige beslöt med anledning härav den 30 juni 1919 att för ifrågavarande ändamål tillsätta en kommitté av fem personer.

Kommittén hemställde i skrivelse den 22 okt. 1919 förberedelsevis, att stadsfullmäktige måtte ingå med framställning till kungl. maj:t om ävägbringande av lagstiftning, varigenom stad eller stadsliknande sambälle beredes ett avgörande inflytande över mjölkhandeln (butil. nr 525 för år 1919). Stadsfullmäktige beslöt med anledning härav den 17 dec. 1919 att avläta en dylik framställning.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter i kommittén ägde rum den 30 juni 1919 och fyllnadsval den 17 maj 1920.

Ledamöter.

Johansson-Wisborg, Anna S., fru, stadsfullm.; **Lindhagen, F. E.**, överläkare; **Nilsson, N. E.**, grosshandlare; **Rietz, E. J. P.**, agronom (se nedan); **Sjöström, Chr.**, kontorschef, stadsfullm., ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.

Rietz, E. J. P. (se ovan).

¹⁾ Ledamöter och sekreterare hava, sedan kommittén slutfört sitt uppdrag, numera upphört att fungera.

Bangårdsdelegerade.¹⁾

(Delegerade för förhandlingar med staten angående det sätt, varpå Stockholms bangårdsfråga bör tekniskt lösas, samt angående stadens medverkan härtil.)

Sedan 1915 års bangårdskommission den 10 dec. 1918 avlämnat förslag till nya bangårdsanordningar i Stockholm samt kungl. järnvägsstyrelsen däröver avgivit yttrande, har kungl. maj:t den 19 juni 1919 dels bemyndigat statsrådet och chefen för civildepartementet att utse högst tre delegerade för att med representanter för Stockholms stad förhandla i frågan, dels ock låtit genom överståthållarämbetet anmoda stadsfullmäktige att utse representanter för att med nämnda delegerade förhandla angående såväl det sätt, varpå nämnda bangårdsfråga bör tekniskt lösas, som ock angående den medverkan av Stockholms stad, som härvid måste förutsättas.

Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 okt. 1919 att för ifrågasvarande förhandlingar utse fyra representanter för Stockholms stad, med rättighet för dessa att vid behov tillkalla särskilt avlönade sakkunniga inom olika områden samt att erhålla biträde i form av utredningar m. m. av stadens vederbörande myndigheter.

Stadsfullmäktiges val av representanter ägde rum den 20 okt. 1919. Den 7 juni 1920 beslöt stadsfullmäktige inskränka antalet av stadens representanter till tre.

Av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Cederborg, A., direktör, stadsfullm:s ordf.; **Juhlin-Dannfelt, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Mag-nusson, G. G.**, bankdirektör.

Av chefen för civildepartementet utsedda delegerade.

Hellgren, A. G., förste byrådirektör; **Schultz, C. A.**, distriktschef; **Rydin, L. A. V.**, regeringsråd, ordf.

Av delegerade jämlikt bemyndigande de tillkallad sekreterare.

Löfgren, T. E., förste kanslissekreterare.

Särskild sekreterare hos stadens delegerade.

Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Ungkarlshotellkommittén.

(Delegerade för utredning av frågan om ungarlshotell i Stockholm.)

Med anledning av den stora bristen på goda och billiga natthärbärgen i huvudstaden och de

rådande hygieniska missförhållandena i avseende å de sämre hotellen och pensionaten, särskilt i fråga om ungarlshotellen, beslöt stadsfullmäktige, efter i ärendet väckt motion, den 12 jan. 1920 att utse en delegation av fem personer med uppdrag att utreda frågan om ungarlshotell i Stockholm och att till fullmäktige inkomma med de förslag, som utredningen kunde föranleda, med bemyndigande därjämte för de delegerade att fullfölja de provisoriska åtgärder, som till avhjälpande av det nu särskilt trängande behovet ansetts erforderliga.

Val av delegerade ägde rum den 12 jan. 1920 och fyllnadsval den 1 mars s. å.

Delegerade.

Ahlbin, G. H. G., journalist, stadsfullm.; **Cederborg, A.**, direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Gustafson, H. A.**, journalist, stadsfullm.; **Juhlin-Dannfelt, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Ström, O. F.**, redaktör, stadsfullm.

Av delegerade antagen sekreterare.

Björkman, C. A. J., sekreterare hos fastighetsnämnden.

Lufttrafikstationsdelegerade.

(Delegerade för utredning gemensamt med statens delegerade av frågan angående anordnande av lufttrafikstation i Stockholm.)

Vid sammanträde den 17 febr. 1919 beslöt stadsfullmäktige ingå till kungl. maj:t med hemställan, att kungl. maj:t ville låta verkställa utredning i fråga om anordnande i Stockholm eller dess omedelbara närhet av landningsplats för lantflygplan samt hamnplats för vattenflygplan, varjämte stadsfullmäktige tillika förklarade sig villiga att genom en eller flera representanter deltaga i en dylik utredning.

Med anledning härav och sedan den av kungl. maj:t tillsatta lufttrafikkommittén i ärendet avgivit utlåtande, bemyndigade kungl. maj:t den 5 dec. 1919 chefen för civildepartementet att utse två delegerade för att med representanter för Stockholms stad förhandla i frågan, varjämte stadsfullmäktige anmodades att utse två representanter för att med de av chefen för civildepartementet utsedda delegerade verkställa utredning angående anordnande av lufttrafikstation i Stockholm.

Stadens två representanter utsågos av stadsfullmäktige den 1 april 1920. Vid samma sammanträde förklarade sig stadsfullmäktige villiga att bestrida hälften av kostnaderna för ifrågasvarande utredning.

Av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Hasselgren, C. L. L., advokat, stadsfullm.; **Kin-manson, H. S.**, byrådirektör, stadsfullm.

Kom-mitté-er.

¹⁾ Ang. tidigare förhandlingar mellan staten och staden i bangårdsfrågan, se kommunalkalendern 1919, sid. 218.

Kommitté- *Av chefen för civildepartementet utsedda delegerade.*

Or. Amundson, K. A. B., överstelöjtnant, ordf.;
Lübeck, T. W. M., kommandörkapten.

Intressekontorskommittén.

(Kommitté för utredning av frågan om inrättande av ett intressekontor för stadens tjänstemän.)

Stadskollegiet beslöt den 20 maj 1920 att för utredning av frågan om inrättande av ett intressekontor för stadens tjänstemän tillsätta en kommitté på fem personer. Av dessa skulle stadskollegiet utse tre ledamöter och Stockholms stads tjänstemäns samarbetsnämnd inbjudas att utse två.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 20 maj 1920.

Av stadskollegiet utsedda ledamöter.

Billing, f. Wulff, Ella, fru, föreståndare för ab. Nordiska kompaniets intressekontor; **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm., ordf.; **Wiberg**, E. A., förtroendeman, stadsfullm.; **Lindqvist**, F. L., föreståndare för Allm. telefonab. L. M. Ericssons intressekontor (suppl.).

Av Stockholms stads tjänstemäns samarbetsnämnd utsedda ledamöter.

Larsson, J. E., bokhållare (se nedan); **Petri**, Hj. M., syssloman; **Lindqvist**, C. E. O., kanslist (suppl.); **Sundström**, Klara S., assistent (suppl.).

Av kommittén antagen sekreterare.

Larsson, J. E. (se ovan).